

LIPIEC 2026

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

URZĄD GMINY W LUBASZU
UL. BOLESŁAWA CHROBREGO 37
64-720 LUBASZ

WWW.LUBASZ.PL

OPRACOWANIE POWSTAŁO WE WSPÓŁPRACY
Z WIELKOPOLSKIM OŚRODKIEM KSZTAŁCENIA
I STUDIÓW SAMORZĄDOWYCH

SPIS TREŚCI

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ	5
1.1. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju	5
1.2. Główne bariery rozwojowe – słabe strony	7
1.3. Główne szanse rozwojowe.....	10
1.4. Wewnętrzne potencjały i silne strony.....	11
2. CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY.....	13
2.1. Struktura Strategii.....	13
2.2. Wizja rozwoju gminy	14
2.3. Cele strategiczne	16
2.4. Cele szczegółowe i kierunki działań	18
2.5. Charakterystyka celów szczegółowych	21
2.6. Projekty kluczowe	41
3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY LUBASZ ORAZ REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	45
3.1. Terytorialny wymiar polityki rozwoju	45
3.2. Elementy przestrzenne w strategii rozwoju Gminy Lubasz	45
3.3. Istota modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	46
3.4. Kluczowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego Gminy Lubasz	47
3.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lubasz.....	64
3.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lubasz	82
3.7. Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Lubasz	119
4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ORAZ OSI NA TERENIE GMINY	127
4.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego – Wielkopolska 2030	127
4.2. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - wojewódzkie	129
4.3. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - gminne	134
5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	136
5.1. Wdrażanie zapisów Strategii	136
5.2. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii	136
5.3. Monitoring realizacji Strategii	137
5.4. Ewaluacja – ocena skutków wdrażania zapisów Strategii.....	139

5.5. Aktualizacja zapisów Strategii	142
6. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	143
7. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	144
7.1. Ramy finansowe realizacji strategii.....	144
7.2. Źródła finansowania strategii.....	147
Spis tabel	148
Spis rysunków	148
Spis wykresów	149
Załącznik 1. Planowane realizacje projektów społecznych w Gminnym Ośrodku Kultury w Lubaszu	150
Załącznik 2. Planowane realizacje projektów społecznych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubaszu.....	153

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Szanowni Państwo,

Jesienią 2024 roku samorząd Gminy Lubasz podjął decyzję o przystąpieniu do opracowania nowego kompleksowego dokumentu rozwojowego - Strategii Rozwoju Gminy Lubasz na lata 2026-2034.

Do współpracy w realizacji tego projektu strategicznego zaprosiliśmy zespół ekspertów z Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych.

Prace nad Strategią zostały poprzedzone opracowaniem „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubasz”.

Diagnoza prezentuje również trendy rozwojowe, stanowiąc podstawę do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy.

W oparciu o przeprowadzoną Diagnozę, w wyniku szczegółowych konsultacji społecznych (wywiady z opiniotwórczymi mieszkańcami Gminy, spotkania, dyskusje, sondaże ankietowe), została sformułowana strategia wskazująca pożądany stan docelowy Gminy Lubasz, jej cele rozwojowe oraz sposoby ich osiągnięcia.

Niniejszy program strategiczny opiera się na faktycznym stanie zasobów Gminy, stanowiąc kontynuację wieloletniego procesu jej rozwoju.

Wytyczne w tym celu plany realizacyjne będą prawdopodobnie modyfikowane w związku ze zmieniającymi się na przestrzeni lat warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi, lecz zawsze powinny trzymać się głównych kierunków rozwoju Gminy Lubasz, to jest dążenia do zapewnienia mieszkańcom możliwości nauki, pracy i odpoczynku w bezpiecznej, proekologicznej oraz zintegrowanej wspólnocie lokalnej.

Za powstanie tego dokumentu składam serdeczne podziękowania wszystkim mieszkańcom Gminy Lubasz, którzy uczestniczyli w pracach nad Strategią.

Marcin Filoda

Wójt Gminy Lubasz

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

W dokumencie „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubasz” zaprezentowano kompleksową diagnozę samorządu na tle powiatu czarnkowsko-trzcianieckiego, województwa wielkopolskiego, Polski i wybranych gmin. Jedną ze składowych diagnozy stanowi prezentacja wyników sondażowych badań ankietowych, prowadzonych wśród mieszkańców Gminy (gospodarstwa domowe). Zaprezentowano również wyniki wywiadów, przeprowadzonych z opiniotwórczymi mieszkańcami - przedstawicielami środowisk i grup społecznych oraz organizacji i instytucji (przedstawiciele Urzędu Gminy oraz jednostek gminnych, radni, przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji).

Poniżej zaprezentowano **wnioski końcowe**, wynikające z przeprowadzonej diagnozy Gminy Lubasz (w dalszej części dokumentu zwanej także zamiennie gminą) w **układzie zgodnym z rekomendacjami poradnika, opublikowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej**¹. Jest to podsumowanie obecnej sytuacji gminy, a jednocześnie wstęp do określenia perspektyw jej rozwoju.

WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE
UWARUNKOWANIA ROZWOJU

GŁÓWNE BARIERY ROZWOJOWE
- SŁABE STRONY

GŁÓWNE SZANSE ROZWOJOWE

WEWNĘTRZNE POTENCJAŁY
I SILNE STRONY

1.1. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy zidentyfikowano następujące **najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju**, które w największym stopniu determinują poziom jakości życia mieszkańców oraz wpływają na perspektywy rozwojowe samorządu:

¹ Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny – MFIPR, 2021 rok

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- Wartość ogólnego wskaźnika rozwoju Gminy Lubasz na tle grupy porównawczej świadczy o **korzystnej ogólnej sytuacji gminy**. To samo można powiedzieć w kontekście 2 wymiarów funkcjonowania gminy: **gospodarczego i społecznego**.
- W ramach dwóch wymiarów funkcjonowania gminy w 2022 roku zanotowano **ujemną dynamikę zmian** (gospodarczy i społeczny). Fakt ten świadczy o pogarszającej się **sytuacji gminy w tych wymiarach**.
- Dodatnią dynamikę zmian (poprawa sytuacji) zanotowano w 2022 roku w wymiarze środowiskowo-przestrzennym, co świadczy o **poprawiającej się sytuacji gminy w tej sferze**.
- **W 5 z 12** obszarów funkcjonowania gminy w analizowanym okresie sytuacja była korzystna – **zanotowano dodatnią wartość wskaźników syntetycznych**.
- **W 7 z 12** obszarów funkcjonowania gminy w analizowanym okresie sytuacja była niekorzystna – **zanotowano ujemną wartość wskaźników syntetycznych**.
- **W 3** obszarach nastąpił **wzrost dynamiki** rozwoju gminy - **sytuacja uległa poprawie**.
- W pozostałych **9** obszarach (z 12) nastąpił **spadek** dynamiki rozwoju gminy - **sytuacja uległa pogorszeniu**.
- Gmina Lubasz ma charakter turystyczno-rolniczy, z dominującą funkcją wypoczynkową, rolniczą oraz pozarolniczą działalnością gospodarczą. Z uwagi na swoje położenie, potencjał społeczny i gospodarczy, gmina jest silnie powiązana z regionem, szczególnie w zakresie turystyki, wypoczynku oraz usług i działalności gospodarczej.
- Charakter wiejski gminy wpływa na sposób zagospodarowania przestrzeni oraz przeznaczenie poszczególnych terenów. Na terenie gminy znajduje się 20 miejscowości, w tym 15 sołectw: Antoniewo, Dębe, Goraj, Jędrzejewo, Kamionka, Klempicz, Krucz, Kruteczek, Lubasz, Miłkowo, Nowina, Prusinowo, Sławno, Sokołowo, Stajkowo.
- Gmina Lubasz wyróżnia się dużymi kompleksami leśnymi na północnym zachodzie i południu, a w centralnej części leży wieś Lubasz. Obszary rolnicze znajdują się w północno-wschodniej części gminy. Zabudowa koncentruje się głównie wokół Lubasza oraz innych miejscowości, rozwijając się wokół centrów lub głównych ulic. W miejscowościach wyróżniają się dominanty, takie jak kościoły, choć obecnie są zakłócone przez infrastrukturę. Układ wsi jest liniowy, z zabudową przy głównych drogach.
- W Lubaszu znajdują się najważniejsze funkcje usługowe, takie jak administracja, oświata, ochrona zdrowia i handel, natomiast w innych wsiach usługi ograniczają się do podstawowych potrzeb. Istniejące obszary zabudowy mieszkaniowej nie w pełni zaspokajają potrzeby lokalnej społeczności, dlatego ważne jest racjonalne wykorzystanie przestrzeni przy nowej zabudowie. Główne drogi to wojewódzka i powiatowe, a także linia kolejowa w układzie wschód-zachód. Południowa i zachodnia część gminy wyróżniają się dużym zadrzewieniem i lesistością, pełniąc funkcje turystyczne, gospodarcze i ochronne.
- Studium wyznacza kierunki rozwoju przestrzennego gminy, koncentrując rozwój osadnictwa wzdłuż dróg powiatowych i gminnych, gdzie dostępna jest infrastruktura. Planowane zmiany obejmują modernizację istniejącej zabudowy oraz zagospodarowanie wolnych terenów. Wskazane są tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wielorodzinną oraz zagrodową, a także tereny usługowe i produkcyjne. Istotne jest uporządkowanie przestrzeni

publicznych, wyznaczenie nowych ciągów komunikacyjnych oraz adaptacja terenów turystycznych. W zakresie terenów produkcyjnych dąży się do dostosowania do współczesnych przepisów z uwzględnieniem ochrony środowiska.

- Gmina Lubasz charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą gospodarczą, z dominującą rolą handlu i budownictwa. Największy wzrost odnotowano w sektorze budownictwa, gdzie liczba firm wzrosła o 42 podmioty, co może świadczyć o rosnących inwestycjach w infrastrukturę. Wzrost zanotowany w takich sekcjach pozostała działalności usługa i przetwórstwo przemysłowe także był znaczący.
- Gmina nie posiada bezpośredniego dostępu do funkcjonującego przystanku kolei, co ogranicza jej dostępność komunikacyjną i uniemożliwia dotarcie do wielu ośrodków miejskich w przyzwoitym czasie.
- Gmina nie posiada bezpośredniego dostępu do dróg krajowych oraz szybkiego ruchu, co ogranicza jej potencjał rozwojowy.

1.2. Główne bariery rozwojowe – słabe strony

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy zidentyfikowano następujące główne **bariery rozwojowe**, które negatywnie wpływają na dalsze perspektywy rozwojowe samorządu:

- W 2022 roku **ujemne wartości wskaźnika syntetycznego** zaobserwować można było w 7 (z 12) obszarach funkcjonowania gminy:
 - Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
 - Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
 - Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa
 - Obszar 9. Sytuacja demograficzna
 - Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnątrzna i wewnętrzną)
 - Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru
 - Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze.
- W okresie 2018-2022, **w 9 obszarach (z 12) nastąpił spadek dynamiki rozwoju gminy – sytuacja w tych obszarach pogorszyła się:**
 - Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
 - Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
 - Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
 - Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
 - Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
 - Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
 - Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa
 - Obszar 9. Sytuacja demograficzna.
 - Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnątrzna i wewnętrzną).
- **Przyrost naturalny w gminie w 2023 roku był ujemny i wyniósł -16.** W latach 2013-2019 wartość wskaźnika dla gminy przyjmowała dodatnie wartości, natomiast od 2020 notuje tylko ujemne wartości.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- W latach 2013-2023 liczba osób w wieku poprodukcyjnym - najstarsza grupa mieszkańców, wzrosła o 324 osoby i był to **wzrost o 30,5%**, liczba osób w wieku produkcyjnym spadła o 129 osób i był to **spadek o 2,8%**. Liczba osób w grupie przedprodukcyjnej spadła natomiast o 132 osoby i był to **spadek o 7,6%**. **Wskazane dane świadczą o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa w gminie.**
- Udział ludności w wieku produkcyjnym do ludności ogółem zmniejszył się z **wartości 62,5% w 2013 roku do 60,2% w 2023 roku**. Nie jest to duża zmiana, jednak w długim okresie może prowadzić do problemów z finansowaniem usług publicznych oraz ograniczać potencjał gospodarczy gminy.
- Największy wzrost udziału mieszkańców nastąpił w grupie wiekowej **70-79 (wzrost o 194 osoby)**, natomiast **największy spadek liczby mieszkańców zanotowano w grupach 15-19 (spadek o 175 osób) i 25-34 (spadek o 148 osób)**.
- Dla lokalnego rynku pracy istotnym aspektem jest dostarczanie odpowiedniej ilości siły roboczej. Pod tym względem można wyszczególnić kluczowe grupy wiekowe: 20-24 i 60-64. W analizowanym okresie nastąpiło przecięcie się wskaźników (wyrównanie liczby mieszkańców poszczególnych grup) w 2019 i następnie 2020 roku. **Obecnie grupa młodsza ma przewagę liczebną nad grupą starszą, jednak jest ona niewielka. Ponadto w obu grupach wiekowych notowany jest spadek populacji.**
- W opracowaniu pn. „Prognoza ludności na lata 2023-2060” wskazano, iż w **2030 roku** populacja gminy wynosić będzie **7.440 mieszkańców** (o 68 osób mniej niż w 2023 roku). Z kolei w 2040 roku populacja gminy spadnie najprawdopodobniej do liczby 7.248 osób, a więc o 260 osób mniej niż w 2023 roku. Jak wskazano w prognozie, grupą mieszkańców, która skurczy się najbardziej, to osoby do 17 roku życia. **Spadek populacji tej grupy w perspektywie do 2040 r. wyniesie 28%.** Grupą, która zyska liczebnie najwięcej, są osoby w wieku 80+, których przybędzie o 107%. Największy spadek ilościowy (wartości absolutne) prognozowany jest dla grupy 0-17 (spadek o 453 osoby).
- **Emeryci stanowiący w 2022 roku drugą najliczniejszą grupę podatników w gminie (30,3%) odpowiadają za „wypracowanie” jedynie 17,8% dochodów w gminie**, co świadczy o bardzo niskich świadczeniach emerytalnych. Fakt ten będzie znacznie ograniczał w przyszłości zdolność do generowania większych wpływów podatkowych przez gminę, biorąc także pod uwagę negatywną sytuację demograficzną i starzenie się społeczeństwa.
- W latach 2013-2023 **wydatki bieżące gminy wzrosły o 103%**, do kwoty niemal 43 mln zł, natomiast wydatki majątkowe **spadły w analizowanym okresie o 14%**, do kwoty 5 mln zł w 2023 roku. **Kwota długu na koniec 2023 roku wyniosła 27,7 mln zł.**
- Wydatki na oświatę i wychowanie w latach 2013-2023 **wzrosły o 87% i w 2023 roku wyniosły 17,6 mln zł**, natomiast **wzrost subwencji w analogicznym okresie wyniósł zaledwie 39%**. Finansowanie z budżetu centralnego nie nadąża za rosnącymi kosztami utrzymania placówek, co drenuje i tak ograniczony budżet gminny, a w długim okresie może prowadzić do nierówności w dostępie do wysokiej jakości edukacji.
- W 2022 roku **na 1.000 mieszkańców powiatu dostępne były 3 łóżka szpitalne, co jest wynikiem niższym** od średniej dla województwa wielkopolskiego (3,9 łóżka) i kraju (4,3). Podobnie niekorzystną sytuację można zanotować w zakresie liczby lekarzy i dentystów

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1.000 mieszkańców (dane powiatowe). Wartość wskaźnika w powiecie w 2022 roku wyniosła 1,4, natomiast wartość dla województwa to 3,8, a kraju 4,4. **Pod tym względem sytuacja prezentuje się niekorzystnie.**

- **Brak bezpośredniego dostępu do kolei** w gminie jest dużym problemem i ogranicza potencjał jej dalszego rozwoju.
- Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem w 2023 roku wyniósł **ok. 12,1%, co jest niskim wynikiem**. Sytuacja w gminie w całym analizowanym okresie **znacznie odbiegała na niekorzyść od wszystkich jednostek porównawczych nie tylko w 2023 roku, ale i w całym okresie. Z drugiej strony należy pamiętać, że w dużej mierze wynika to z bardzo dużego zalesienia gminy.**
- Zasięg komunikacji samochodem jest na **ograniczonym poziomie ze względu na stosunkowo dalekie usytuowanie do dróg szybkiego ruchu, czy autostrad**. Dotarcie do Poznania jest osiągalne w 60 minut. Z kolei komunikacja w kierunkach zachód-wschód jest ograniczona.
- **W 2022 roku 52% mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej**, co pozwoliło zanotować jedynie minimalny wzrost względem 2013 roku. Sytuacja pod tym względem w gminie znacznie odbiega na niekorzyść od tej w powiecie, województwie i kraju.
- W badaniu ankietowym mieszkańcy **źle oceniają stan techniczny dróg**. Mieszkańcy wyrażają również niezadowolenie **z braku sieci ścieżek rowerowych, problemów z chodnikami oraz ograniczeń w zakresie oświetlenia i bezpieczeństwa pieszych**. Dodatkowo, niedociągnięcia w **infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej, gazowej, telekomunikacyjnej**, a także **problemy z komunikacją zbiorową i dostępem do specjalistycznych usług medycznych** wpływają nie mniej negatywnie na ocenę komfortu życia.
- Zauważalny jest **nierównomierny rozwój gminy** – gorsze warunki życia na niektórych terenach poza Lubaszem.
- Uciążliwy i niebezpieczny jest **tranzyt drogą wojewódzką** przez centrum Lubasza (jakość drogi jest słaba, nie ma perspektyw budowy obwodnicy).
- **Zły stan techniczny zabytkowych pałaców w Lubaszu** (prywatny) i **Prusinowie** stanowi problem dla gminy.
- Na terenie gminy zauważalny jest **problem z niską emisją**.
- **Brakuje oferty dla młodzieży** – brak miejsca spotkań, nie ma też dla nich wielu wydarzeń, co skutkuje zamykaniem się w świecie cyfrowym.
- **Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura wokół jeziora w Lubaszu**, stanowiącego kluczowe miejsce rekreacji i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na rozwój turystyczny gminy.
- **Ograniczona jest oferta pracy** na miejscu (wiele osób pracuje poza gminą), w tym występuje „ukryte” bezrobocie.

1.3. Główne szanse rozwojowe

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy zidentyfikowano następujące **główne szanse rozwojowe**, wynikające ze zidentyfikowanych uwarunkowań. Będą one kluczowymi elementami, koniecznymi do wykorzystania przy definiowaniu celów rozwojowych samorządu:

- Liczba mieszkańców gminy w latach 2013-2023 zwiększyła się o **0,84%**, co oznacza **wzrost o 63 osoby**. Ten wzrost liczby ludności sprawia, że w Gminie Lubasz nie występuje **zjawisko depopulacji, co jest pozytywną przesłanką dla jej dalszego rozwoju**.
- **Saldo migracji** w Gminie Lubasz w latach 2013-2023 przyjmowało głównie dodatnie wartości, z najwyższymi wartościami w 2017 roku i 2023 roku. Najniższą wartość wskaźnika zanotowano natomiast w 2022 roku (-14). Wartość wskaźnika w całym okresie znacząco fluktuowała między latami.
- **W gminie nie nastąpiło zrównanie liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym**. Młodsza grupa wiekowa nadal posiada przewagę liczebną nad grupą starszą, co jest kolejnym pozytywnym przejawem sytuacji demograficznej gminy.
- W 2023 roku liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wynosiła 34, co jest wartością **wyższą o 15 względem 2013 roku**. W zestawieniu z powiatem, województwem i krajem sytuacja w zakresie aktywności obywatelskiej mieszkańców wypada podobnie.
- Stopa bezrobocia w latach 2013-2023 była na poziomie wyższym niż w województwie i jednocześnie niższym od notowanego w kraju. W oparciu o powyższe dane wnioskować można, że w Gminie Lubasz **bezrobocie nie stanowi znaczącego problemu rozwojowego**.
- Obszar przedsiębiorczości **rozwija się nieznacznie szybciej niż w jednostkach porównawczych, jednak sam poziom przedsiębiorczości jest na niższym poziomie, co w dużej mierze wynika z wiejskiego charakteru gminy**.
- Grupy podatników w wieku 27-44 oraz 45-54 „wypracowują” znacznie **wyższy udział w dochodzie niż stanowi ich populacja**.
- Łączna wartość przychodu w przeliczeniu na 1 podatnika w Gminie Lubasz **wzrosła z 56,8 tys. zł w 2015 roku do 98,5 tys. zł w 2022 roku, co oznacza ponad 73% wzrost w ciągu siedmiu lat**.
- „Najsilniejszą” grupą podatników w gminie są **osoby prowadzące działalność gospodarczą** - udział ich dochodów jest niemal **trzykrotnie większy** od ich udziału w grupie wszystkich podatników.
- **Najwyższą zaliczkę na podatek odprowadzają osoby prowadzące działalność gospodarczą w średniej kwocie ok. 19 tys. zł**. Grupa ta zanotowała ponadto najwyższą dynamikę zmian w analizowanym okresie, wynoszącą 186%. Podkreślić jednak należy, iż jest to grupa ilościowo znacznie mniejsza od grupy osób osiągających dochody ze stosunku pracy. Liczba podatników z działalności gospodarczej wynosiła w 2022 roku 319, natomiast liczba podatników ze stosunku pracy wynosiła 2.503, co stanowi ok. 13% liczby podatników ze stosunku pracy. **Konieczne jest wykorzystanie lokalnego potencjału do stymulowania bodźców rozwojowych w zakresie przedsiębiorczości, szczególnie wśród osób młodych**.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- **Dochody bieżące Gminy Lubasz wzrosły o 94%**, do kwoty ok. 42 mln zł w 2023 roku, natomiast **dochody majątkowe spadły o 66%**, do kwoty 1,4 mln zł.
- **Najwyższy wzrost w zakresie dochodów podatkowych gminy w latach 2013-23 zanotowano w przypadku dochodów z podatku CIT (364%) i od środków transportu (305%).** Z kolei najwyższy wzrost w wartościach nominalnych został zanotowany w przypadku podatku PIT, który w 2023 wyniósł ok. 5,5 mln zł i było to więcej o ok. 2,8 mln zł niż w 2013 roku. Drugi najwyższy wzrost odnotowano w ramach dochodów z tytułu podatku od nieruchomości, z wartością ok. 3,2 mln zł w 2023 roku.
- **W latach 2013-2023 w gminie oddano do użytku łącznie 364 mieszkania**, co w kontekście wartości wskaźnika w zakresie liczby mieszkań w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców będącego na poziomie niższym niż w powiecie, województwie i kraju, nadal pokazuje duży potencjał do poprawy tej sytuacji w gminie.
- Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku ze skutkami epidemii COVID-19, m.in. w zakresie pracy zdalnej, ucieczki z dużych ośrodków miejskich, **powinny zostać wykorzystane do stymulowania rozwoju gminy, w szczególności wśród młodych mieszkańców.**
- **Istnieje możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych** (zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz w unijnej perspektywie finansowej 2021-2027).
- Istotną kwestią jest **zauważalny rozwój turystyki w kraju.**
- **Rozwojowi funkcji turystycznej gminy musi towarzyszyć** rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej i handlowej. Funkcja turystyczna stymulować będzie rozwój innych funkcji usługowych jak i rozwój rolnictwa specjalistycznego.
- Gmina postrzegana jest jako **atrakcyjne miejsce do osiedlania się.**

1.4. Wewnętrzne potencjały i silne strony

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy zidentyfikowano następujące **wewnętrzne (endogenne) potencjały i silne strony**, których wykorzystanie w największym stopniu może przyczynić się do zauważalnego rozwoju samorządu:

- W 2022 roku **dodatnią wartość wskaźnika syntetycznego** zaobserwować można w 5 (z 12) obszarach funkcjonowania gminy:
 - Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
 - Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
 - Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
 - Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
 - Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie.
- W okresie 2018-2022 w **3 obszarach (z 12) nastąpił wzrost dynamiki rozwoju gminy – sytuacja polepszyła się w tych obszarach:**
 - Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
 - Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru
 - Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- **Ponad 97% podmiotów gospodarczych w gminie to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób.** Te podmioty w głównej mierze stanowią o sile gospodarczej gminy. Na jej terenie funkcjonuje niewiele podmiotów zatrudniających więcej niż 9 osób (zaledwie 22 firmy). Warto jednak wskazać na stabilność funkcjonowania tych podmiotów – ich liczba w analizowanym okresie tylko nieznacznie zmieniła się, pomimo niestabilnej sytuacji gospodarczej. Z kolei liczba mikroprzedsiębiorstw wzrosła o 101 podmiotów.
- Liczba osób **korzystających z usług środowiskowej pomocy społecznej** w gminie systematycznie spada. W 2013 roku były to 602 osoby, natomiast **w 2022 roku już tylko 348 osób.** Spadek w analizowanym okresie wyniósł -254 osoby, czyli **-42%.**
- Wydatki gminy na **kulturę fizyczną, sport i rekreację** znacząco wzrosły, do wartości 1 mln zł w 2023 roku. **Wartość ta daje wydatki rzędu ok. 134 zł na 1 mieszkańca, co należy uznać za przyzwoitą wartość.**
- Podobne wnioski można wyciągnąć w zakresie wydatków ogółem z budżetu JST na kulturę i dziedzictwo narodowe. W analizowanym okresie wydatki wzrosły o 37% (rok 2023 do roku 2013). Rekordowych 1,8 mln zł wydatkowano w 2023 roku, **co daje wydatki rzędu ok. 244 zł na 1 mieszkańca.** Jest to wysoka wartość wskaźnika.
- Z danych powiatowych wynika, że w latach 2013-2023 liczba przestępstw przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców **spadła o 22%,** a zakresie przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu na 10 tys. mieszkańców **spadła o 21%.** W obu przypadkach wartości wskaźników planowały się na korzystnych poziomach względem województwa i kraju.
- W gminie są 2.374 punkty adresowe. Na koniec września 2024 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych było 1.708 punktów adresowych, a 666 pozostało bez zasięgu. Na wskazanym obszarze było 1.015 białych plam NGA. Analiza danych dotyczących przepustowości Internetu w Gminie Lubasz wskazuje na dominację infrastruktury o przepustowości 1.000 Mb/s, która stanowi 41,11% wszystkich zasięgów i obsługuje aż 78,4% punktów adresowych. To świadczy o szerokiej dostępności szybkiego Internetu w gminie, co pozytywnie wpływa na rozwój cyfrowy i jakość życia mieszkańców.
- Mieszkańcy Gminy Lubasz **najbardziej cenią sobie dostęp do przedszkoli, sprawną obsługę administracyjną oraz dostatecznie rozwiniętą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną.** Szczególną uwagę przywiązują do **walorów przyrodniczych – czystego powietrza, bliskości jeziora oraz terenów zielonych,** które kształtują wyjątkowy krajobraz i atmosferę spokoju. Wśród **pozytywnych aspektów** wyróżnia się również **spokojny tryb życia,** a także **dostęp do usług publicznych, edukacji i przyjaznych relacji międzyludzkich.**
- **Sanktuarium Maryjne w Lubaszcu oraz pałace w Sławnie i Bzowie** stanowią istotne potencjały rozwojowe.
- **Spora aktywność społeczna,** m.in. grupy o profilu sportowym, KGW i koła seniorów (w tym społeczność parafialna – kościół jako strefa ponad podziałami) są silną stroną gminy.
- Gmina jest **dobrym miejscem** do życia przede wszystkim **dla emerytów,** ale też **rodzin z dziećmi.**

2. CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY

2.1. Struktura Strategii

Opracowana Strategia jest dokumentem o logicznej strukturze. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest **wizja rozwoju Gminy Lubasz**, która określa **pożądany przez mieszkańców obraz (wizerunek) gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat**. Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach - strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi wizja rozwoju. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

Rysunek 1. Układ strategii²

Następnym, po wizji rozwoju gminy, poziomem planowania są **cele strategiczne**. Definiują one pożądane kierunki rozwoju samorządu, pozwalając jednocześnie na zachowanie jasnego podziału strategii i grupowanie poszczególnych celów szczegółowych i kierunków działań. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej wizji. Z kolei **cele szczegółowe** stanowią doprecyzowanie celów strategicznych - są definiowane na niższym poziomie w strukturze strategii i służą w dalszej kolejności sprecyzowaniu kierunków działań. **Kierunki działań**, w głównej mierze związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami działania samorządu, to rodzaje planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, przedstawione w ujęciu ogólnym, pozwalające osiągnąć cele szczegółowe.

W pracy nad wszystkimi powyższymi elementami strategii uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego, które składa się z czterech zasadniczych faz działania:

² Jeżeli nie wskazano inaczej, źródłem wszystkich rysunków i tabel w niniejszym dokumencie są opracowania własne.

Kluczowym elementem w przygotowaniu strategii rozwoju jest planowanie, ale o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia i **poprzedzająca go kompleksowa diagnoza**. Ponieważ w rzeczywistości większość problemów, związanych z realizacją strategii, wynika najczęściej z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano się stworzyć jak najbardziej przejrzysty schemat celów szczegółowych i kierunków działań, ułatwiający zrozumienie ich zasadności, a wynikających z kluczowych wniosków płynących z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy.

2.2. Wizja rozwoju gminy

Wizja rozwoju gminy określa pożądaną przez mieszkańców obraz (wizerunek) w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, czyli jest swoistym „zdjęciem, fotografią” gminy, pokazującym, jak powinna ona docelowo wyglądać i jakie funkcje spełniać. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż przy tworzeniu wizji w pierwszej kolejności uwzględniono wewnętrzne uwarunkowania rozwoju, a także wewnętrzne potencjały i silne strony, które należy wykorzystać i rozwijać. Innymi słowy, **rozwój Gminy Lubasz budowany będzie na jego potencjałach i silnych stronach**. Równolegle niwelowane będą bariery rozwojowe samorządu – jego słabe strony.

Wypracowana podczas spotkań z przedstawicielami różnych środowisk wizja Gminy Lubasz jest następująca:

**NAJWIĘKSZYM POTENCJAŁEM GMINY
LUBASZ SĄ JEJ NIEZWYKŁE DARY NATURY –
ROZLEGŁE LASY, MALOWNICZE JEZIORA,
CZyste POWIETRZE
ORAZ MIESZKAŃCY PEŁNI ENERGII,
TALENTÓW I ODWAŻNYCH POMYSŁÓW.**

**TWORZYMYSIE MIEJSCE, W KTÓRYM
NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA WSPIERA
ROZWÓJ LOKALNYCH FIRM,
EDUKACJA ODPOWIADA WYZWANIAM XXI
WIEKU, A BOGATA OFERTA KULTURALNA
I SPORTOWA ZACHĘCA DO
AKTYWNEGO ŻYCIA.**

2.3. Cele strategiczne

W rezultacie przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów z opiniotwórczymi mieszkańcami gminy, przedsiębiorcami oraz konsultacji z szerokim gronem pracowników Urzędu Gminy, podległych jednostek, radnych oraz przedstawicieli innych instytucji, sformułowano **4 strategiczne cele** rozwoju Gminy Lubasz. Bazują one także na zidentyfikowanych wcześniej uwarunkowaniach rozwojowych i potencjałach gminy, a więc przede wszystkim na posiadanych wewnętrznych atutach i pojawiających się w otoczeniu szansach. Uwzględniają także najistotniejsze wewnętrzne problemy i zewnętrzne zagrożenia, wytyczając główne kierunki jej dalszego rozwoju. Realizacja celów, w perspektywie objętej niniejszym planem, powinna w znacznym stopniu przybliżyć osiągnięcie pożądanego stanu rozwoju samorządu, określonego w wizji jego rozwoju.

Strategiczne cele rozwoju Gminy Lubasz przedstawiają się następująco:

CEL STRATEGICZNY

1

ESTETYCZNA I BEZPIECZNA PRZESTRZEŃ
SPRZYJAJĄCA CODZIENNEMU KOMFORTOWI MIESZKAŃCÓW

Dla każdego mieszkańca ważnym aspektem codziennego życia jest funkcjonowanie w bezpiecznej i estetycznej przestrzeni. Estetycznej, czyli w odpowiedniej jakości i uporządkowanej przestrzeni ze sprawnym systemem komunikacji publicznej. Celem gminy jest modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej, ścieżek rowerowych i komunikacji publicznej. Działania w zakresie wymienionych obszarów zostały doprecyzowane i uszczegółowione w ramach opisanych poniżej celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

CEL STRATEGICZNY

2

AKTYWNA I SOLIDARNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW

Dla lokalnego rozwoju gminy zasadnicze znaczenie ma stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu na płaszczyźnie kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej z wykorzystaniem jej walorów. Konieczne jest aktywne angażowanie samorządu w rozwijanie atrakcyjnej oferty sportowo-rekreacyjnej oraz kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców (w tym budowa oraz rozbudowa niezbędnej infrastruktury). Dzięki temu gmina może stać się m.in. bardziej atrakcyjnym – zarówno dla mieszkańców, jak i przyjezdnych – miejscem w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Doprecyzowanie i uszczegółowienie celu strategicznego 2 znalazło swoje odzwierciedlenie w ramach opisanych poniżej celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

CEL STRATEGICZNY

3

SILNA I DYNAMICZNA LOKALNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Dla lokalnego rozwoju gospodarczego zasadnicze znaczenie ma realizacja podstawowych zadań samorządu wspierająca drobną przedsiębiorczość w tym zadań związanych z rozbudową infrastruktury komunalnej, warunkującej dostępność m.in. do sieci wodno-kanalizacyjnej, sieci światłowodowej, systemu transportowego, jakość planów przestrzennych, czy sprawność obsługi procesów inwestycyjnych. Ale dzisiaj to już nie wystarcza dla generowania nowych miejsc pracy i dochodów budżetu mieszkańców i budżetu gminy. Wspieranie działań wzmacniających lokalną przedsiębiorczość, wymaga aktywnego angażowania się samorządu. Doprecyzowanie i uszczegółowienie celu strategicznego 3 znalazło swoje odzwierciedlenie w ramach opisanych poniżej celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

CEL STRATEGICZNY

4

ZMNIEJSZANIE SKUTKÓW ZMIAN KLIMATU
I TROSKA O ŚRODOWISKO

Zauważalne zmiany klimatyczne i ich skutki stanowią także istotny problem na poziomie lokalnym. Celem jest zatem zahamowanie globalnego ocieplenia poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych, rozwój odnawialnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej. Działania te mają również zwiększyć odporność na skutki zmian klimatu, takie jak susze, powodzie czy ekstremalne zjawiska pogodowe. Ponadto, ważne jest także zachowanie bioróżnorodności, poprawa jakości powietrza, wody i gleby oraz zrównoważone gospodarowanie zasobami.

Powyższe cele strategiczne bezpośrednio nawiązują do wizji rozwoju gminy. Do ich osiągnięcia będzie prowadziła realizacja konkretnych przedsięwzięć, wynikających z kierunków działań, szczególnie tych wykorzystujących jej potencjały, a także związanych z poprawą warunków życia. Tym samym będzie następowało stopniowe, konsekwentne przybliżanie się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju samorządu, określonego w jego wizji. Strategia, w rozumieniu jej twórców - przedstawicieli społeczności lokalnej - nie jest bowiem tylko ogólnym zestawieniem mało realnych do zrealizowania życzeń, lecz dokumentem wskazującym **konkretną „ścieżkę” rozwoju gminy**, która od momentu zatwierdzenia przez Radę Gminy, stanie się **podstawą rozwoju** w wymiarze **społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym gminy**.

2.4. Cele szczegółowe i kierunki działań

Podczas formułowania celów szczegółowych i kierunków działań kierowano się poniższymi założeniami:

- Wskazane cele szczegółowe stanowią doprecyzowanie celów strategicznych.
- Przedstawione kierunki działań wskazują na najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, wyrażone w treści celów szczegółowych, w szczególności:
 - zapewnienie dogodnych i bezpiecznych warunków życia i pracy na terenie gminy
 - stworzenie atrakcyjnej oferty rekreacyjnej, kulturalnej, oświatowej oraz sportowej
 - rozwój drobnej przedsiębiorczości.
- Wskazane kierunki działań są, co do zasady, związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu gminnego, ale nie ograniczają się tylko do tych obszarów.

Poniżej przedstawiono zestawienie celów szczegółowych i kierunków działań strategii oraz ich powiązanie z celami strategicznymi.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 1. Zestawienie celów szczegółowych i kierunków działań strategii

Cele strategiczne	Cele szczegółowe	Kierunki działań
1. ESTETYCZNA I BEZPIECZNA PRZESTRZEŃ SPRZYJAJĄCA CODZIENNEMU KOMFORTOWI MIESZKAŃCÓW	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna	1.1.1. Wykonanie zmian w nowym systemie planowania przestrzennego, w tym wdrażanie planu ogólnego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu uporządkowania ładu przestrzennego gminy
		1.1.2. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów na terenie gminy
	1.2. Bezpieczny i funkcjonalny system drogowy i komunikacyjny	1.2.1. Modernizacja gminnej infrastruktury drogowej
		1.2.2. Rozwój infrastruktury okołodrogowej, w tym systemu dróg rowerowych
		1.2.3. Dążenie do rozbudowy oraz poprawy stanu i bezpieczeństwa dróg wyższej kategorii
		1.2.4. Usprawnienie systemu publicznego transportu zbiorowego
2. AKTYWNA I SOLIDARNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW	2.1. Wysoka aktywizacja społeczna	2.1.1. Wspieranie inicjatyw lokalnych mieszkańców gminy
		2.1.2. Kreowanie i koordynacja oferty dla młodzieży i seniorów
		2.1.3. Realizacja działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami ³
	2.2. Wysoka integracja społeczna	2.2.1. Przygotowanie kompleksowej oferty, integrującej społeczność gminy
	2.3. Nowoczesna opieka i edukacja dzieci i młodzieży	2.3.1. Doskonalenie infrastruktury przedszkolnej i wspieranie rozwoju infrastruktury żłobkowej
		2.3.2. Polepszenie warunków opieki i nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych
		2.3.3. Doskonalenie efektywności i jakości nauczania
	2.4. Rozwinięty system usług społecznych i	2.4.1. Wzmacnianie systemu bezpieczeństwa na terenie gminy

³ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

	wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	2.4.2. Promocja zdrowego trybu życia
		2.4.3. Rozwój usług i kompetencji cyfrowych
		2.4.4. Rozwój usług społecznych oraz rozbudowa i modernizacja bazy usług społecznych
		2.4.5. Rozwój wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
	2.5. Atrakcyjna oferta kulturalna	2.5.1. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja obiektów instytucji kultury
		2.5.2. Przygotowanie kompleksowej oferty kulturalnej gminy
	2.6. Atrakcyjna oferta sportowo-rekreacyjna	2.6.1. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i sportowej
		2.6.2. Przygotowanie kompleksowej oferty rekreacyjno-sportowej gminy
3. SILNA I DYNAMICZNA LOKALNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	3.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjale lokalnej gospodarki	3.1.1. Koordynacja działań gminy i jej jednostek organizacyjnych na rzecz rozwoju gospodarczego
		3.1.2. Wspieranie polityki proinwestycyjnej
		3.1.3. Wdrożenie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców
4. ZMNIEJSZANIE SKUTKÓW ZMIAN KLIMATU I TROSKA O ŚRODOWISKO	4.1. Adaptacja do zmian klimatu	4.1.1. Edukacja ekologiczna
		4.1.2. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
		4.1.3. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
	4.2. Czyste środowisko naturalne	4.2.1. Polepszenie jakości powietrza
		4.2.2. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego
		4.2.3. Budowa oraz rozbudowa zielono-niebieskiej infrastruktury
		4.2.4. Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych

2.5. Charakterystyka celów szczegółowych

Poniżej zaprezentowano uzasadnienie wyboru poszczególnych kierunków działań oraz oczekiwane rezultaty planowanych działań w ramach poszczególnych celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

Tabela 2. Tabela celu szczegółowego nr 1.1.

Cel szczegółowy	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna
Kierunki działań	
1.1.1. Wykonanie zmian w nowym systemie planowania przestrzennego, w tym wdrażanie planu ogólnego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu uporządkowania ładu przestrzennego gminy	
1.1.2. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów na terenie gminy	
Uzasadnienie wyboru	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru – ujemna wartość wskaźnika syntetycznego w ramach obszaru • Lubasz jest gminą typowo rolniczą. Użytki rolne zajmują największą część jej powierzchni – 4.376 ha to grunty orne, 1.100 ha użytki zielone, 1.658 ha lasy, 151 ha wody, 460 ha grunty pozostałe, 9 ha nieużytki. • Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem w 2023 roku wyniósł ok. 12,1%, co jest niskim wynikiem. Sytuacja w gminie w całym analizowanym okresie znacznie odbiegała na niekorzyść od wszystkich jednostek porównawczych nie tylko w 2023 roku, ale i w całym okresie. Z drugiej strony należy pamiętać, że w dużej mierze wynika to z bardzo dużego zalesienia gminy.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Gmina Lubasz ma charakter turystyczno-rolniczy, z dominującą funkcją wypoczynkową, rolniczą oraz pozarolniczą działalnością gospodarczą. Z uwagi na swoje położenie, potencjał społeczny i gospodarczy, gmina jest silnie powiązana z regionem, szczególnie w zakresie turystyki, wypoczynku oraz usług i działalności gospodarczej. • Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru – wzrost dynamiki rozwoju gminy w ramach obszaru (sytuacja poprawia się) • Gmina Lubasz wyróżnia się dużymi kompleksami leśnymi na północnym zachodzie i południu, a w centralnej części leży wieś Lubasz. Obszary rolnicze znajdują się w północno-wschodniej części gminy. Zabudowa koncentruje się głównie wokół Lubasza oraz innych miejscowości, rozwijając się wokół centrów lub głównych ulic. • W latach 2013-2023 w gminie oddano do użytku łącznie 364 mieszkania, co w kontekście wartości wskaźnika w zakresie liczby mieszkań w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców będącego na poziomie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

	niższym niż w powiecie, województwie i kraju, nadal pokazuje duży potencjał do poprawy tej sytuacji w gminie • Planowane jest sporządzenie i uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
• 1.1.1. Wykonanie zmian w nowym systemie planowania przestrzennego, w tym wdrażanie planu ogólnego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu uporządkowania ładu przestrzennego gminy: ○ Poprawa spójności i jakości planowania przestrzennego ○ Integracja planowania przestrzennego z planowaniem społeczno-gospodarczym ○ Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów ○ Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia ○ Rozwój nowej zabudowy i uzupełnienie obecnej zabudowy z zachowaniem przyjętych zasad planowania przestrzennego ○ Zwiększenie pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego • 1.1.2. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów na terenie gminy: ○ Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubasz ○ Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia ○ Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych w gminie w sposób kompleksowy ○ Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów ○ Przywrócenie do życia zdegradowanych obszarów i zwiększenie ich wartości	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 3. Tabela celu szczegółowego nr 1.2.

Cel szczegółowy	1.2. Bezpieczny i funkcjonalny system drogowy i komunikacyjny
Kierunki działań	
1.2.1. Modernizacja gminnej infrastruktury drogowej	
1.2.2. Rozwój infrastruktury okołodrogowej, w tym systemu dróg rowerowych	
1.2.3. Dążenie do rozbudowy oraz poprawy stanu i bezpieczeństwa dróg wyższej kategorii	
1.2.4. Usprawnienie i rozwój systemu publicznego transportu zbiorowego	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	- Gmina nie posiada bezpośredniego dostępu do funkcjonującego przystanku kolei, co ogranicza jej dostępność komunikacyjną i uniemożliwia dotarcie do wielu ośrodków miejskich w przyzwoitym czasie. - Gmina nie posiada bezpośredniego dostępu do dróg krajowych oraz szybkiego ruchu, co ogranicza jej potencjał rozwojowy. - Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) - spadek dynamiki rozwoju gminy w ramach obszaru (sytuacja pogorszyła się) oraz ujemną wartość wskaźnika syntetycznego gminy w ramach obszaru - Zasięg komunikacji samochodem jest na ograniczonym poziomie ze względu na stosunkowo dalekie usytuowanie do dróg szybkiego ruchu czy autostrad. Dotarcie do Poznania jest osiągalne w 60 minut. Z kolei komunikacja w kierunkach zachód-wschód jest ograniczona. - Uciążliwy i niebezpieczny jest tranzyt drogą wojewódzką przez centrum Lubasza (jakość drogi jest słaba, nie ma perspektyw budowy obwodnicy). - W badaniu ankietowym mieszkańcy źle oceniają stan techniczny dróg. Mieszkańcy wyrażają również niezadowolenie z braku sieci ścieżek rowerowych, problemów z chodnikami oraz ograniczeń w zakresie oświetlenia i bezpieczeństwa pieszych.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
1.2.1. Modernizacja gminnej infrastruktury drogowej: - Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach	

- Zmniejszenie liczby wypadków drogowych
- Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia
- Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów
- 1.2.2. Rozwój infrastruktury okołodrogowej, w tym systemu dróg rowerowych:
 - Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez wyznaczenie nowych ścieżek rowerowych i chodników
 - Poprawa komfortu korzystania z infrastruktury drogowej przez pieszych i rowerzystów
 - Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów
 - Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy
- 1.2.3. Dążenie do rozbudowy oraz poprawy stanu i bezpieczeństwa dróg wyższej kategorii:
 - Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach dzięki lepszemu oznakowaniu dróg, chodników i ścieżek rowerowych
 - Zmniejszenie liczby wypadków drogowych dzięki lepszemu zarządzaniu ruchem drogowym
 - Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia
 - Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów
- 1.2.4. Usprawnienie i rozwój systemu publicznego transportu zbiorowego:
 - Zwiększenie dostępności transportu publicznego dla mieszkańców i turystów wewnątrz gminy
 - Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z publicznego transportu zbiorowego
 - Zmniejszenie liczby samochodów na drogach dzięki zwiększeniu liczby osób korzystających z transportu publicznego
 - Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza dzięki lepszemu zarządzaniu ruchem drogowym

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 4. Tabela celu szczegółowego nr 2.1.

Cel szczegółowy	2.1. Wysoka aktywizacja społeczna
Kierunki działań	
2.1.1. Wspieranie inicjatyw lokalnych mieszkańców gminy	
2.1.2. Kreowanie i koordynacja oferty dla młodzieży i seniorów	
2.1.3. Realizacja działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami ⁴	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny-ujemna wartość wskaźnika w ramach obszaru oraz spadek dynamiki zmian obszaru (sytuacja pogarsza się). • Deficyty wpisujące się w Ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. • Największy wzrost udziału mieszkańców nastąpił w grupie wiekowej 70-79 (wzrost o 194 osoby), natomiast największy spadek liczby mieszkańców zanotowano w grupach 15-19 (spadek o 175 osób) i 25-34 (spadek o 148 osób). • Nastąpiło przecięcie się wskaźników (wyrównanie liczby mieszkańców poszczególnych grup) w 2019 i następnie 2020 roku. Obecnie grupa młodsza ma przewagę liczebną nad grupą starszą, jednak jest ona niewielka. Ponadto w obu grupach wiekowych notowany jest spadek populacji. • Grupą, która zyska liczebnie najwięcej, są osoby w wieku 80+, których przybędzie o 107%. • Brakuje oferty dla młodzieży – brak miejsca spotkań, nie ma też dla nich wielu wydarzeń, co skutkuje zamykaniem się w świecie cyfrowym.
Jakie potencjały wykorzystuje?	• W gminie nie nastąpiło zrównanie liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. • Spora aktywność społeczna, m.in. grupy o profilu sportowym, KGW i koła seniorów (w tym społeczność parafialna – kościół jako strefa ponad podziałami) są silną stroną gminy. • W 2023 roku liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wynosiła 34, co jest wartością wyższą o 15 względem 2013 roku. W zestawieniu z powiatem, województwem

⁴ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

	i krajem sytuacja w zakresie aktywności obywatelskiej mieszkańców wypada podobnie. • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
• 2.1.1. Wsparcie inicjatyw lokalnych mieszkańców gminy ○ Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych, które przyciągną mieszkańców z różnych grup wiekowych i zwiększą poczucie wspólnoty ○ Poprawa zdrowia i samopoczucia mieszkańców poprzez zachęcanie do aktywności fizycznej i społecznej ○ Wzmocnienie więzi międzyludzkich i zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne • 2.1.2. Kreowanie i koordynacja oferty dla młodzieży i seniorów ○ Zwiększenie liczby zajęć i programów dla młodzieży, które pomogą im rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności ○ Poprawa zdrowia i samopoczucia młodzieży poprzez zachęcanie do aktywności fizycznej i społecznej ○ Zwiększenie poczucia wartości i znaczenia młodzieży w lokalnej społeczności • 2.1.3. Realizacja działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami ○ Poprawa dostępności dla osób niepełnosprawnych i starszych, co zwiększy ich niezależność i jakość życia ○ Zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i starszych, co przyczyni się do ich integracji społecznej i ekonomicznej ○ Poprawa dostępności infrastruktury i usług publicznych, co zwiększy atrakcyjność gminy dla mieszkańców i turystów	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 5. Tabela celu szczegółowego nr 2.2.

Cel szczegółowy	2.2. Wysoka integracja społeczna
Kierunki działań	
2.2.1. Przygotowanie kompleksowej oferty integrującej społeczność gminy	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny-ujemna wartość wskaźnika w ramach obszaru oraz spadek dynamiki zmian obszaru (sytuacja pogarsza się). • Deficyty wpisujące się w Ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. • Największy wzrost udziału mieszkańców nastąpił w grupie wiekowej 70-79 (wzrost o 194 osoby), natomiast największy spadek liczby mieszkańców zanotowano w grupach 15-19 (spadek o 175 osób) i 25-34 (spadek o 148 osób). • Nastąpiło przecięcie się wskaźników (wyrównanie liczby mieszkańców poszczególnych grup) w 2019 i następnie 2020 roku. Obecnie grupa młodsza ma przewagę liczebną nad grupą starszą, jednak jest ona niewielka. Ponadto w obu grupach wiekowych notowany jest spadek populacji. • Grupą, która zyska liczebnie najwięcej, są osoby w wieku 80+, których przybędzie o 107%. • Brakuje oferty dla młodzieży – brak miejsca spotkań, nie ma też dla nich wielu wydarzeń, co skutkuje zamykaniem się w świecie cyfrowym.
Jakie potencjały wykorzystuje?	• W gminie nie nastąpiło zrównanie liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. • Spora aktywność społeczna, m.in. grupy o profilu sportowym, KGW i koła seniorów (w tym społeczność parafialna – kościół jako strefa ponad podziałami) są silną stroną gminy. • W 2023 roku liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wynosiła 34, co jest wartością wyższą o 15 względem 2013 roku. W zestawieniu z powiatem, województwem i krajem sytuacja w zakresie aktywności obywatelskiej mieszkańców wypada podobnie. • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań.

Rezultaty planowanych działań

- 2.2.1. Przygotowanie kompleksowej oferty integrującej społeczność gminy
 - Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych, które przyciągną mieszkańców z różnych grup wiekowych i zwiększą poczucie wspólnoty
 - Poprawa zdrowia i samopoczucia mieszkańców poprzez zachęcanie do aktywności fizycznej i społecznej
 - Wzmocnienie więzi międzyludzkich i zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 6. Tabela celu szczegółowego nr 2.3.

Cel szczegółowy	2.3. Nowoczesna opieka i edukacja dzieci i młodzieży
Kierunki działań	
2.3.1. Doskonalenie infrastruktury przedszkolnej i wspieranie rozwoju infrastruktury żłobkowej	
2.3.2. Polepszenie warunków opieki i nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych	
2.3.3. Doskonalenie efektywności i jakości nauczania	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	- W opracowaniu pn. „Prognoza ludności na lata 2023-2060” wskazano, iż w 2030 roku populacja gminy wynosić będzie 7.440 mieszkańców (o 68 osób mniej niż w 2023 roku). Z kolei w 2040 roku populacja gminy spadnie najprawdopodobniej do liczby 7.248 osób, a więc o 260 osób mniej niż w 2023 roku. - Największy spadek ilościowy (wartości absolutne) prognozowany jest dla grupy 0-17 (spadek o 453 osoby). - Wydatki na oświatę i wychowanie w latach 2013-2023 wzrosły o 87% i w 2023 roku wyniosły 17,6 mln zł, natomiast, wzrost subwencji w analogicznym okresie wyniósł zaledwie 39%. Finansowanie z budżetu centralnego nie nadąża za rosnącymi kosztami utrzymania placówek, co drenuje i tak ograniczony budżet gminny, a w długim okresie może prowadzić do nierówności w dostępie do wysokiej jakości edukacji.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	- Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury – wzrost dynamiki rozwoju gminy w ramach obszaru (sytuacja poprawia się) oraz dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego w ramach obszaru. - Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
2.3.1. Doskonalenie infrastruktury przedszkolnej i wspieranie rozwoju infrastruktury żłobkowej - Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach - Wzrost jakości usług w przedszkolach - Zwiększenie dostępności do żłobków i przedszkoli 2.3.2. Polepszenie warunków opieki i nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych - Poprawa warunków dydaktycznych dla obu stron (nauczycieli i uczniów)	

- 2.3.3. Doskonalenie efektywności i jakości nauczania
 - Zwiększenie efektywności nauczania
 - Wzrost jakości nauczania

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 7. Tabela celu szczegółowego nr 2.4.

Cel szczegółowy	2.4. Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego
Kierunki działań	
2.4.1. Wzmacnianie systemu bezpieczeństwa na terenie gminy	
2.4.2. Promocja zdrowego trybu życia	
2.4.3. Rozwój usług i kompetencji cyfrowych	
2.4.4. Rozwój usług społecznych oraz rozbudowa i modernizacja bazy usług społecznych	
2.4.5. Rozwój wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• W 2022 roku na 1.000 mieszkańców powiatu dostępne były 3 łóżka szpitalne, co jest wynikiem niższym od średniej dla województwa wielkopolskiego (3,9 łóżka) i kraju (4,3). • Podobnie niekorzystną sytuację można zanotować w zakresie liczby lekarzy i dentystów pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1.000 mieszkańców (dane powiatowe). Wartość wskaźnika w powiecie w 2022 roku wyniosła 1,4, natomiast wartość dla województwa to 3,8, a kraju 4,4. Pod tym względem sytuacja prezentuje się niekorzystnie.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury – wzrost dynamiki rozwoju gminy w ramach obszaru (sytuacja poprawia się) oraz dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego w ramach obszaru. • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań. • Liczba osób korzystających z usług środowiskowej pomocy społecznej w gminie systematycznie spada. W 2013 roku było to 602 osoby, natomiast w 2022 roku już tylko 348 osób. Spadek w analizowanym okresie wyniósł -254 osoby, czyli -42%. • W gminie są 2.374 punkty adresowe. Na koniec września 2024 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych było 1.708 punktów adresowych, a 666 pozostało bez zasięgu. Na wskazanym obszarze było 1.015 białych plam NGA. Analiza danych dotyczących przepustowości Internetu w Gminie Lubasz wskazuje na dominację infrastruktury o przepustowości 1.000 Mb/s, która stanowi 41,11% wszystkich zasięgów i obsługuje aż 78,40% punktów adresowych. To świadczy o szerokiej dostępności szybkiego Internetu

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

	w gminie, co pozytywnie wpływa na rozwój cyfrowy i jakość życia mieszkańców. • Z danych powiatowych wynika, że w latach 2013-2023 liczba przestępstw przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców spadła o 22%, a zakresie przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu na 10 tys. mieszkańców spadła o 21%. W obu przypadkach wartości wskaźników planowały się na korzystnych poziomach względem województwa i kraju.
Rezultaty planowanych działań	
• 2.4.1. Wzmacnianie systemu bezpieczeństwa na terenie gminy: ○ Zwiększenie dostępu do pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co pozwoli na lepsze zaspokojenie ich potrzeb i funkcjonowanie w społeczeństwie ○ Zwiększenie skali i form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • 2.4.2. Promocja zdrowego trybu życia: ○ Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat zdrowego stylu życia. ○ Mieszkańcy będą mieli dostęp do informacji na temat zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej. ○ Zmniejszenie liczby osób chorujących na choroby związane z niezdrowym stylem życia ○ Poprawa stanu zdrowia mieszkańców • 2.4.3. Rozwój usług i kompetencji cyfrowych: ○ Mieszkańcy będą mieli dostęp do nowoczesnych usług cyfrowych. ○ Zwiększenie liczby osób korzystających z usług cyfrowych ○ Mieszkańcy będą mieli możliwość zdobycia nowych umiejętności cyfrowych ○ Zwiększenie kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy • 2.4.4. Rozwój usług społecznych oraz rozbudowa i modernizacja bazy usług społecznych: ○ Mieszkańcy będą mieli dostęp do nowoczesnych usług społecznych. ○ Zwiększenie liczby osób korzystających z usług społecznych w oparciu o diagnozę potrzeb ○ Zwiększenie dostępności usług społecznych dla mieszkańców • 2.4.5. Rozwój wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym: ○ Poprawa bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy ○ Zmniejszenie liczby przestępstw na terenie gminy ○ Zwiększenie liczby osób, które będą zgłaszać przestępstwa i wykroczenia	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 8. Tabela celu szczegółowego nr 2.5.

Cel szczegółowy	2.5. Atrakcyjna oferta kulturalna
Kierunki działań	
2.5.1. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja obiektów instytucji kultury	
2.5.2. Przygotowanie kompleksowej oferty kulturalnej gminy	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	- Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny-ujemna wartość wskaźnika w ramach obszaru oraz spadek dynamiki zmian obszaru (sytuacja pogarsza się) - Największy wzrost udziału mieszkańców nastąpił w grupie wiekowej 70-79 (wzrost o 194 osoby), natomiast największy spadek liczby mieszkańców zanotowano w grupach 15-19 (spadek o 175 osób) i 25-34 (spadek o 148 osób). - Nastąpiło przecięcie się wskaźników (wyrównanie liczby mieszkańców poszczególnych grup) w 2019 i następnie 2020 roku. Obecnie grupa młodsza ma przewagę liczebną nad grupą starszą, jednak jest ona niewielka. Ponadto w obu grupach wiekowych notowany jest spadek populacji. - Grupą, która zyska liczebnie najwięcej, są osoby w wieku 80+, których przybędzie o 107%.
Jakie potencjały wykorzystuje?	- W gminie nie nastąpiło zrównanie liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. - Sanktuarium Maryjne w Lubaszu oraz pałace w Sławnie i Bzowie stanowią istotne potencjały rozwojowe. - Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań.
Rezultaty planowanych działań	
2.5.1. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja obiektów instytucji kultury - Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, które przyciągną mieszkańców z różnych grup wiekowych i zwiększą poczucie wspólnoty - Wzmocnienie więzi międzyludzkich i zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne 2.5.2. Przygotowanie kompleksowej oferty kulturalnej gminy - Zwiększenie liczby miejsc, w których mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas wolny - Zwiększenie liczby osób korzystających z oferty kulturalnej	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 9. Tabela celu szczegółowego nr 2.6.

Cel szczegółowy	2.6. Atrakcyjna oferta sportowo-rekreacyjna
Kierunki działań	
2.6.1. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	
2.6.2. Przygotowanie kompleksowej oferty rekreacyjno-sportowej gminy	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny-ujemna wartość wskaźnika w ramach obszaru oraz spadek dynamiki zmian obszaru (sytuacja pogarsza się) • Największy wzrost udziału mieszkańców nastąpił w grupie wiekowej 70-79 (wzrost o 194 osoby), natomiast największy spadek liczby mieszkańców zanotowano w grupach 15-19 (spadek o 175 osób) i 25-34 (spadek o 148 osób). • Nastąpiło przecięcie się wskaźników (wyrównanie liczby mieszkańców poszczególnych grup) w 2019 i następnie 2020 roku. Obecnie grupa młodsza ma przewagę liczebną nad grupą starszą, jednak jest ona niewielka. Ponadto w obu grupach wiekowych notowany jest spadek populacji. • Grupą, która zyska liczebnie najwięcej, są osoby w wieku 80+, których przybędzie o 107%. • Rozwojowi funkcji turystycznej gminy musi towarzyszyć rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej i handlowej. Funkcja turystyczna stymulować będzie rozwój innych funkcji usługowych jak i rozwój rolnictwa specjalistycznego. • Słabo rozwinięta infrastruktura wokół jeziora w Lubasz, stanowiącego kluczowe miejsce rekreacji i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na rozwój turystyczny gminy.
Jakie potencjały wykorzystuje?	• W 2023 roku liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wynosiła 34, co jest wartością wyższą o 15 względem 2013 roku. W zestawieniu z powiatem, województwem i krajem sytuacja w zakresie aktywności obywatelskiej mieszkańców wypada podobnie. • Wydatki gminy na kulturę fizyczną, sport i rekreację znacząco wzrosły, do wartości 1 mln zł w 2023 roku. Wartość ta daje wydatki rzędu ok. 134 zł na 1 mieszkańca, co należy uznać za przyzwoitą wartość. • Istotną kwestią jest zauważalny rozwój turystyki w kraju • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań

Rezultaty planowanych działań

- 2.6.1. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i sportowej
 - Wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
 - Zwiększenie liczby miejsc, w których mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas wolny
 - Zwiększenie liczby osób korzystających z oferty sportowo-rekreacyjnej gminy
 - Poprawa zdrowia i samopoczucia mieszkańców poprzez zachęcanie do aktywności fizycznej i społecznej
- 2.6.2. Przygotowanie kompleksowej oferty rekreacyjno-sportowej gminy
 - Zwiększenie liczby wydarzeń sportowych i społecznych, które przyciągną mieszkańców z różnych grup wiekowych i zwiększą poczucie wspólnoty
 - Zwiększenie liczby zajęć i programów, w tym dla młodzieży, które pomogą rozwijać zainteresowania i umiejętności
 - Poprawa zdrowia i samopoczucia mieszkańców poprzez zachęcanie do aktywności fizycznej i społecznej

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 10. Tabela celu szczegółowego nr 3.1.

Cel szczegółowy	3.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjale lokalnej gospodarki
Kierunki działań	
3.1.1. Koordynacja działań Gminy i jej jednostek organizacyjnych na rzecz rozwoju gospodarczego	
3.1.2 Wspieranie polityki proinwestycyjnej	
3.1.3. Wdrożenie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki – spadek dynamiki rozwoju obszaru (sytuacja pogarsza się) • Gmina Lubasz charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą gospodarczą, z dominującą rolą handlu i budownictwa. Największy wzrost odnotowano w sektorze budownictwa, gdzie liczba firm wzrosła o 42 podmioty, co może świadczyć o rosnących inwestycjach w infrastrukturę. Wzrost zanotowany w takich sekcjach pozostała działalności usług i przetwórstwo przemysłowe także był znaczący. • Ograniczona jest oferta pracy na miejscu (wiele osób pracuje poza gminą), w tym występuje „ukryte” bezrobocie. • Zasięg komunikacji samochodem jest na ograniczonym poziomie ze względu na stosunkowo dalekie usytuowanie do dróg szybkiego ruchu czy autostrad. Dotarcie do Poznania w 60 minut jest osiągalne. Z kolei komunikacja w kierunkach zachód-wschód jest ograniczona.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki – dodatnia wartość wskaźnika w ramach obszaru. • Obszar przedsiębiorczości rozwija się nieznacznie szybciej niż w jednostkach porównawczych, jednak sam poziom przedsiębiorczości jest na niższym poziomie, co w dużej mierze wynika z wiejskiego charakteru gminy. • „Najsilniejszą” grupą podatników w gminie są osoby prowadzące działalność gospodarczą - udział ich dochodów jest niemal trzykrotnie większy od ich udziału w grupie wszystkich podatników. • Najwyższą zaliczkę na podatek odprowadzają osoby prowadzące działalność gospodarczą w średniej kwocie ok. 19 tys. zł. Grupa ta zanotowała ponadto najwyższą dynamikę zmian w analizowanym okresie, wynoszącą 186%. Podkreślić jednak należy, iż jest to grupa ilościowo znacznie mniejsza od grupy osób osiągających dochody ze stosunku pracy. Liczba podatników z działalności gospodarczej

	wynosiła w 2022 roku 319, natomiast liczba podatników ze stosunku pracy wynosiła 2.503, co stanowi ok. 13% liczby podatników ze stosunku pracy. Konieczne jest wykorzystanie lokalnego potencjału do stymulowania bodźców rozwojowych w zakresie przedsiębiorczości, szczególnie wśród osób młodych. • Ponad 97% podmiotów gospodarczych w gminie to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób. Te podmioty w głównej mierze stanowią o sile gospodarczej gminy. Na jej terenie funkcjonuje niewiele podmiotów zatrudniających więcej niż 9 osób (zaledwie 22 firmy). Warto jednak wskazać na stabilność funkcjonowania tych podmiotów – ich liczba w analizowanym okresie tylko nieznacznie zmieniła się, pomimo niestabilnej sytuacji gospodarczej. Z kolei liczba mikroprzedsiębiorstw wzrosła o 101 podmiotów.
Rezultaty planowanych działań	
• 3.1.1. Koordynacja działań gminy i jej jednostek organizacyjnych na rzecz rozwoju gospodarczego ○ Zwiększenie liczby lokalnych firm i przedsiębiorstw ○ Wzrost jakości usług oferowanych przez lokalne firmy ○ Zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm na rynku ○ Zwiększenie zatrudnienia w gminie ○ Wzrost dochodów gminy z podatków od lokalnych firm • 3.1.2. Wspieranie polityki proinwestycyjnej ○ Wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy opartego na potencjale lokalnego biznesu ○ Zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie ○ Wzrost dochodów własnych gminy (w szczególności podatek od nieruchomości, udział w PIT oraz udział CIT) ○ Zwiększenie liczby inwestycji w gminie ○ Poprawa infrastruktury gminnej • 3.1.3. Wdrożenie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców ○ Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat lokalnych produktów i usług ○ Zwiększenie sprzedaży lokalnych produktów i usług ○ Wzrost zainteresowania turystów lokalnymi produktami i usługami	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 11. Tabela celu szczegółowego nr 4.1.

Cel szczegółowy	4.1. Adaptacja do zmian klimatu
Kierunki działań	
4.1.1. Edukacja ekologiczna	
4.1.2. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	
4.1.3. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	
Uzasadnienie wyboru	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	- Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze – ujemne wartości wskaźnika syntetycznego w ramach obszaru - Na terenie gminy zauważalny jest problem z niską emisją
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	- Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze – wzrost dynamiki rozwoju w ramach obszaru (sytuacja poprawia się) - Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
4.1.1. Edukacja ekologiczna - Podniesienie świadomości i wiedzy na temat ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju - Kształtowanie postaw i zachowań proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych - Promowanie dobrych praktyk i inicjatyw ekologicznych w społecznościach lokalnych - Wspieranie aktywności i zaangażowania obywatelskiego na rzecz środowiska 4.1.2. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii - Zmniejszenie uzależnienia od paliw kopalnych i importu energii - Zmniejszenie zużycia drewna i węgla jako paliw opałowych, ograniczenie emisji pyłów i zanieczyszczeń powietrza - Obniżenie kosztów produkcji i dystrybucji energii - Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i stabilności sieci - Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza, ochrona klimatu i środowiska - Zmniejszenie zapotrzebowania na energię i kosztów jej zużycia - Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, ochrona klimatu i środowiska 4.1.3. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej - Poprawa warunków termicznych i jakości powietrza wewnątrz budynków, podniesienie komfortu i zdrowia użytkowników	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- Zwiększenie wartości i atrakcyjności budynków, podniesienie standardu i prestiżu usług publicznych

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 12. Tabela celu szczegółowego nr 4.2

Cel szczegółowy	4.2. Czyste środowisko naturalne
Kierunki działań	
4.2.1	Polepszenie jakości powietrza
4.2.2.	Budowa, rozbudowa oraz modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego
4.2.3.	Budowa oraz rozbudowa zielono-niebieskiej infrastruktury
4.2.4.	Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych
Uzasadnienie wyboru	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	- Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze – ujemne wartości wskaźnika syntetycznego w ramach obszaru. - Gmina Lubasz wyróżnia się dużymi kompleksami leśnymi na północnym zachodzie i południu, a w centralnej części leży wieś Lubasz. Obszary rolnicze znajdują się w północno-wschodniej części gminy. Zabudowa koncentruje się głównie wokół Lubasza oraz innych miejscowości, rozwijając się wokół centrów lub głównych ulic. W miejscowościach wyróżniają się dominanty, takie jak kościoły, choć obecnie są zakłócane przez infrastrukturę. Układ wsi jest liniowy, z zabudową przy głównych drogach. - Słabo rozwinięta infrastruktura wokół jeziora w Lubaszu, stanowiącego kluczowe miejsce rekreacji i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na rozwój turystyczny gminy. - Problemem jest ciągle niska emisja.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	- Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze – wzrost dynamiki rozwoju w ramach obszaru (sytuacja poprawia się). - W 2022 roku 52% mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej, co pozwoliło zanotować jedynie minimalny wzrost względem 2013 roku. Sytuacja pod tym względem w gminie znacznie odbiega na niekorzyść od tej w powiecie, województwie i kraju. - Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
4.2.1. Poprawa jakości powietrza - Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń atmosferycznych - Poprawa stanu zdrowia ludzi i zwierząt, zmniejszenie ryzyka chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego i nowotworów - Ochrona warstwy ozonowej i klimatu	

- 4.2.2. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego
 - Zapewnienie utrzymania dostępu do czystej i bezpiecznej wody pitnej i sanitarnej
 - Ograniczenie zużycia wody i strat w jej dystrybucji
 - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona zasobów wodnych
 - Zmniejszenie ryzyka powodzi, suszy, a przez to erozji gleby
- 4.2.3. Budowa oraz rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury
 - Zwiększenie różnorodności biologicznej i ochrona ekosystemów
 - Poprawa estetyki i atrakcyjności przestrzeni publicznej
 - Łagodzenie skutków zmian klimatu, takich jak podwyższenie temperatury, susza, powódzie, zanieczyszczenie powietrza
- 4.2.4. Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych
 - Odtworzenie siedlisk wodnych i nadwodnych (np. mokradeł, rzek, jezior)
 - Zwiększenie bioróżnorodności – powrót ryb, płazów, ptaków wodnych i roślin
 - Mniejsza liczba zakwitów sinic dzięki zmniejszeniu eutrofizacji (ograniczenie dopływu azotu i fosforu)
 - Mniejsze ryzyko chorób przenoszonych przez wodę
 - Możliwość bezpieczniejszego korzystania z kąpielisk i rekreacji wodnej

2.6. Projekty kluczowe

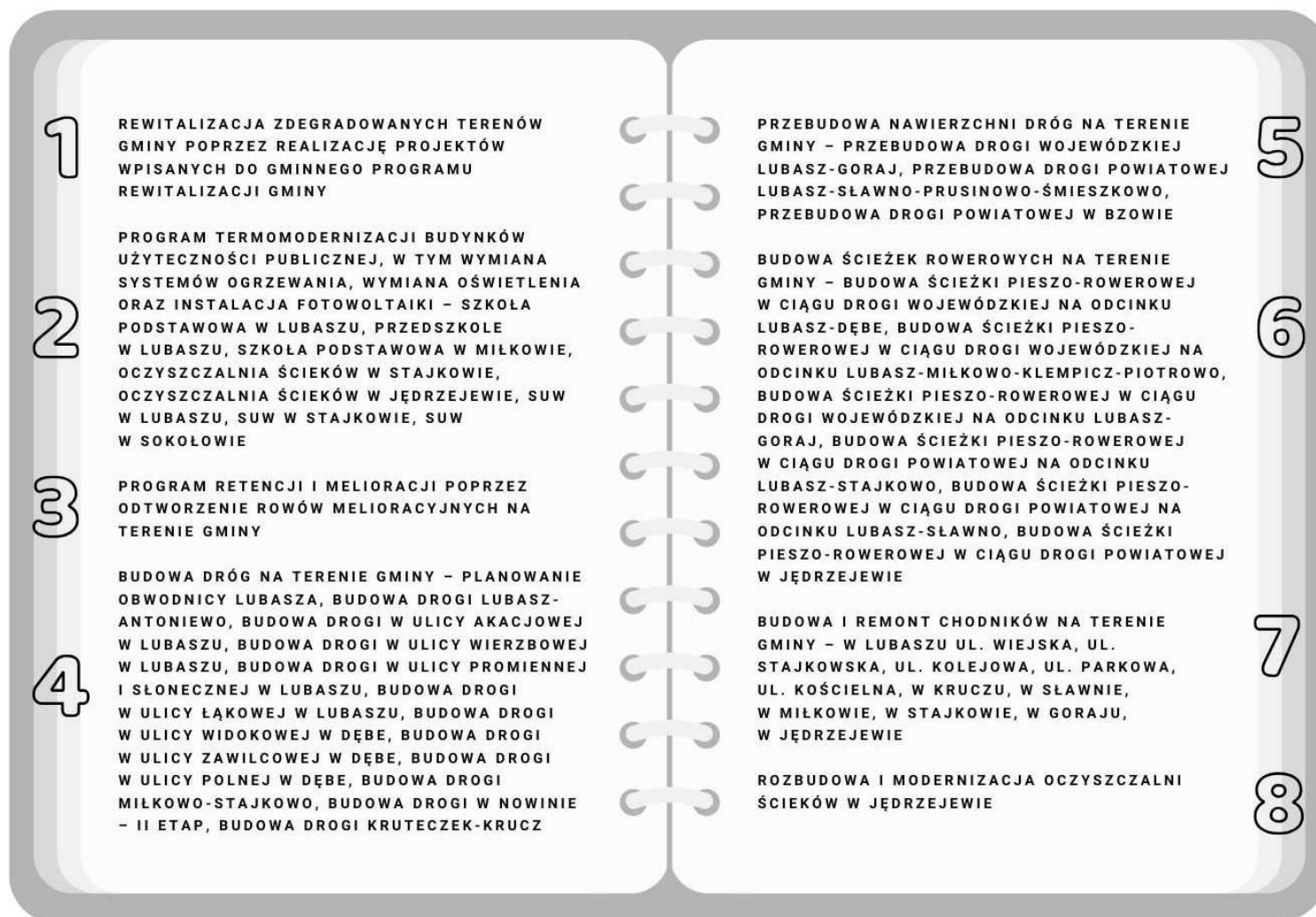
We wcześniejszych częściach niniejszego rozdziału zostały zaprezentowane: wizja rozwoju gminy, a następnie cele strategiczne i szczegółowe oraz kierunki działań, których realizacja powinna doprowadzić do osiągnięcia stanu docelowego rozwoju gminy, określonego w wizji.

Oczywistym jest, że realizacja różnych przedsięwzięć w różnym stopniu przyczynia się do osiągnięcia założonych celów. W planowaniu, a następnie zarządzaniu strategicznym, sprawdza się tzw. reguła Pareto, mówiąca o tym, że 20% nakładów i wysiłków odpowiada za 80% osiągniętych efektów. Jej istotą jest znalezienie tych 20% najważniejszych zamierzeń, które decydują o sukcesie.

W przypadku sporządzania niniejszej strategii zastosowanie powyższej reguły polega na **identyfikacji i wyborze najważniejszych przedsięwzięć inwestycyjnych i/lub nieinwestycyjnych - projektów kluczowych**, które stanowią swoiste „kamienie milowe”. Wynikają one z kierunków działań i w głównej mierze powinny doprowadzić do realizacji celów strategicznych, a w konsekwencji do osiągnięcia docelowej wizji rozwoju gminy. Mogą to być pojedyncze przedsięwzięcia inwestycyjne lub nieinwestycyjne, wpisujące się w kierunki działań albo kilka powiązanych ze sobą, uzupełniających się przedsięwzięć, stanowiących wiązkę przedsięwzięć (projektów). Takie autorskie podejście pozwala na **skoncentrowanie zasobów i wysiłków** gminy na najistotniejszych zagadnieniach, których wykonanie w największym stopniu przyczyni się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej.

Poniżej przedstawiony został pakiet **projektów kluczowych**:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

9	BUDOWA KANALIZACJI W MIEJSCOWOŚCIACH: MILKOWO, DĘBE	BUDOWA CENTRUM KULTURALNO- ADMINISTRACYJNEGO W LUBASZU	14
10	PRZEBUDOWA PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH W SŁAWIENKU	PRZEBUDOWA OBIEKTÓW NA TERENIE OŚRODKA WYPOCZYNKOWEGO W LUBASZU	15
11	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA SUW W STAJKOWIE	MODERNIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY REKREACYJNEJ I TURYSTYCZNEJ NAD JEZIOREM W LUBASZU	16
12	BUDOWA ŻŁOBKA W LUBASZU	BUDOWA SIECI ŚWIATŁOWODOWEJ NA TERENIE CAŁEJ GMINY LUBASZ	17
13	MODERNIZACJA OŚWIETLENIA NA TERENIE GMINY - LUBASZ, MILKOWO, STAJKOWO, ANTONIEWO, KRUCZ, KRUTECZEK, NOWINA, MILKÓWKO, BOŃCZA, SŁAWNO, PRUSINOWO, JĘDRZEJEWO, KAMIONKA, SOKOŁOWO, STAJKOWO, GORAJ, BZOWO	E-USŁUGI DLA MIESZKAŃCÓW GMINY LUBASZ	18

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Ponadto, zgodnie z rekomendacjami określonymi w Poradniku Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, w szczególności inwestycyjne projekty kluczowe powinny zostać osadzone w przestrzeni gminy, co zostało zaprezentowane w kolejnym rozdziale - „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubasz oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie”.

Dodatkowo dwie jednostki gminne, zajmujące się problematyką społeczną, to jest Gminny Ośrodek Kultury w Lubasz i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubasz przygotowały zestawienia planowanych do realizacji projektów społecznych, które zostały zamieszczone w Załącznikach nr 1 i 2.

3. MODEL STRUKTURY FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY LUBASZ ORAZ REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

3.1. Terytorialny wymiar polityki rozwoju

Ustawa z 15 lipca 2020 r. zmieniająca ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz inne akty prawne, wprowadziła z dniem 13 listopada 2020 r. nowe przepisy do ustawy o samorządzie gminnym. Dotyczą one trybu opracowywania strategii rozwoju gminy oraz wymogów co do jej treści. Nowelizacja ta wzmacnia powiązanie aspektów społeczno-gospodarczych i przestrzennych w dokumentach strategicznych, w tym w strategiach gminnych. Polityka rozwoju zyskuje tym samym wyraźny wymiar przestrzenny.

Uwzględnianie przestrzennego kontekstu zjawisk społeczno-ekonomicznych umożliwia trafniejszą diagnozę, lepsze określanie priorytetów i kierunków działań oraz bardziej efektywne zarządzanie zasobami na etapie wdrażania strategii. Nowe przepisy zakładają stosowanie podejścia zintegrowanego, obejmującego rozwój w wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowym, przestrzennym oraz instytucjonalnym.

Równocześnie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza istotne zmiany w lokalnej polityce przestrzennej. Dotychczasowe Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zostaje zastąpione Planem Ogólnym – dokumentem obejmującym cały obszar gminy i posiadającym rangę aktu prawa miejscowego. Jego zadaniem będzie wyznaczanie stref planistycznych oraz gminnych standardów urbanistycznych, jak również wskazywanie obszarów uzupełnienia zabudowy i zabudowy śródmiejskiej.

Plan Ogólny stanie się podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także będzie musiał być uwzględniany przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. Kolejną kluczową zmianą jest **obowiązek opierania ustaleń Planu Ogólnego – zwłaszcza tych dotyczących polityki przestrzennej – na strategii rozwoju gminy** lub strategii rozwoju ponadlokalnego. W praktyce oznacza to, że strategie rozwoju gmin przejmują funkcje dotychczas przypisane studiom uwarunkowań – m.in. określanie docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz formułowanie kierunków i zasad prowadzenia lokalnej polityki przestrzennej.

3.2. Elementy przestrzenne w strategii rozwoju Gminy Lubasz

Celem obecnie obowiązujących regulacji jest włączenie polityki przestrzennej do polityki rozwoju społeczno-gospodarczego i zintegrowanie tych dwóch polityk ze sobą. Oznacza to, że **strategie gmin otrzymały nowe i szerokie zadanie**. Mają one określać istniejące uwarunkowania danej gminy, jak również wyznaczać kierunki polityki rozwoju i być podstawą do określania parametrów rozwoju ujętych w planach ogólnych, a także miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W efekcie wymiar przestrzenny zintegrowanej strategii rozwoju Gminy Lubasz będzie realizowany poprzez:

- Określenie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubasz, rozumianego jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:
 - struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

- system powiązań przyrodniczych
- główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych
- główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej
- Określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy, dotyczących:
 - zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
 - zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
 - kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej
 - zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597 i 1688)
 - zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego
 - kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej
 - zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW
 - zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
 - zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
 - zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji
- Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094), wraz z zakresem planowanych działań
- Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań
- Ukierunkowanie działań do konkretnych obszarów i dopasowanie ich do potrzeb i możliwości tych obszarów, czyli wskazanie w ramach strategii obszarów strategicznej interwencji, co szczegółowo opisane zostało w Rozdziale 4. dokumentu Strategii.

3.3. Istota modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy obrazuje strategiczne pomysły na rozwój gminy zorientowane terytorialnie i jest efektem zintegrowanego procesu planistycznego. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych przestrzennie. Model rozumiany jest jako przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju gminy, wynikającej z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych i posiadanego potencjału, z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Model wskazuje obszary, które strategia uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych, występujących

pomiędzy poszczególnymi obszarami. Podsumowując, w praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

3.4. Kluczowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego Gminy Lubasz

Na etapie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubasz dokonano **identyfikacji ogólnych, kluczowych uwarunkowań** rozwoju przestrzennego gminy⁵ w aspekcie czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Poniżej kwestie te zostały szczegółowo przedstawione i opisane poniżej.

Gmina Lubasz ma charakter turystyczno-rolniczy, z dominującą funkcją wypoczynkową, rolniczą oraz pozarolniczą działalnością gospodarczą. Z uwagi na swoje położenie, potencjał społeczny i gospodarczy, gmina jest silnie powiązana z regionem, szczególnie w zakresie turystyki, wypoczynku oraz usług i działalności gospodarczej. Charakter wiejski gminy wpływa na sposób zagospodarowania przestrzeni oraz przeznaczenie poszczególnych terenów.

W Gminie Lubasz wyróżnia się różnorodne formy zagospodarowania przestrzennego:

- **Zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa** – głównym ośrodkiem zabudowy mieszkaniowej jest wieś Lubasz, charakteryzująca się intensywną zabudową wzdłuż historycznego układu przestrzennego, zlokalizowaną wzdłuż dawnego traktu komunikacyjnego (północ-południe).
- **Zabudowa rekreacji indywidualnej** – zespoły zabudowy zlokalizowane w pobliżu turystycznie atrakcyjnych rejonów gminy, szczególnie w wsiach Krucz i Kruteczek wokół Jeziora Kruteckiego oraz w Lubaszu nad Jeziorem Dużym.
- **Zabudowa usługowa** – gmina posiada obiekty służące zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców w zakresie administracji, oświaty, opieki medycznej, handlu, kultu religijnego, kultury, sportu i rekreacji.
- **Zabudowa produkcyjna i rzemieślnicza** – gmina posiada rozwiniętą bazę produkcyjną, w tym zakłady związane głównie z przetwórstwem drewna, produkcją materiałów budowlanych oraz usługami, a także liczne zakłady rzemiosła produkcyjnego.
- **Zieleń i lasy** – największą powierzchnię zajmują lasy, łąki i pastwiska, a także skwery, cmentarze oraz zieleń towarzyszącą zabudowie. Tereny zieleni pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne oraz zdrowotne, wpływając na poprawę jakości życia na obszarach zabudowanych.
- **Użytki rolne** – użytki rolne zajmują 7812 ha (46,7% powierzchni gminy), z czego 83% to grunty orne. Pozostała część to sady, łąki trwałe i pastwiska trwałe. Tereny te charakteryzują się dobrą kulturą rolną i są wykorzystywane do produkcji roślinnej oraz hodowli zwierząt.

⁵ Źródło: Aktualne Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubasz (Studium)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- **Cieki i zbiorniki wodne** – największy ciek to rzeczka Gulczanka, dopływ Noteci. Na terenie gminy znajdują się także dwa jeziora: Jezioro Kruteckie oraz Jezioro Lubaskie (Duże), przy którym zlokalizowany jest ośrodek rekreacyjny.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubasz wyróżnia się kilka elementów. Północno-zachodnią i południową część gminy zajmują duże, zwarte kompleksy leśne. W centralnej części gminy znajduje się wieś Lubasz, a pozostałe ośrodki zurbanizowane rozmieszczone są nieregularnie. Obszary produkcji rolnej znajdują się w centralnej oraz północno-wschodniej części gminy, na terenach morenowych. Krajobraz tej części jest dominowany przez pola, łąki i pastwiska, a w okolicach cieków wodnych oraz rowów melioracyjnych znajdują się zadrzewienia śródpolne. Zabudowa skoncentrowana jest głównie wokół Lubasza, a pozostałe obszary zabudowy koncentrują się wokół poszczególnych miejscowości. Zabudowa wsi rozwijała się wokół wyodrębnionych centrów lub głównych ulic. W miejscowościach wyraźnie zaznaczają się dominanty przestrzenne, takie jak kościół, choć są one obecnie zakłócane przez elementy infrastrukturalne, które dysharmonizują panoramę miejscowości. Dominującym typem zagospodarowania wsi na obszarze gminy jest układ liniowy, charakterystyczny dla wsi siedliskowo rozproszonych z ośrodkami koncentracji zabudowy przy głównych ciągach komunikacyjnych.

Najważniejsze dla mieszkańców funkcje usługowe, takie jak administracja, oświata, ochrona zdrowia, handel, znajdują się w Lubaszu. W pozostałych wsiach obecność usług ogranicza się do zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców. Obecne obszary zabudowy mieszkaniowej nie w pełni zaspokajają potrzeby społeczności lokalnej gminy, dlatego **przy planowaniu nowej zabudowy należy dążyć do racjonalnego wykorzystania przestrzeni, uzupełniając i porządkując strukturę istniejącej zabudowy, a dopiero potem zagospodarowując tereny wolne od zabudowy**. Głównymi elementami układu drogowego są droga wojewódzka i drogi powiatowe, zapewniające powiązanie gminy z gminami sąsiednimi oraz głównymi miastami. Uzupełnieniem jest sieć dróg gminnych. Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa w układzie wschód-zachód.

Południowa i zachodnia część gminy wyróżniają się najwyższym stopniem zadrzewienia i lesistości. Lasy pełnią rolę turystyczno-rekreacyjną, gospodarczą oraz ochronną, wpływając na kształtowanie gleb, powietrza, obieg wody, mikroklimat oraz stabilizację środowiska naturalnego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wyznacza kierunki rozwoju przestrzennego osadnictwa w gminie, określając tereny z potencjałem do dalszego zagospodarowania. **Rozwój osadnictwa będzie koncentrował się głównie wzdłuż dróg powiatowych i gminnych, gdzie dostępna będzie niezbędna infrastruktura techniczna, jak wodociągi, kanalizacja, czy energia elektryczna. Planowane zmiany obejmują zarówno modernizację istniejącej zabudowy, jak i zagospodarowanie wolnych działek oraz nowych terenów w sąsiedztwie istniejącego zainwestowania.** Studium wskazuje obszary dedykowane rozwojowi działalności gospodarczej, mieszkaniowej oraz turystyki, oferując inwestorom tereny o atrakcyjnej lokalizacji, szczególnie przy głównych drogach.

- **Tereny mieszkaniowe jednorodzinne** - przeznaczone na zabudowę mieszkaniową jednorodziną z funkcjami towarzyszącymi, takimi jak usługi, zieleń, obiekty sportowe. Wskazano nowe tereny w odpowiedzi na brak wystarczającej powierzchni mieszkaniowej. Istotne jest kształtowanie przestrzeni publicznych, w tym placów, skwerów, z przeznaczeniem na różnorodne formy użytkowania, oraz wyznaczenie nowych ciągów komunikacyjnych, które zapewnią lepszy dostęp do tych terenów.

- **Tereny mieszkaniowe wielorodzinne** - przeznaczone na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, z możliwością lokowania funkcji usługowych i obiektów sportowych. Zidentyfikowano niedobór odpowiednich terenów pod zabudowę wielorodzinną, co uzasadnia wskazanie nowych terenów. Wymaga to uporządkowania przestrzeni publicznej, organizacji terenów zielonych, a także wyznaczenia nowych ciągów komunikacyjnych, co sprzyja integracji tych terenów z istniejącą zabudową.
- **Tereny mieszkaniowe zagrodowe** - możliwość zabudowy mieszkaniowej z funkcjami usługowymi w niewielkich wsiach i na obrzeżach miejscowości. Celem jest adaptacja istniejącej zabudowy zagrodowej do formy mieszkaniowej, co zmniejsza zapotrzebowanie na nowe tereny. Ważnym elementem jest uzupełnienie zabudowy wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz uporządkowanie przestrzeni publicznej w takich lokalizacjach.
- **Tereny usługowe** - tereny przeznaczone pod usługi z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej i zieleni. Istniejące tereny usługowe w gminie wymagają modernizacji, natomiast nowe obszary usługowe powinny dopełniać struktury miejskie, uwzględniając funkcję reprezentacyjną oraz wysoką jakość przestrzeni publicznej.
- **Tereny mieszkaniowe i usługowe** - obszary, w których przewiduje się zabudowę mieszkaniową oraz usługową. Zlokalizowane w mniejszych wsiach, stanowią istotny element rozwoju lokalnej infrastruktury. Konieczne jest uporządkowanie przestrzeni publicznych, wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę, a także poprawienie jakości przestrzeni wspólnych, takich jak placów, czy chodników, aby umożliwić lepszy dostęp do usług i mieszkań.
- **Tereny mieszkaniowe wielorodzinne i usługowe** - wskazane do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych i usługowych w większych miejscowościach, szczególnie w centrach, gdzie wymagana jest modernizacja przestrzeni publicznych oraz zagospodarowanie nowych terenów pod zabudowę. Zmiany przestrzenne muszą uwzględniać rozwój infrastruktury komunikacyjnej, w tym nowych ciągów pieszych, rowerowych i samochodowych.
- **Tereny turystyczne** - tereny przeznaczone pod turystykę, usługi sportowe, rekreację oraz zabudowę mieszkaniową i letniskową. Obszary te będą wykorzystywane w celach turystycznych i wypoczynkowych, a ich zagospodarowanie ma uwzględniać adaptację istniejącej zabudowy oraz lokalizację nowych obiektów turystycznych. Ważnym celem jest rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, z uwzględnieniem elementów ekologicznych.
- **Tereny produkcji w gospodarstwach** - przeznaczenie na rozwój wytwórczości w ramach gospodarstw rolnych. Zmiany te mają na celu dostosowanie istniejącej produkcji do współczesnych przepisów, z zachowaniem zasad ekologicznych. Tereny te muszą być odpowiednio zagospodarowane pod kątem produkcji rolnej oraz przetwórczej, w szczególności z uwzględnieniem minimalizacji wpływu na otoczenie, w tym uciążliwości hałasowych.
- **Tereny produkcyjno-usługowe** - tereny, na których przewiduje się zabudowę usługową, w tym również produkcyjną. W rozwoju tych terenów priorytetem jest dostosowanie do przepisów prawnych oraz minimalizacja wpływu na zabudowę mieszkaniową i naturalne środowisko. Wymaga to dokładnego zaplanowania rozmieszczenia nowych obiektów, w tym usługowych i produkcyjnych, z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska.

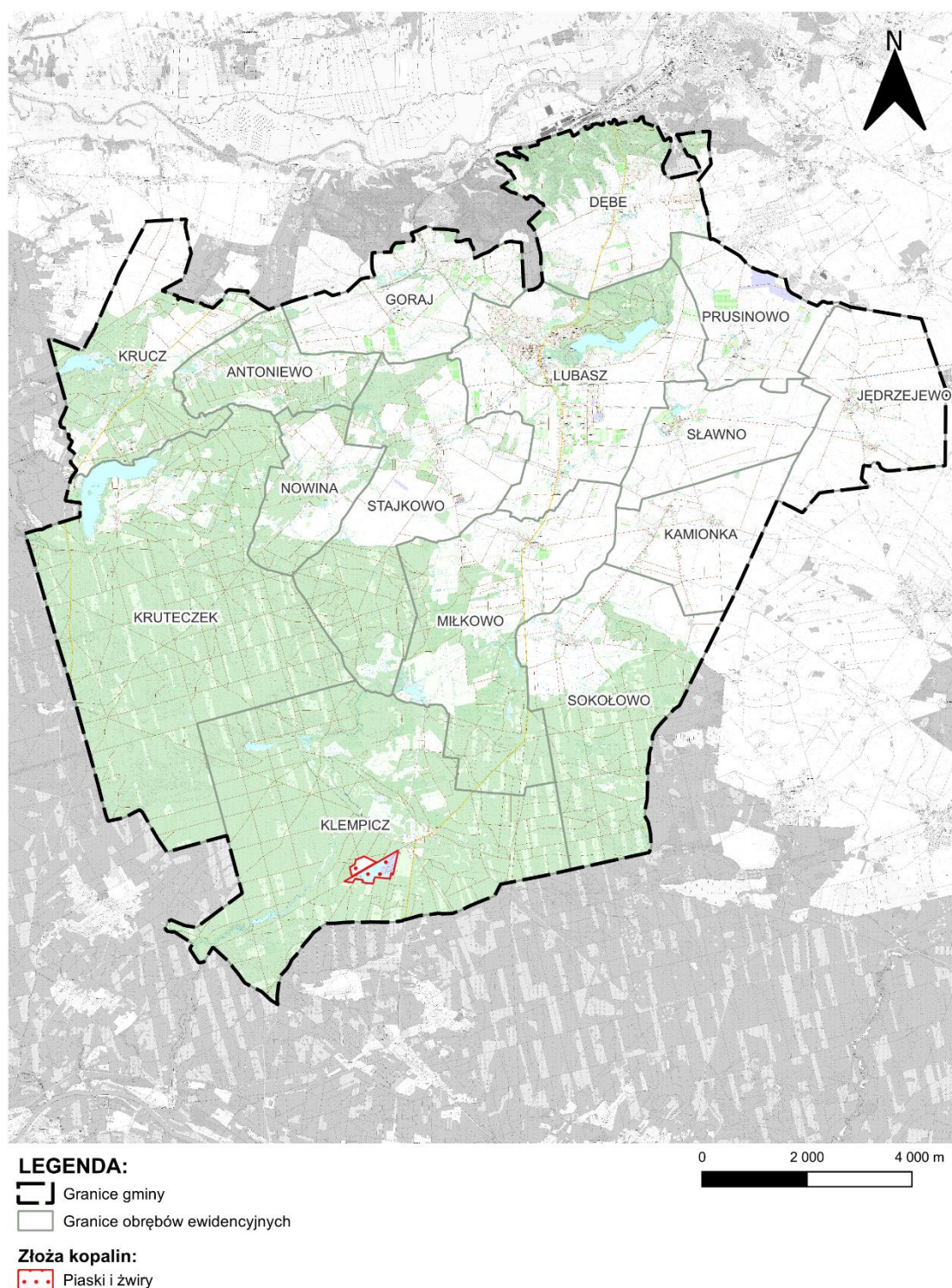
- **Tereny produkcyjne** - przeznaczone pod wytwórczość z dopuszczeniem zabudowy usługowej i terenów zielonych. Nowe tereny produkcyjne są zlokalizowane z dala od zabudowy mieszkaniowej, aby zminimalizować wpływ na otoczenie. Przemiany przestrzenne w tych rejonach obejmują uwzględnienie procesów technologicznych oraz zastosowanie rozwiązań zmniejszających hałas i inne uciążliwości.

3.4.1. Złoże kopalin

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy na platformie MIDAS, na obszarze Gminy Lubasz zlokalizowane są złoża:

- Piasków i żwirów:
 - Klempicz I,
 - Klempicz MD.

Rysunek 2. ZłoŜa kopalin na terenie Gminy Lubasz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu MIDAS

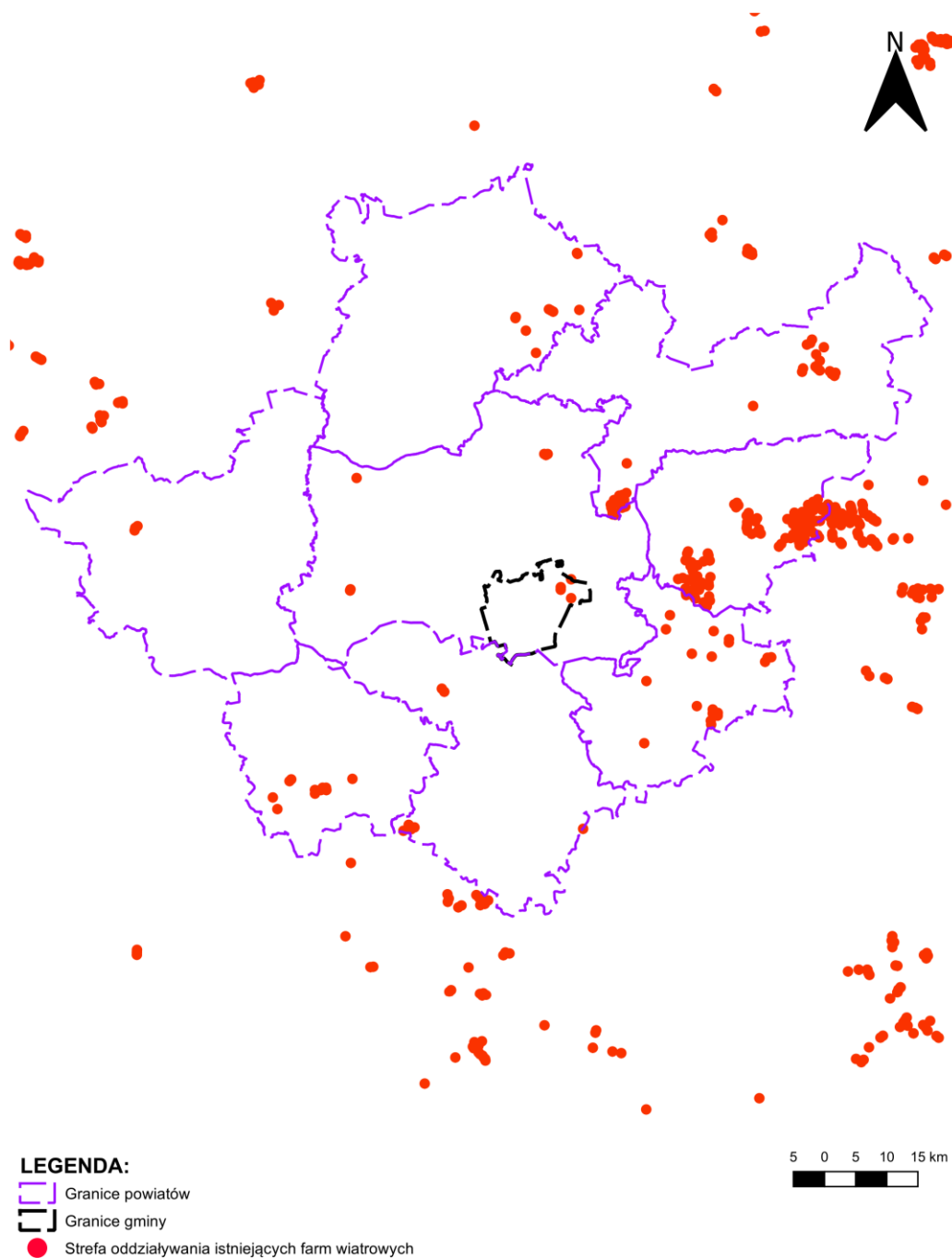
3.4.2. Lokalizacje farm wiatrowych

Na podstawie informacji pozyskanej z portalu mapowego, prowadzonego przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii (geoportal.gov.pl) oraz otwartych danych pobranych z podkładu mapowego Open Street Map (<https://overpass-turbo.eu/>), na terenie Gminy Lubasz znajdują się cztery elektrownie wiatrowe. Najbliższe obiekty poza gminą znajdują się w gminie Wronki.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 553 z późn. zm.) elektrownie wiatrowe muszą być lokalizowane w odległości równej lub większej dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej. W zmienionej ustawie pojawił się nowy zapis, który umożliwia zmniejszenie tej odległości do 700 m. Możliwość zmniejszenia odległości rozstrzyga się w trakcie procedury miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu objętego inwestycją farmy wiatrowej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 3. Obszary oddziaływania istniejących farm wiatrowych na tle powiatów: chodzieskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, międzychodzkiego, obornickiego, pilskiego, strzelecko-drezdeneckiego, szamotulskiego i waleckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

3.4.3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Aktami prawa miejscowego, które regulują politykę przestrzenną gminy, a także jej zagospodarowanie, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy Lubasz obowiązują 78 planów miejscowych. Pokrywają one ok. 6,5% gminy (ok. 1.000 ha). Pierwszy został uchwalony w 1995 r., natomiast ostatni w 2024 r.

Obowiązujące mpzp można podzielić na kilka wyróżniających się grup:

- ▶ Regulujące – wprowadzające jasny podział i kierunki rozwoju przestrzeni w obrębie miejscowości, szczególnie pod kątem nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowo-produkcyjnej na obrzeżach miejscowości Lubasz. Ponadto, dodające do rozwoju również tereny zabudowy rekreacyjno-letniskowe (w pobliżu Jeziora Dużego) oraz komunikacji.
- ▶ Proinwestycyjne – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie miejscowości Lubasz, a także pomiędzy miejscowościami Miłkowo i Stajkowo ukierunkowane są na ustalenie warunków pod rozwój zabudowy usługowej i produkcyjnej, a także nowych terenów mieszkaniowych. Ponadto w północnej części gminy pod lokalizację elektrowni wiatrowych. Definiują odpowiednie i niezmiennialne lokalizacje elektrowni wiatrowych na terenach rolnych z zakazem zabudowy mieszkaniowej.

Tabela 13. Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w Gminie Lubasz w latach 1995-2024

Rok	Liczba mpzp
1995	1
1996	1
1997	3
1998	8
1999	4
2000	3
2001	5
2002	6
2003	4
2004	2
2005	1
2006	2
2009	7
2011	2
2012	3
2013	3

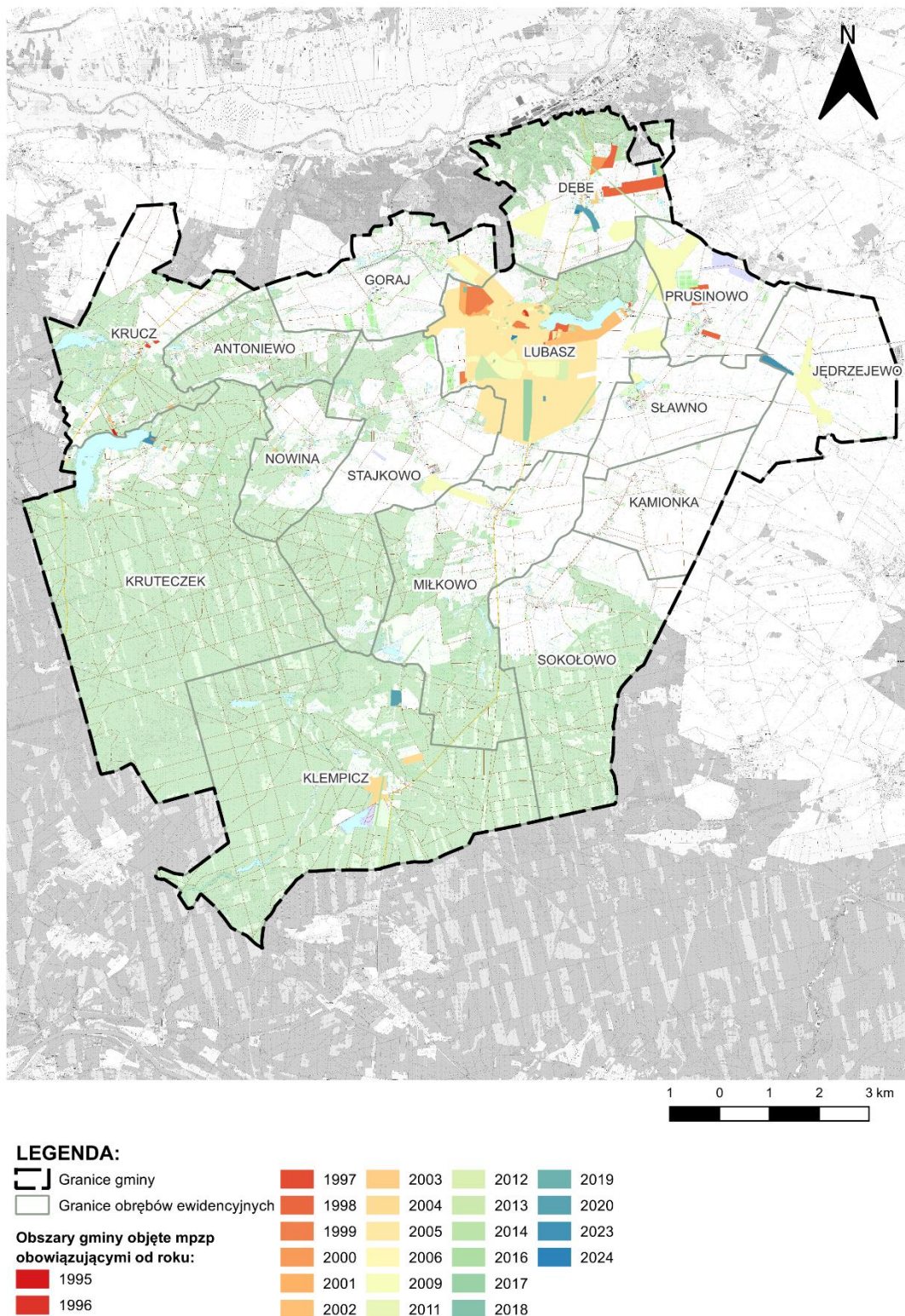
STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rok	Liczba mpzp
2014	5
2016	2
2017	5
2018	1
2019	2
2020	3
2023	3
2024	2
SUMA	78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminnego rejestru urbanistycznego

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 4. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w Gminie Lubasz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminnego rejestru urbanistycznego

3.4.4. Formy ochrony przyrody

Gmina Lubasz pokryta jest w aż ok. 70% formami ochrony przyrody. Na terenie gminy występują poniższe formy: Formy ochrony przyrody zlokalizowane na obszarze gminy to:

- Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków:
 - „Puszcza Notecka” - PLB300015
- Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk:
 - „Dolina Noteci” - PLH300004
- Obszary chronionego krajobrazu:
 - Dolina Noteci
 - Puszcza Notecka
- Użytki ekologiczne:
 - Bagienko
 - Bobrowisko
 - Dębska Łąka
 - Nad Strugą
 - Ostoja
 - Pod Grodziskiem
 - Ptaszyniec
 - Torfowiska nad jeziorem Kruteckim
 - Trzęsawisko
 - Uroczysko
- Korytarze ekologiczne:
 - Śródkowa Dolina Noteci
 - Puszcza Notecka – Puszcza Zielonka
 - Zachodnia Puszcza Notecka
- Pomniki przyrody - drzewa:
 - Dwa buki pospolite
 - 16 dębów szypułkowych
 - Jeden jesion zwykły
 - Dwa kasztanowce zwyczajne
 - Dwa platany kloniaste
 - Dwie sosny zwyczajne
 - Cztery topole białe
 - Pięć wierzb białych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Obszar Natura2000 „Puszcza Notecka” stanowi zwarty i jednolity kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, części pradoliny Eberswaldsko-Toruńskiej. Występuje co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ogromny obszar leśny (jeden z największych w centralnej i północnej Polsce); ostoja rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, ptaków i ssaków, w tym prawnie chronionych w Polsce. Jest to jedyna w ostatnich latach, stała ostoja wilka w zachodniej Polsce. Występuje tu 9 gatunków storczyków.

Obszar Natura2000 „Dolina Noteci” jest w dużej części zajęty przez torfowiska niskie, z fragmentami zalewowych łąk i trzcinowisk, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Obszar częściowo pokrywa się z ważną ostoja ptasią o randze europejskiej E-33. Ostoja jest też ważnym korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej.

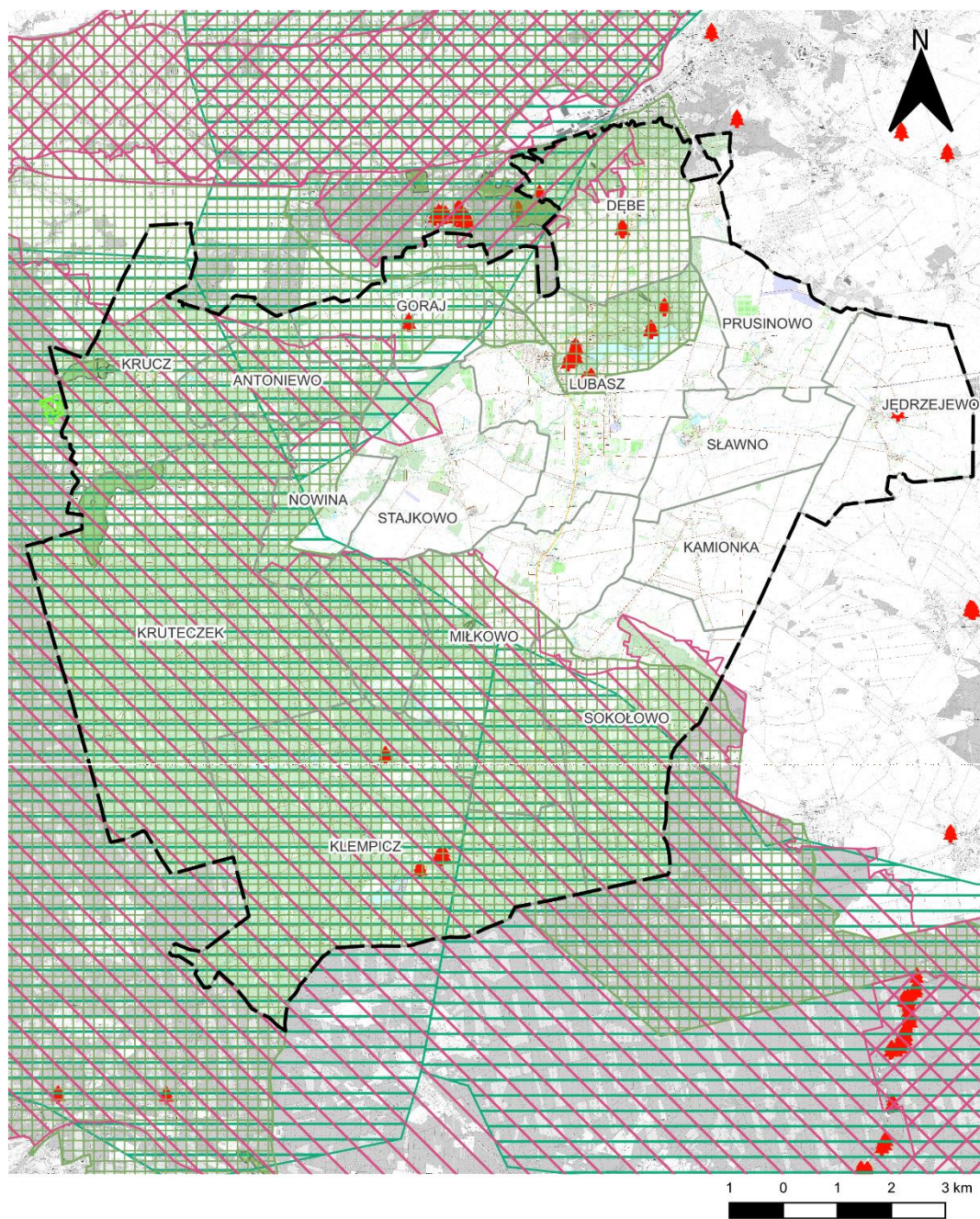
Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka” charakteryzuje się krajobrazem leśnym, sztucznie wprowadzonym na rozległych polach wydmowych. Puszcza jest zaliczana do regionów intensywnego rozwoju gospodarki leśnej. Najatrakcyjniejszymi elementami przyrodniczo-krajobrazowymi tego obszaru są: kompleksy wydm śródlądowych, jeden z największych w Europie, rynnowa dolina rzeki Międzybóży z licznymi jeziorami oraz duża powierzchnia borów sosnowych z bogatą fauną z rzadkimi gatunkami zwierząt, m.in. wilk, bóbr, żuraw i rybołów.

Obszary chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” zlokalizowany jest na terenie Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Dominuje krajobraz łąk oraz pól z enklawami zadrzewień i zakrzewień, ze sporadycznymi lasami i jeziorami. Obszar stanowi ważną ostoję dla ptaków wodno-błotnych, a są to nadnoteckie łąki w dolnym biegu rzeki.

Na obszarze Gminy Lubasz występuje również siedem użytków ekologicznych obejmujących najcenniejsze tereny podmokłe, głównie torfowiska i niewielkie zbiorniki wodne.

Korytarze ekologiczne „Środkowa Dolina Noteci”, „Puszcza Notecka – Puszcza Zielonka” oraz „Zachodnia Puszcza Notecka” stanowią część północno-centralnego korytarza ekologicznego. Koncepcja korytarzy ekologicznych polega na tworzeniu łączników pomiędzy formami ochrony przyrody o podobnych formach siedlisk, umożliwiające bezpieczne i nieprzerwane przemieszczanie się zwierząt oraz rozprzestrzeniania się roślin i grzybów.

Rysunek 5. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Lubasz

LEGENDA:

Granice gminy	Rezerwat
Granice obrębów ewidencyjnych	Obszary chronionego krajobrazu
Pomniki Przyrody	Użytki ekologiczne
Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków	Korytarze ekologiczne
Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

3.4.5. Hydrologia

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wody Polskie, Gmina Lubasz znajduje się w Obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Warty oraz Noteci.

Gmina Lubasz położona jest w obrębie:

- Sześciu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzecznych – Gulczanka, Miała oraz Noteć od Kanału Romanowskiego do Drawy (region wodny Noteci) oraz Kończak, Warta od Samy do Kamionki i Smolnica (region wodny Warty)
- Jednej Jednolitej Części Wód Powierzchniowych Jeziornych.

Tabela 14. Zestawienie informacji o JCWP

Lp	Krajowy kod JCWP	Nazwa JCWP	Aktualny stan	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego	Rodzaj presji
JCWP Rzeczne						
1.	RW600010 188769	Gulczanka	Zły	Zagrożona	Tak	CHEM (na elementy chemiczne), FIZ (na elementy fizykochemiczne), OCH (na obszary chronione)
2.	RW600011 188929	Miała	Zły	Zagrożona	Tak	BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), CHEM (na elementy chemiczne), CHEM_B (na elementy chemiczne (biota)), FIZ (na elementy fizykochemiczne), OCH (na obszary chronione)
3.	RW600012 18879	Noteć od Kanału Romanowskiego do Drawy	Zły	Zagrożona	Tak	BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), CHEM (na elementy chemiczne), OCH (na obszary chronione)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Lp	Krajowy kod JCWP	Nazwa JCWP	Aktualny stan	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego	Rodzaj presji
4.	RW600010 187149	Kończak	Zły	Zagrożona	Tak	BIO_FIZ (na elementy biologiczne zależne od fizykochemii), BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), CHEM (na elementy chemiczne), CHEM_B (na elementy chemiczne (biota)), FIZ (na elementy fizykochemiczne), OCH (na obszary chronione)
5.	RW600012 18759	Warta od Samy do Kamionki	Zły	Zagrożona	Tak	BIO_FIZ (na elementy biologiczne zależne od fizykochemii), BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), FIZ (na elementy fizykochemiczne), OCH (na obszary chronione)
6.	RW600010 187329	Smolnica	Brak danych	Zagrożona	Tak	BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), OCH (na obszary chronione)
JCWP Jeziorne						
1.	LW10857	Kruteckie	Zły	Zagrożona	Tak	BIO_FIZ (na elementy biologiczne zależne od fizykochemii), BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii),

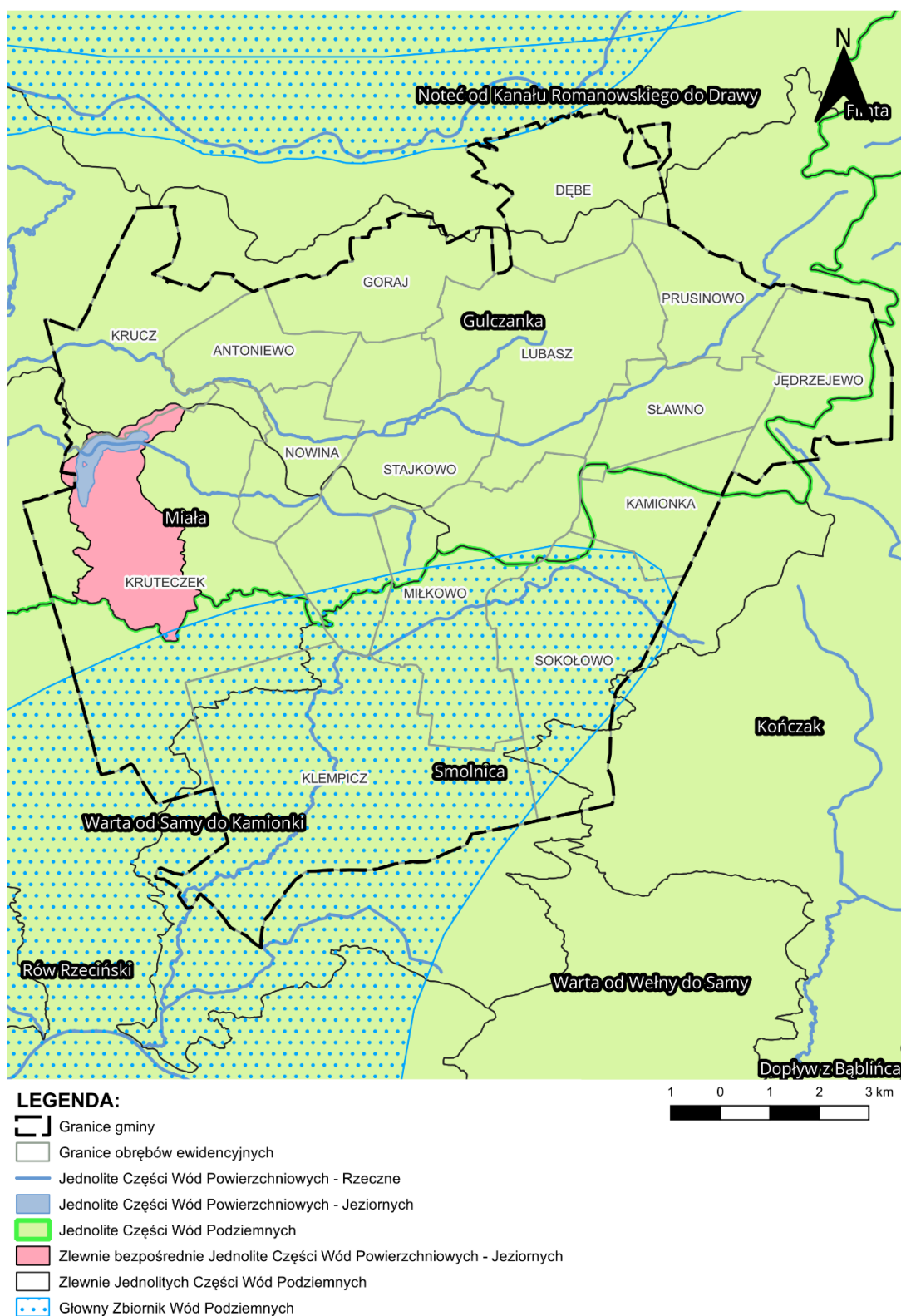
STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Lp	Krajowy kod JCWP	Nazwa JCWP	Aktualny stan	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego	Rodzaj presji
						CHEM (na elementy chemiczne), CHEM_B (na elementy chemiczne (biota)), FIZ (na elementy fizykochemiczne)
JCWPd						
1.	Numer 34	GW600034	Dobry stan	Niezagrożona	-	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
2.	Numer 41	GW600041	Dobry stan	Niezagrożona	-	brak zidentyfikowanej presji powodującej zagrożenie dla stanu JCWPd (brak czynnika sprawczego)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wody.isok.gov.pl

Południowa część Gminy Lubasz zlokalizowana jest na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki – Trzciel.

Rysunek 6. Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wody.isok.gov.pl

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2024 poz.1087 z późn. zm. - dalej Prawo wodne) ustalono, że na obszarze Gminy Lubasz nie znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) i b) Prawa wodnego, tj. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$ lub $p=10\%$, a także obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie ($p=0,2\%$).

Zgodnie z obowiązującym Planem przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Lubasz położona jest:

- W większości na obszarze ekstremalnego zagrożenia suszą atmosferyczną, w części na obszarze silnego zagrożenia (fragment obrębu Krucz)
- W większości na obszarze umiarkowanego zagrożenia suszą hydrologiczną, w części na obszarze silnego zagrożenia (fragmenty obrębów Antoniewo, Krucz, Kruteczek, Klempicz, Miłkowo, Nowina i Stajkowo)
- W całości na obszarze słabego zagrożenia suszą hydrogeologiczną
- W większości na obszarze ekstremalnego zagrożenia suszą rolniczą, w części na obszarze silnego zagrożenia (obręby Goraj, Kruteczek, Klempicz, Miłkowo, Nowina, Stajkowo), w części na obszarze słabego zagrożenia (obręby Krucz, Kruteczek, Klempicz, Miłkowo, Nowina, Sokołowo).

W łącznym zestawieniu Gmina Lubasz klasyfikuje się głównie jako obszar silnie zagrożony suszą.

3.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Lubasz

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubasz jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych i wynika z wizji rozwoju gminy i celów strategicznych, które przedstawiają się następująco:

Wizja:

Największym potencjałem Gminy Lubasz są jej niezwykle dary natury – rozległe lasy, malownicze jeziora, czyste powietrze oraz mieszkańcy pełni energii, talentów i odważnych pomysłów. Tworzymy miejsce, w którym nowoczesna infrastruktura wspiera rozwój lokalnych firm, edukacja odpowiada wyzwaniom XXI wieku, a bogata oferta kulturalna i sportowa zachęca do aktywnego życia.

Cele strategiczne

1. Estetyczna i bezpieczna przestrzeń sprzyjająca codziennemu komfortowi mieszkańców
2. Aktywna i solidarna wspólnota mieszkańców
3. Silna i dynamiczna lokalna przedsiębiorczość
4. Zmniejszanie skutków zmian klimatu i troska o środowisko

Docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną Gminy Lubasz, wynikającą z modelu i uwzględniającą powyższe aspekty, szczegółowo przedstawiono w punkcie 3.7. Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Lubasz.

3.5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Siecią osadniczą określane jest ukształt przestrzenny jednostek osadniczych na danym terenie, w tym przypadku na obszarze jednej gminy, które różnią się pod względem wielkości, funkcji oraz wzajemnych powiązań. W skład sieci osadniczej wchodzi różne typy jednostek osadniczych, od małych wsi po duże miasta, tworząc silnie powiązany system o zróżnicowanej hierarchii, zachowujący relacje z podobnymi układami znajdującymi się w pobliżu.

Elementami sieci osadniczej są zdefiniowane jednostki osadnicze, takie jak wieś, miasteczko, miasto, metropolia, czy aglomeracja. Różnią się przede wszystkim wielkością, zarówno pod względem powierzchniowym, jak i ludnościowym. W przypadku gminy Lubasz elementami sieci osadniczej są tylko wsie różniące się od siebie wiodącymi funkcjami, czy liczbą ludności, które łącznie determinują ich główny charakter.

Hierarchia jednostek osadniczych określa znaczenie danej jednostki dla pozostałych na terenie gminy lub też, w bardziej ogólnym znaczeniu, na szerszym obszarze, np. regionu, czy całego kraju. W przypadku miejscowości zlokalizowanych na obszarze gminy Lubasz można zauważyć zdecydowanie bardziej lokalne znaczenie większości wsi; wyjątek może stanowić największa wieś gminy – Lubasz.

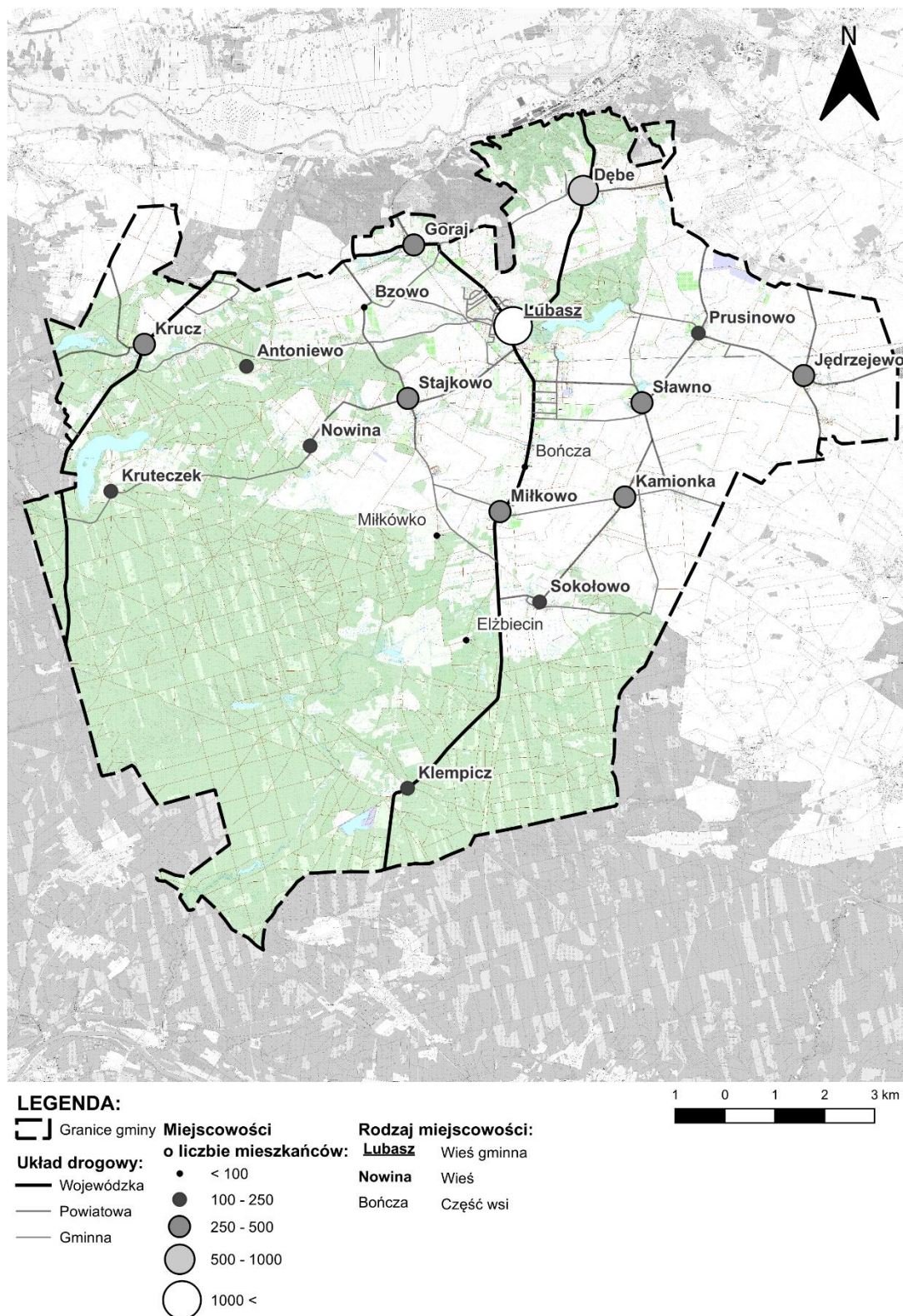
Na obszarze Gminy Lubasz znajduje się 19 miejscowości: Antoniewo, Bończa, Bzowo, Dębe, Elżbiecin, Goraj, Jędrzejewo, Kamionka, Klempicz, Krucz, Kruteczek, Lubasz, Miłkowo, Miłkówko, Nowina, Prusinowo, Sławno, Sokołowo, Stajkowo.

Głównym ośrodkiem jest Lubasz – największa i najludniejsza miejscowość w gminie, ośrodek zarządzający, administracyjno-usługowy oraz oświatowy. Zlokalizowany jest w północnej części gminy, na skrzyżowaniu dwóch dróg wojewódzkich. Na północ od wsi Lubasz znajduje się druga co do wielkości miejscowość gminna – Dębe, a na południowy zachód trzecia – Stajkowo. Wszystkie trzy miejscowości zlokalizowane są w jednej linii, w bliskiej odległości od siebie. Miejscowości Dębe i Stajkowo pełnią głównie funkcje mieszkalne oraz związane z rolnictwem i produkcją rolną. Większość ludności gminy mieszka na obszarze tych trzech wsi.

Pozostałe miejscowości we wschodniej i północnej części Gminy Lubasz również charakteryzują się mieszkalno-rolniczym charakterem. Utrzymanie dominacji tych dwóch funkcji wynika z faktu dużej powierzchni gruntów rolnych, które zajmują zdecydowaną większość północnej części gminy, poza terenami zabudowanymi. Pokrycie terenu we wschodniej i południowej części gminy składa się w dużej mierze z terenów leśnych (objętych formami przyrody), poprzecinanych ciekami wodnymi. Miejscowości w tym fragmencie gminy są znacznie mniejsze, rozproszone, a zabudowa znajduje się wzdłuż głównych dróg (gminnych i powiatowych). Główną funkcją miejscowości jest również mieszkalnictwo, natomiast poprzez liczne i bardzo atrakcyjne tereny leśne i wodne dynamicznie rozwija się także funkcja turystyczna, czy rekreacyjna.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 7. Hierarchia sieci osadniczej w Gminie Lubasz

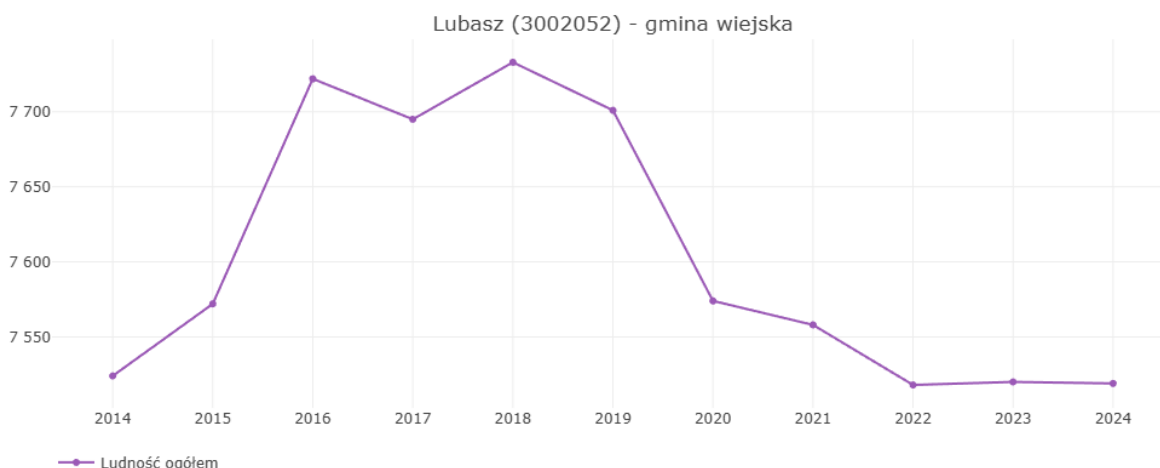

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Analiza liczby ludności Gminy Lubasz w latach 2014-2024 wskazuje dość nierówną sytuację na przestrzeni 10 lat. Liczba ludności w 2014 i 2024 roku jest niemal taka sama (kolejno 7.524 i 7.519 osób). Natomiast pomiędzy tymi latami doszło do gwałtownego wzrostu i spadku liczby ludności. Najwięcej ludzi mieszkało w gminie w roku 2018 (7.733 mieszkańców), a najmniej we wspomnianym 2024 roku.

Wykres 1. Ogólna liczba mieszkańców w latach 2014-2024

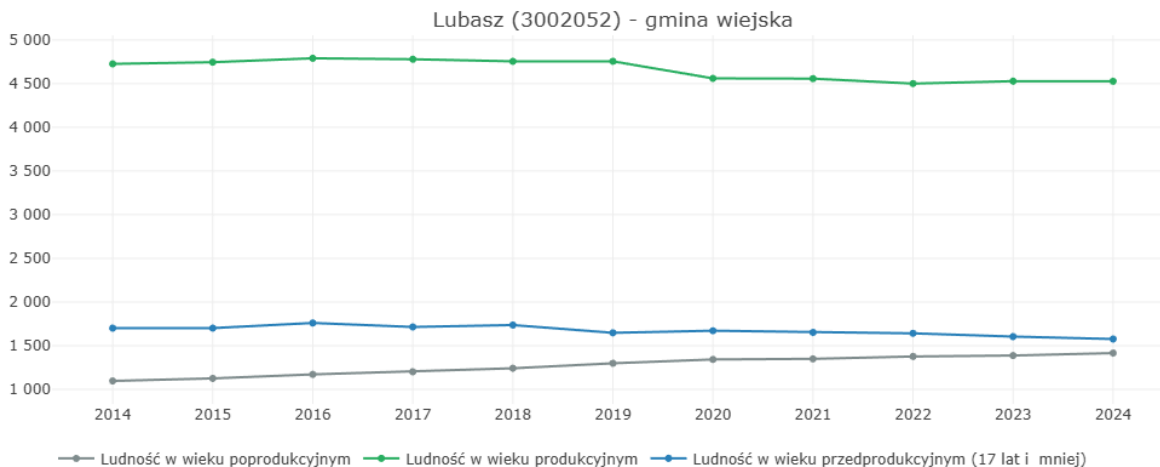

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Analizując podział społeczeństwa gminy ze względu na przynależność do grup produkcyjnych i nieprodukcyjnych (przed- i poprodukcyjnych) sytuacja prezentuje się pesymistycznie, potwierdzając ogólnokrajowy trend starzenia się społeczeństwa. Mimo tego, że w strukturze wiekowej mieszkańców zdecydowanie dominują osoby w wieku produkcyjnym, to cechuje tę grupę trend malejący. Jednym ze wskaźników demograficznych, obrazujących potencjał kondycyjny gminy pod kątem liczby ludności, jest obciążenie demograficzne. Jest to stosunek liczby osób w wieku produkcyjnym do ludności w wieku nieprodukcyjnym. Im większa wartość, tym lepsza kondycja demograficzna gminy. Najwyższy wskaźnik odnotowano w roku 2014 (1,69), najwyższy w 2020 (1,51), natomiast w 2024 - 1,51. Oznacza to, że stale zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym, a rośnie w nieprodukcyjnym; w tym przypadku szczególnie dotyczy to osób w wieku poprodukcyjnym.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Lubasz w latach 2014-2024

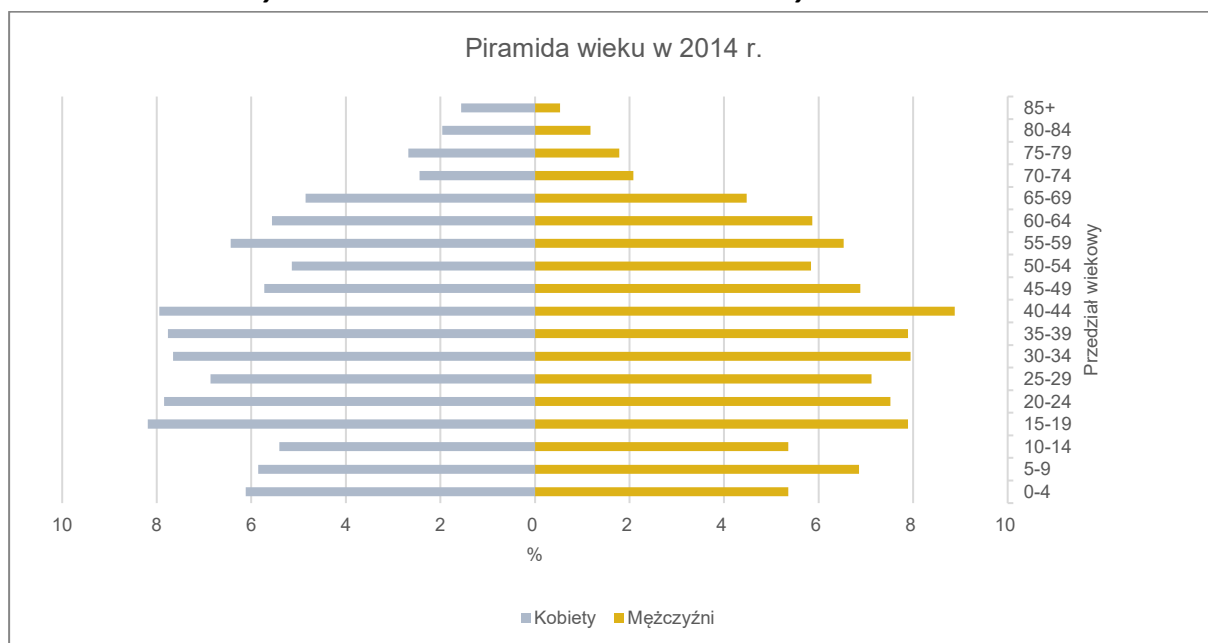

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Struktura ludności Gminy Lubasz została podzielona ze względu na płeć i wyznaczone zostały pięcioletnie grupy wiekowe. Zgodnie z tym podziałem, najliczniejszą grupą wiekową w 2014 roku byli mieszkańcy w wieku od 30 do 34, 35 do 39 i od 40 do 44 lat zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn. Drugą najliczniejszą grupą ludzi są osoby w wieku 15-19, 20-24, którzy częściowo stanowią dzieci osób z górnego poziomu najliczniejszej grupy (40-44). W Gminie Lubasz, zgodnie z piramidą wieku, nie są widoczne szczyty demograficzne, występujące po sobie co około 20 lat. W tym przypadku można mówić o jednym dłuższym szczycie demograficznym, trwającym ponad 20 lat.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

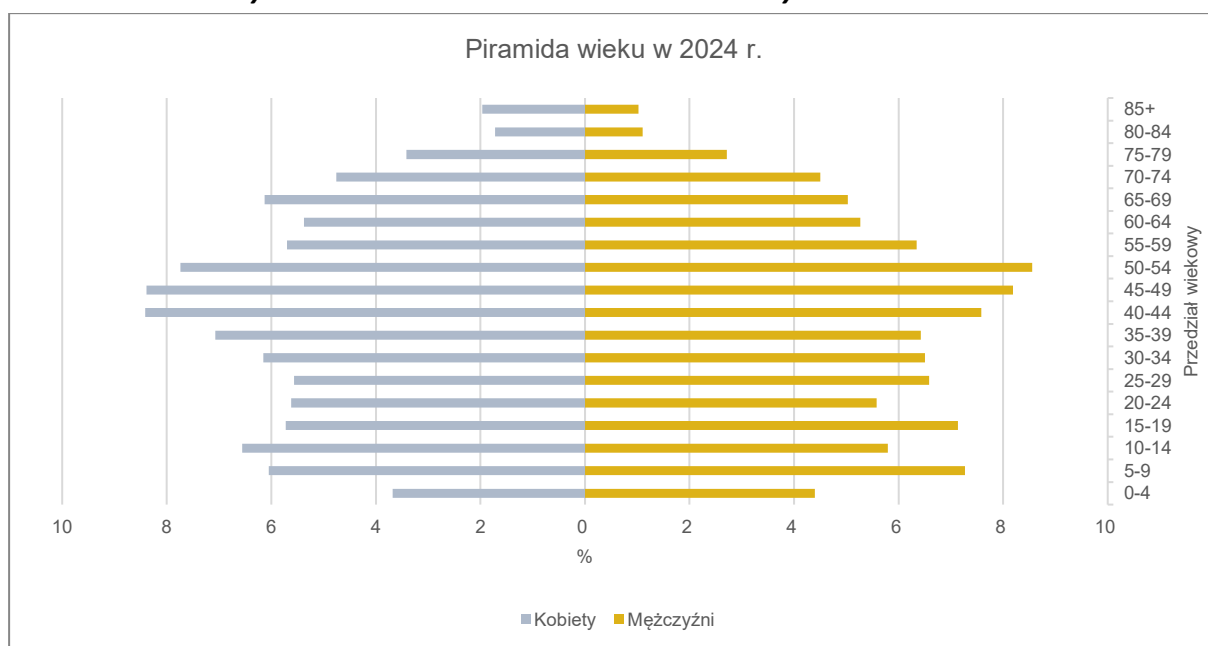
Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców Gminy Lubasz w 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Piramida wieku dla roku 2024 prezentuje nieco inną sytuację demograficzną. Znacznie bardziej widoczne są dwie najliczniejsze grupy mieszkańców. Najliczniejszą grupą są mieszkańcy w przedziałach wiekowych 40-44, 45-49 i 50-54 – szczyt przesunął się na osi pionowej o 10 lat, co oznacza, że ci sami mieszkańcy nadal stanowią najliczniejszą grupę wiekową w gminie. Drugim widocznym wzrostem liczby ludności są przedziały wiekowe 5-9, 10-14 i 15-19 lat. Odległość czasowa między dwoma szczytami wynosi około 30-35 lat, co oznacza, że pomiędzy nimi znajduje się grupa ludzi, która charakteryzuje się widocznym dodatnim współczynnikiem demograficznym.

Wykres 4. Piramida wieku mieszkańców Gminy Lubasz w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Gmina Lubasz w przeciągu ostatnich 10 lat w przekroju całego społeczeństwa zachowała niemalże niezmienną liczbę mieszkańców. Oznacza to stabilną sytuację. Rozpatrując to także w rozbiciu na płeć i przedziały wiekowe, w porównaniu z ogólnokrajowym trendem, daje szansę na dalszą stabilną sytuację demograficzną w gminie na kolejnych kilkanaście lat (szczególnie biorąc pod uwagę dość liczne przedziały wiekowe dzieci w 2024 r.). Będzie w wolniejszym tempie postępować zmniejszanie się liczby osób mogących podjąć pracę, a zwiększy liczba osób w wieku poprodukcyjnym przy jednocześnie malejącej liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym, będących przyszłym pokoleniem osób pracujących. Skutkiem będzie powolny, lecz zauważalny, wzrost obciążenia demograficznego. Oznacza to, że **będzie maleć zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową, a także na nowe miejsca pracy w gminie, przy jednoczesnym wzroście wydatków na pomoc osobom starszym i dostosowaniu struktury gminy do ich wymagań, w tym infrastruktury społecznej, komunikacji publicznej, czy przestrzeni wspólnych**. W konsekwencji osłabną czynniki wpływające na rozwój struktury osadniczej i przestrzennej gminy, wynikające z jej malejącego potencjału gospodarczego.

Najważniejsze zasady rozwoju dalszej zabudowy zostały zamieszczone w podrozdziale, dotyczącym ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lubasz.

3.5.2. System powiązań przyrodniczych

System powiązań przyrodniczych to złożona sieć elementów środowiska naturalnego, które oddziałują na siebie nawzajem, tworząc spójną i współzależną strukturę. Do głównych składników tego układu należą lasy, rzeki, jeziora, łąki, mokradła oraz inne obszary o wysokiej wartości przyrodniczej – także te, które zostały częściowo przekształcone przez działalność człowieka. Ich funkcjonowanie wspierają lokalne cechy środowiska, takie jak ukształtowanie terenu, warunki geologiczne, czy typy gleb. Całość opiera się na nieustannym przepływie energii, materii oraz przemieszczaniu się organizmów, co pozwala zachować stabilność ekosystemów.

Ukształtowanie terenu

Teren gminy Lubasz ma charakter polodowcowy z wyraźnymi formami rynnowymi i pofalowaną rzeźbą, gdzie na przemian występują wysoczyzny morenowe, sandrowe i obniżenia w postaci rynien oraz dolin rzecznych; w krajobrazie dominują niewysokie wzniesienia i łagodne stoki przechodzące w doliny, co daje mozaikowy układ użytków rolnych, lasów i zbiorników wodnych. Rynnowe zagłębienia wypełnione są jeziorami i torfowiskami (przykładem jest jezioro Kruteckie), a układ hipsometrii wpływa na lokalne warunki odpływu i akumulacji wód opadowych; drobne różnice wysokości rzędu kilkunastu metrów kształtują rozmieszczenie dróg i zwartej zabudowy oraz wymagają uwzględnienia w projektach melioracyjnych i drogowych (źródła: projekt Studium i prognoza oddziaływania).

Warunki geologiczne

Gmina Lubasz leży na styku dwóch jednostek tektonicznych: fragmentu Niecki Szczecińskiej (Synklinorium Szamotuł) oraz Wału Kujawsko-Pomorskiego, co nadaje jej podłożu złożony układ geologiczny. Najstarsze rozpoznane utwory to głęboko zalegające osady mezozoiczne (jurajskie i kredowe) w postaci margli, mułowców i piaskowców, których strop występuje na głębokości około 200-220 m. Wyżej zalegają warstwy trzeciorzędu: osady oligoceńskie i miocene z mułkami, piaskowcami, piaskami oraz lokalnie pokładami węgla brunatnego, a najwyżej iły plioceńskie. Cała sekwencja trzeciorzędowa osiąga ponad 150 m miąższości. Na niej spoczywa zmienna pod względem

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

grubości pokrywa czwartorzędowa — od 30 do ponad 90 m — ukształtowana przez lądolód i procesy glacitektoniczne, szczególnie wyraźne w północnej części gminy. Dominuje tu układ glin zwałowych, piasków i żwirów, a w obniżeniach oraz rejonach jezior występują osady wodnolodowcowe i holocenijskie, głównie torfy i gytie, osiągające miejscami kilkanaście metrów miąższości.

Gleby

Gleby w Gminie Lubasz mają mieszany charakter: przeważają gleby rędzinowo-piaszczyste i pseudobielicowe na piaskach sandrowych oraz miejscami gleby brunatne i gleby organiczne w dolinach i przy jeziorach; tam, gdzie występują torfowiska i namuły (np. strefy przyjeziorne), gleby cechują się wysoką zawartością materii organicznej i słabymi parametrami nośnymi, natomiast grunty na wysoczyznach są lżejsze, przepuszczalne i podatne na wysychanie. Klasy bonitacyjne gleb są zróżnicowane, co determinuje użytkowanie rolnicze i konieczność ochrony najlepszych kompleksów. Rekomenduje się zachowanie zwartych kompleksów rolnych i stosowanie zabiegów ograniczających erozję oraz ochronę gleb organicznych i obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej.

Hydrologia

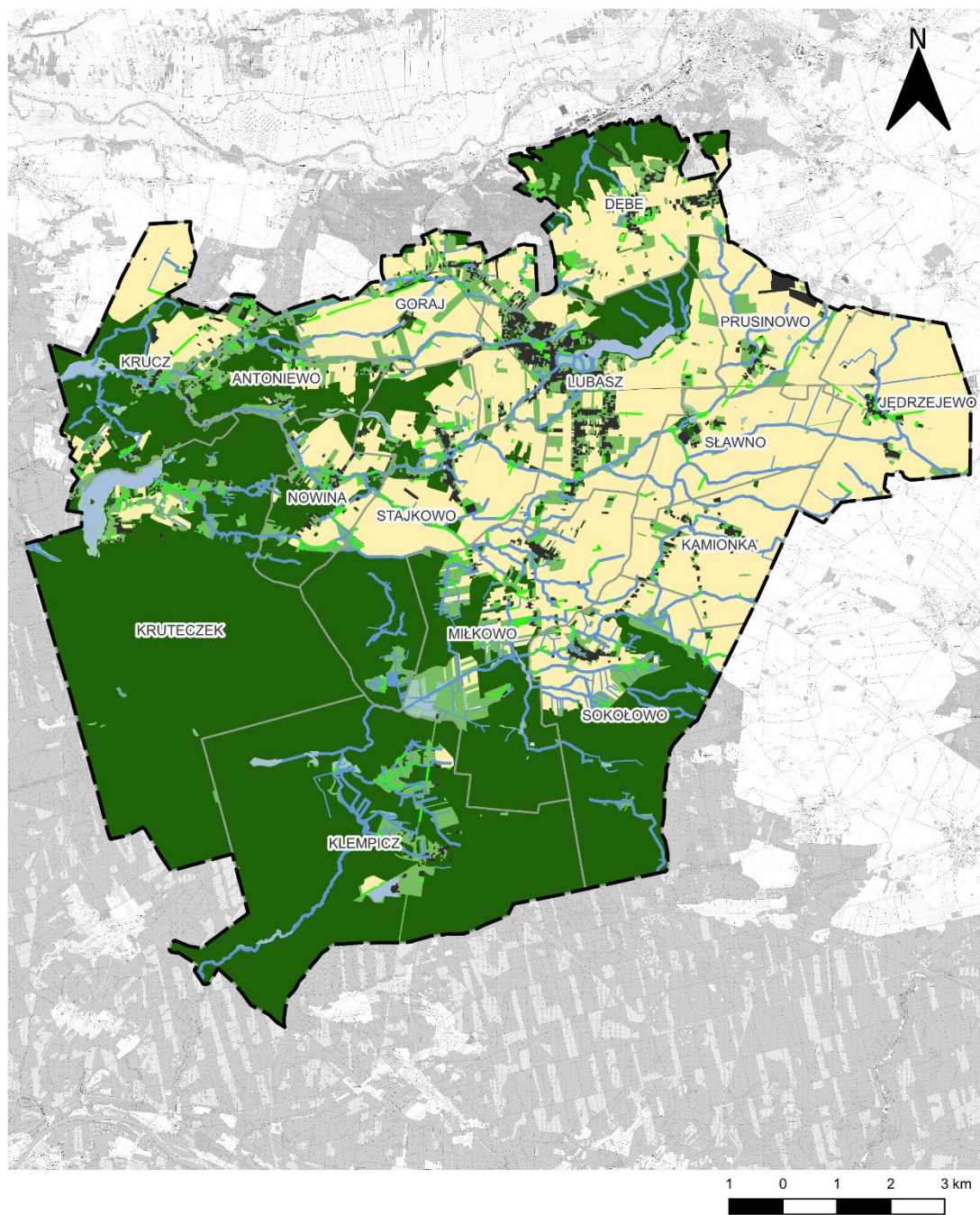
Hydrologia gminy Lubasz opiera się na sieci drobnych cieków i kilku większych zbiornikach, z Gulczanką jako ważnym ciekim dopływającym do Noteci oraz jeziorami (m.in. Kruteckie i Lubaskie), pełniącymi rolę lokalnej retencji; obszar wykazuje występowanie systemów melioracyjnych i rowów odwadniających pola, a także rynnowe jeziora o częściowym charakterze torfowiskowym. Wody podziemne występują w piaszczystych warstwach czwartorzędowych; miejscami gmina leży w granicach obszarów GZWP (zasięgiem hydrogeologicznym objęte są fragmenty terenu), co podnosi znaczenie ochrony zasobów wodnych. Lokalnie poziom wód gruntowych jest płytki w dolinach i przy jeziorach, co wymusza uwzględnienie odwodnień przy inwestycjach oraz stosowanie programów ochrony przed zanieczyszczeniem azotanami.

Szata roślinna

Szata roślinna gminy Lubasz to mieszanka użytkowanych pól, łąk, zadrzewień i kompleksów leśnych; lasy i zadrzewienia zajmują znaczący udział w pokryciu terenu, z drzewostanami sosnowo-borealnymi i fragmentami lasów mieszanych, a w dolinach i przy brzegach jezior występują zbiorowiska łęgowe, olsowe oraz roślinność torfowiskowa i szuwarowa przy linii brzegowej. Miejscowe enklawy o wysokiej wartości przyrodniczej zostały objęte formami ochrony, stanowiące również korytarze ekologiczne. Zaleca się ograniczania fragmentacji kompleksów leśnych oraz rozwijania zadrzewień i pasów ochronnych dla poprawy stabilności ekologicznej oraz ograniczania erozji gleby i procesów eolicznych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 8. Elementy środowiska przyrodniczego w Gminie Lubasz

LEGENDA:

Granice gmin	Łąki, pastwiska i uprawy trwałe
Granice obrębów ewidencyjnych	Tereny podmokłe
Cieki wodne	Grunty rolne
Rzędy i szpalery drzew	Zbiorniki wodne
Lasy i zadrzewienia	Tereny zabudowane

Źródło: Opracowanie własne

3.5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Gmina Lubasz charakteryzuje się układem drogowym bazującym na drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Na terenie gminy znajdują się trzy drogi wojewódzkie nr:

- 140 – droga o całkowitej długości ok 21 km, łącząca Wronki z Ciszkowem, w gminie Lubasz znajduje się odcinek około 8,2 km w zachodniej części gminy
- 153 – droga o całkowitej długości ok 21 km, łącząca wieś Siedlisko (gmina Trzcianka) z Lubaszem, znajduje się odcinek około 4 km w północnej części
- 182 – droga o całkowitej długości ok. 92 km, łącząca Międzychód przez Wronki i Czarnków ze skrzyżowaniem z drogą krajową nr 11 w Ujściu, na terenie gminy ma długość ok. 17km i przebieg wertykalny.

Przez Gminę Lubasz przebiega 9 dróg powiatowych o łącznej długości niecałych 34 km:

- 1337P – długość drogi: 17,671 km; przebieg: Miały - Mężyk - Biała - Hamrzysko - Krucz (dr. 1340P) – długość na terenie gminy: 1,605 km
- 1340P – długość drogi: 4,648 km; przebieg: Gulcz - Krucz – długość na terenie gminy: 2,150 km
- 1343P – długość drogi: 17,645 km; przebieg: Śmieszkowo - Młynkowo - Boruszyn - gr. powiatu obornickiego – Podlesie – długość na terenie gminy: 3,600 km
- 1344P – długość drogi: 2,655 km; przebieg: Pianówka – Goraj – długość na terenie gminy: 0,683 km
- 1345P – długość drogi: 4,881 km; przebieg: Dębe - Śmieszkowo – długość na terenie gminy: 1,689 km
- 1346P – długość drogi: 10,829 km; przebieg: (dr. nr 1345P) Śmieszkowo - Prusinowo - Sławno - Sokołowo - dr. nr 182 – długość na terenie gminy: 9,304 km
- 1347P – długość drogi: 3,464 km; przebieg: Lubasz - Sławno – Kamionka – długość na terenie gminy: 3,459 km
- 1348P – długość drogi: 5,056 km; przebieg: Nowina - Stajkowo – Lubasz – długość na terenie gminy 5,056 km
- 1349P – długość drogi: 4,332 km; przebieg: od dr. woj. 153 - Bzowo - Stajkowo – długość na terenie gminy 4,269 km
- 1350P – długość drogi: 6,133 km; przebieg: Prusinowo – Jędrzejewo – długość na terenie gminy 4,295 km.

Uzupełnieniem układu dróg powiatowych, łączących między sobą większość miejscowości w Gminie Lubasz oraz z okolicznymi terenami poza, są drogi gminne. Pełnią one głównie rolę dojazdu z dróg tranzytowych do konkretnego miejsca w obrębie danej miejscowości; w największych miejscowościach tworzą również niewielką sieć dróg przy zabudowie mieszkaniowej. Niektóre z nich komunikują bezpośrednio mniejsze miejscowości ze sobą.

Zgodnie z Wielkopolską Bazą Dróg Rowerowych, opracowaną przez Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, brak jest wyznaczonych tras rowerowych na obszarze gminy Lubasz.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

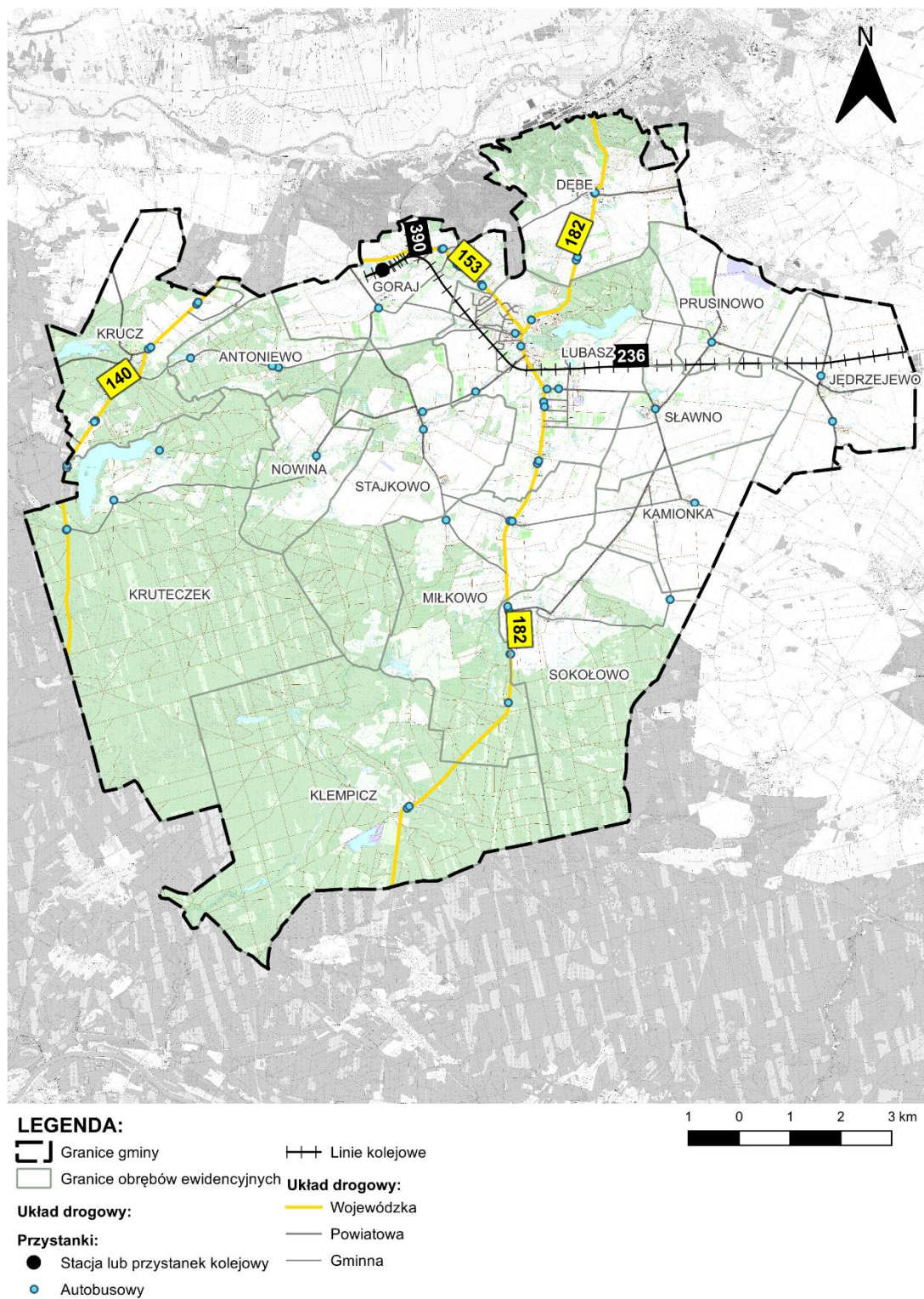
Do najważniejszych zrealizowanych inwestycji drogowych ostatnich lat w granicach Gminy Lubasz zaliczają się:

- Inwestycje drogowe:
 - Modernizacja nawierzchni asfaltowej (ul. Jana Pawła II w m. Dębe)
 - Przebudowa drogi Hamrzysko-Krucz
 - Przebudowa ulic Brzozowej, Jesionowej oraz części Wiśniowej w m. Lubasz
 - Przebudowa ul. Polna w m. Lubasz
 - Przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych o szer.4m w miejscowości Goraj
 - Przebudowa ul. Podgórna w m. Lubasz
 - Przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych w miejscowości Kamionka
 - Budowa drogi w ciągu ul. Rolnej w m. Lubasz
 - Utwardzenie działek drogowych w miejscowości Dębe
 - Przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych w miejscowości Kamionka
 - Budowa ul. Widokowa w miejscowości Dębe
 - Budowa drogi w miejscowości Nowina
 - Przebudowa ul. Ogrodowej w miejscowości Lubasz
- Piesze:
 - Przebudowa chodnika (w m. Lubasz ul. Pogodna)
 - Budowa chodnika przy szkole w m. Jędrzejewo
 - Ułożenie chodnika w m. Dębe
 - Ułożenie chodnika na odcinku od przystanku autobusowego do przedszkola w m. Miłkowo
 - Budowa chodnika we wsiach Kamionka oraz Dulinowo
 - Budowa chodnika w ul. Parkowej w m. Lubasz.

Najważniejsze zasady dalszego rozwoju infrastruktury drogowej i komunikacyjnej zostały zamieszczone w podrozdziale, dotyczącym ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lubasz.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 9. Infrastruktura transportowa w Gminie Lubasz

Źródło: Opracowanie własne

3.5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura jest podstawą funkcjonowania nowoczesnych społeczeństw i gospodarek. Dzieli się na infrastrukturę techniczną i społeczną, które wspólnie wspierają rozwój społeczny, gospodarczy, przestrzenny i kulturalny. Elementy infrastruktury technicznej dzielą się głównie na infrastrukturę transportową (wyszczególnioną w poprzednim podrozdziale), energetyczną, wodno-kanalizacyjną i odpadową.

Infrastruktura społeczna dotyczy obiektów i instytucji wspierających rozwój społeczny, kulturalny i zdrowotny ludności. Dzieli się głównie na elementy: administracji publicznej, bezpieczeństwa publicznego, edukacyjne, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji.

Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Lubasz obejmuje swoim zasięgiem całą powierzchnię gminy i obsługuje wszystkich jej mieszkańców. Zgodnie z danymi na rok 2024 całkowita długość sieci wodociągowej wynosi ponad 113 km. Liczba przyłączy wynosi 2.187 sztuk (w 2024 roku podłączono 19 obiektów), a łączne zużycie wody w całej gminy wyniosło 262.515 m³.

Na obszarze gminy funkcjonuje 5 stacji uzdatniania wody, w miejscowościach:

- Jędrzejewo
- Krucz
- Lubasz
- Sokołowo
- Stajkowo.

SUW w miejscowości Jędrzejewo składa się z dwóch studni wierconych nr 3 i 4 o głębokości kolejno 150 m i 135 m, które pozyskują wody podziemne z formacji trzeciorzędowej. Średni pobór wody godzinowy wynosi 24,70 m³, dobowy 99,20 m³, a roczny 36.200 m³.

SUW w miejscowości Krucz składa się z jednej studni nr 1 pobierającej wody podziemne z utworów trzeciorzędowych w średniej ilości 10m³ na godzinę, 37,5m³ na dobę i 13.687,5m³ na rok.

SUW w miejscowości Lubasz składa się z trzech studni wierconych: nr 1 (podstawowa), 2 (awaryjna) i 3 (podstawowa) o głębokości kolejno 120 m, 112 m i 124 m. Pobierają wodę podziemną z formacji trzeciorzędowej. Średnia wielkość poboru wynosi 81 m³ na godzinę, 969,33 m³ na dobę oraz 353.808 m³ na rok.

SUW w miejscowości Sokołowo składa się z dwóch studni wierconych nr 1 i 2 o głębokości 130 m. Pobierają wody podziemne z formacji miocenijskiej. Średnia wielkość poboru wody wynosi 36 m³ na godzinę, 180,80 m³ na dobę i 160.000 m³ na rok.

SUW w miejscowości Stajkowo składa się z dwóch studni głębinowych nr 1 i 2 (awaryjna). Pobierają wody podziemne z utworów trzeciorzędowych. Średnia wielkość poboru wynosi dla obu studni po 28m³ na godzinę, 300 m³ na dobę oraz 109.500 m³ na rok.

Sieć kanalizacyjna

Zgodnie z danymi na rok 2024 w Gminie Lubasz długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 51 km, przyłączonych obiektów jest 1.028, natomiast wygenerowanych ścieków 246.544 m³ (213.745 m³ odebrano poprzez sieć kanalizacyjną, a dowieziono 42.799 m³).

Na obszarze gminy zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków: w miejscowości Stajkowo oraz Jędrzejewo.

Oczyszczalnia ścieków Stajkowo to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o średniej dobowej przepustowości 800 m³/d, liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni to 3.253 osób, RLM=7.583, odbiornik: rzeka Gulczanka.

Oczyszczalnia ścieków Jędrzejewo to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o średniej dobowej przepustowości 65 m³/d, liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni to 100 osób, RLM=105, odbiornik: rów G-13.

Największe inwestycje infrastrukturalne w Gminie Lubasz w ostatnich latach to:

- Budowa sieci wodociągowej:
 - Budowy sieci wodociągowej w miejscowościach Krucz i Kruteczek - budowa sieci wodociągowej z PE100RC PN10 DN90-110 o łącznej długości 11.431,40 mb wraz ze wszelką niezbędną armaturą i hydrantami, wykonanie przyłączy wodociągowych z PE100RC PN16 DN40 o łącznej długości 318,60 mb wraz z niezbędną armaturą
 - Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Stajkowo z PE DN160/90 o łącznej długości 729,40 mb oraz przepięcie do nowej sieci wodociągowej przyłączy wodociągowych PE DN 63/50 o łącznej długości 75,40 mb
 - Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Sławno i Dębe - DN80 i DN110 o długości ok 2.770,00 mb
 - Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Antoniewo i Krucz z PE100RC PN10 DN90-110 o łącznej długości 10.679,9 mb wraz ze wszelką niezbędną armaturą i hydrantami - przyłącza wodociągowej z PE100RC PN16 DN40 o łącznej długości 418,9 mb.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej oraz ciśnieniowej w miejscowości Stajkowo, na którą składały się:
 - sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej PVC 200mm, L = 796,0 mb
 - sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej PE 225mm, L = 2305,5 mb
 - przyłącza kanalizacji sanitarnej PVC 160mm, L= 735,0 mb, 106 szt.
 - sieć kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej PE 110mm, L = 1309,0 mb
 - sieć kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej PE 90 mm, L = 961,50 mb
 - sieć kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej PE 75 mm, L = 245,00 mb,
 - sieć kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej PE 63 mm, L = 104,65 mb,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Sieć kanalizacji deszczowej

Sieć kanalizacji deszczowej na terenie gminy bazuje głównie na naturalnym spływie wód opadowych z powierzchni utwardzonych, takich jak drogi, czy parkingi, do odbiorników wody, np. rowów melioracyjnych, czy naturalnych cieków wodnych. Sieć kanalizacji deszczowej nie jest w odpowiednim stopniu rozwinięta przestrzennie, w związku z tym należy rozwijać ją przy okazji budowy lub rozbudowy dróg, co pozwoli na stałe i bezpieczne odprowadzenie oczyszczonych wód opadowych do naturalnych zbiorników lub nieoczyszczonych wód do odpowiednich oczyszczalni.

Sieć elektroenergetyczna

Na terenie Gminy Lubasz brak jest Głównych Punktów Zasilania (GPZ). Przez obszar gminy przebiegają dwie linie elektroenergetyczne przesyłowe wysokiego napięcia:

- 110kV Czarnków - Czarnków Wschód
- 110kV Samoleż – Czarnków.

Energia elektryczna do gminy dostarczana jest liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia (15kV) z GPZ spoza gminy, a poprzez pozostałe linie e.e. średniego i niskiego napięcia rozprowadzana jest na terenie gminy (zarówno liniami napowietrznymi, jak i podziemnymi). Dystrybutorem energii na terenie Gminy Lubasz jest Grupa Energetyczna ENEA S.A.

Sieć gazowa

Na obszarze Gminy Lubasz brak zarówno sieci przesyłowej, jak i dystrybucyjnej gazu.

Sieć ciepłownicza

Gmina Lubasz nie posiada sieci ciepłowniczej, umożliwiającej doprowadzanie źródła ciepła do budynków.

Pas łączności

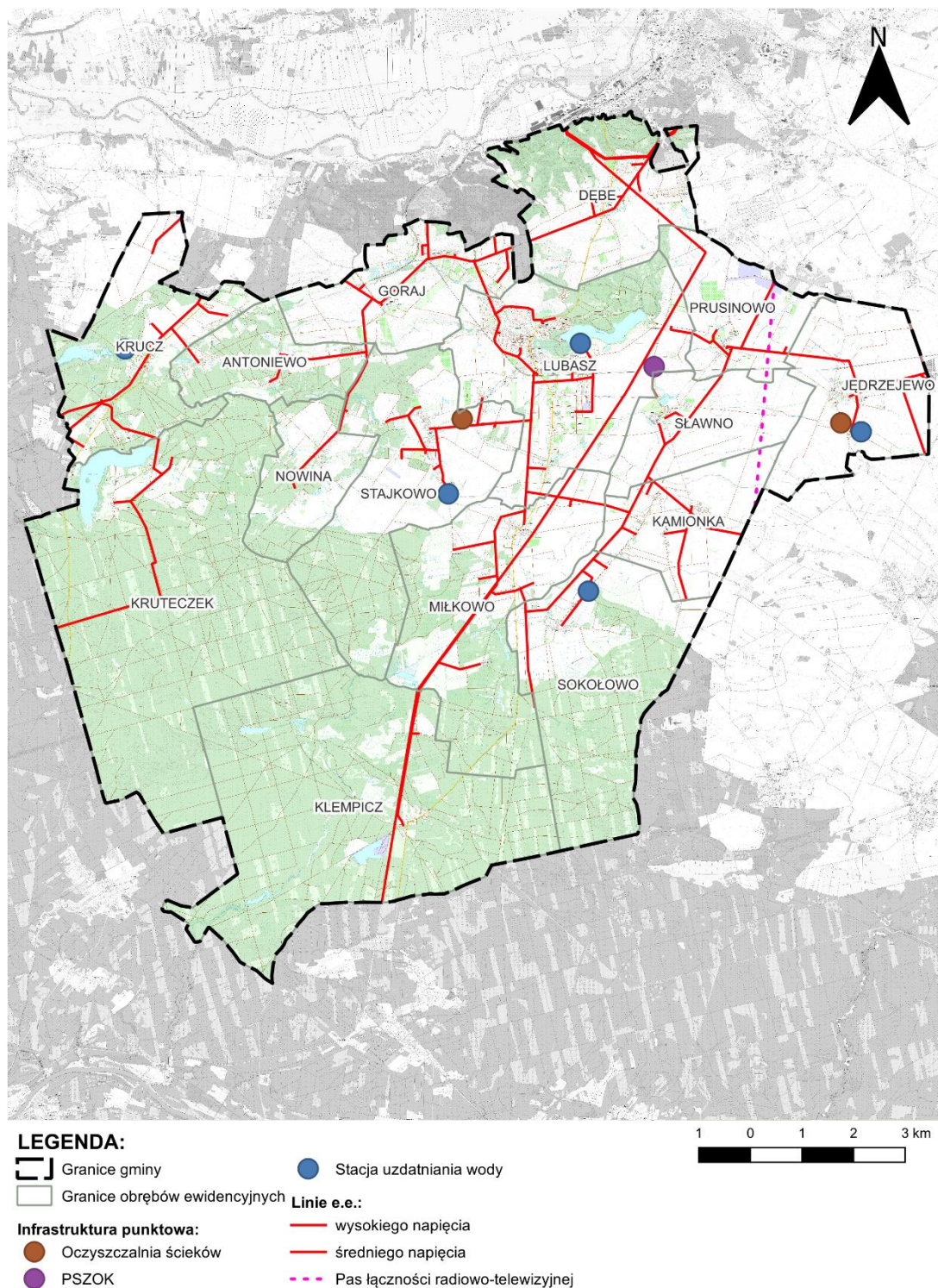
Przez obszar gminy, w jej wschodniej części, przebiega pas łączności radiowo-telewizyjnej SLR Czarnków - SLR Szamotuły (SLR - Sieci Łączności Radiowej). W strefie pasa łączności obowiązują ograniczenia wysokości zabudowy, zakazy lokalizacji konstrukcji, powodujących przesłanianie widoczności radiowej oraz wymogi koordynacji robót budowlanych z właścicielem łącza.

Gospodarowanie odpadami

Gmina Lubasz realizuje zadania związanych z odbiorem śmieci z gospodarstw indywidualnych oraz przedsiębiorstw i innych obiektów poprzez zawarte umowy z podwykonawcami.

Ponadto, na terenie Gminy Lubasz znajduje się jeden Punkt Selektywnego Odbioru w miejscowości Sławienko. Prowadzącym PSZOK jest Gminny Zakład Komunalny Sp. z o. o. w Lubasz.

Rysunek 10. Infrastruktura techniczna w Gminie Lubasz

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

Na terenie Gminy Lubasz funkcjonują **4 publiczne szkoły podstawowe**:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Lubaszu
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłkowie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Jędrzejewie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kruczu.

Zgodnie z danymi z portalu Monitor Rozwoju, w roku 2024 r. do szkół uczęszczało 731 uczennic i uczniów.

Opiekę przedszkolną na terenie gminy świadczy Przedszkole „Bajka” w Lubaszu wraz z oddziałami w miejscowościach: Krucz, Dębe, Kamionka (dwa oddziały), Stajkowo i Miłkowo.

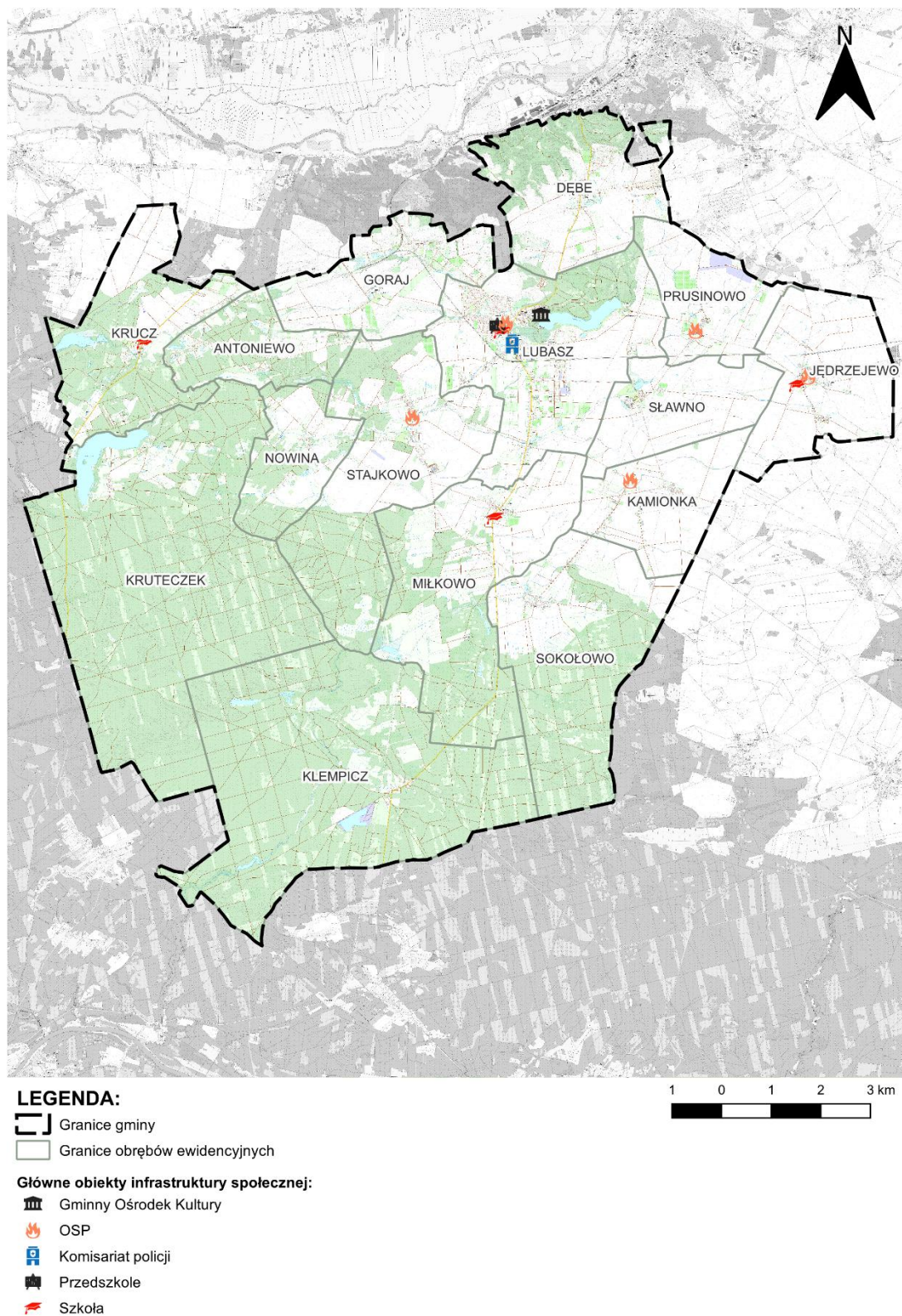
Na obszarze gminy działa stały komisariat **Policji** w miejscowości Lubasz. W miejscowościach Jędrzejewo, Kamionka, Krucz, Lubasz, Prusinowo, Sokołowo, Stajkowo operuje **Ochotnicza Straż Pożarna**.

Usługi związane z **ochroną zdrowia** w gminie obejmują prywatne przychodnie zdrowia oraz apteki – zlokalizowane są w miejscowości Lubasz. Brak jest publicznych, czy prywatnych szpitali.

Działalność kulturalną i sportową na terenie gminy prowadzą Gminny Ośrodek Kultury w Lubaszu oraz działająca w strukturze GOK Biblioteka Publiczna Gminy Lubasz.

Infrastrukturę społeczną można określić również jako pewien zbiór usług, które świadczone są zarówno przez podmioty publiczne, jak prywatne. Podzielić je również można na ich przeznaczenie, tj. na podstawowe oraz wyższe. Do usług podstawowych zalicza się takie usługi, które zaspokajają podstawowe potrzeby człowieka z zakresu bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, handlu, edukacji, itp. Do usług wyższych należą te, które nie są niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb, ale zdecydowanie poprawiają jakość życia mieszkańców, np. usługi z zakresu edukacji i kultury wyższej, rozrywki, finansów, informacji.

Rysunek 11. Infrastruktura społeczna na obszarze Gminy Lubasz

Źródło: Opracowanie własne

3.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lubasz

3.6.1. Rekomendacja nadrzędna

Rekomendacja nadrzędna

Aktualny układ przestrzenny Gminy Lubasz należy postrzegać jako odzwierciedlenie jej *genius loci*, czyli unikalnego, lokalnego charakteru. Tworzenie całkowicie jednolitej i jednorodnej przestrzeni zurbanizowanej, utożsamianej z ładem przestrzennym, nie jest możliwe, dlatego właściwe jest dążenie do spójności strukturalnej poprzez dostosowanie polityki przestrzennej do faktycznego sposobu zagospodarowania terenu oraz jego zamierzonego, docelowego przeznaczenia.

Przy sporządzaniu lub aktualizacji aktów planowania przestrzennego – zarówno miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak i Planu Ogólnego – rekomenduje się w pierwszej kolejności analizę obowiązujących decyzji o warunkach zabudowy oraz aktualnego zagospodarowania obszaru. Kluczowe jest również uwzględnianie powiązań przestrzennych z terenami sąsiadującymi oraz kompleksowa analiza lokalnych uwarunkowań.

Planowanie przestrzenne powinno pozostawać w ścisłej relacji z planowaniem strategicznym gminy. Takie podejście umożliwia uporządkowanie przyszłego zagospodarowania w sposób zgodny z istniejącą strukturą, lokalnymi uwarunkowaniami oraz przyjętymi kierunkami rozwoju. Tylko w tak zintegrowanym ujęciu dokumenty planistyczne mogą skutecznie wspierać realizację celów strategicznych gminy.

3.6.2. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Rozwój przestrzenny i gospodarczy gminy winien nie tylko obejmować elementy antropogeniczne, ale także elementy środowiskowe, obejmujące naturę ożywioną i nieożywioną. Proces ten nazywany jest zrównoważonym rozwojem. Oznacza to, że zmiany w strukturze przestrzennej, w tym m. in. poprawa warunków życia mieszkańców, rozbudowa infrastruktury czy tworzenie nowych miejsc pracy, muszą być realizowane z poszanowaniem walorów środowiska przyrodniczego oraz wszystkich jego elementów.

Głównymi elementami środowiska przyrodniczego, tworzącymi system ekologiczny Gminy Lubasz i podlegającymi ochronie są:

- powierzchnia ziemi, w tym ukształtowania terenu
- wody powierzchniowe i podziemne
- powietrze
- krajobraz
- przyroda.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Powierzchnia ziemi

Główne zasady ochrony powierzchni ziemi to:

- ograniczanie przekształceń gruntów rolnych o wysokiej wartości produkcyjnej i zachowanie zwartych kompleksów działek rolnych
- priorytet lokalizacji inwestycji na obszarach już zabudowanych lub wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych, aby minimalizować fragmentację krajobrazu i odralnianie
- nakaz planowania działań ziemnych (ruchy masowe, nasypy, niwelacje) w sposób minimalizujący erozję, osuwiska i degradację struktury terenu
- obowiązek retencji i rozsądnego gospodarowania wodami opadowymi na miejscu (przesiákanie, zbiorniki retencyjne, rozwój małej retencji) w celu ograniczenia odpływów erozyjnych i sedymentacji.

Gleby

W zakresie przeciwdziałania suszy na terenach rolniczych i leśnych kluczowe jest dostosowanie struktury upraw, technologii produkcji oraz doboru gatunków roślin do rosnącego deficytu wód i dynamicznych zmian klimatycznych. Istotne pozostaje prowadzenie prac usprawniających funkcjonowanie systemów melioracyjnych, tak aby skutecznie pełniły zarówno funkcję nawadniającą, jak i odwadniającą oraz przyczyniały się do poprawy lokalnych stosunków wodnych.

Dla ochrony gleb na obszarze gminy należy uwzględnić:

- uprawę roślin odpornych na zmiany klimatyczne
- ograniczanie nadmiernego stosowania nawozów
- rozwój systemów małej retencji
- zachowanie trwałych użytków zielonych, zadrzewień śródpolnych oraz wprowadzanie nowych nasadzeń wzdłuż miedz, dróg i cieków wodnych
- ograniczanie wielkoobszarowych monokultur
- wapnowanie gleb zakwaszonych w celu podniesienia ich pH
- stosowanie wsiewek poplonowych i międzyplonów ścierniskowych
- zalesianie gruntów o niskiej wartości przyrodniczej, podatnych na erozję wietrzną oraz o niewielkiej przydatności rolniczej.

Wody powierzchniowe i podziemne

Najważniejsze działania ochronne i naprawcze w zakresie gospodarki wodnej na terenie gminy obejmują:

- likwidację dopływu ścieków oraz niekontrolowanych zrzutów zanieczyszczeń
- ograniczanie spływu substancji pochodzących z nawozów rolniczych poprzez optymalne stosowanie nawozów i środków ochrony roślin
- pełne skanalizowanie gminy w celu eliminacji niekontrolowanych zanieczyszczeń wód powierzchniowych i gruntowych
- oczyszczanie wód deszczowych poprzez budowę kanalizacji deszczowej z urządzeniami podczyszczającymi

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- zwiększanie zasobów wodnych
- ograniczanie zanieczyszczeń wynikających z turystyczno-rekreacyjnego użytkowania terenów, zwłaszcza w sąsiedztwie wód powierzchniowych
- przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez zwiększanie mikro- i małej retencji oraz wdrażanie metod sprzyjających zatrzymywaniu wody w środowisku
- rozbudowę systemu melioracji zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami i przepisami, wraz z jego racjonalnym użytkowaniem z poszanowaniem środowiska
- możliwość budowy zbiorników melioracji szczegółowej na gruntach rolnych – głównie nieużytkach oraz glebach klas IV–VI – w celu retencjonowania wód
- przestrzeganie przepisów związanych z obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią
- zakaz regulacji linii brzegowej cieków poza niezbędnymi pracami utrzymaniowymi
- umacnianie brzegów cieków wodnych
- tworzenie wałów przeciwpowodziowych tam, gdzie ryzyko powodzi stwarza zagrożenie dla otoczenia
- prowadzenie działań udrażniających przepływ wód
- dostosowywanie lokalizacji nowej zabudowy do uwarunkowań hydrogeologicznych
- tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków i zbiorników wodnych w formie pasów zieleni
- kompleksowe odprowadzanie i oczyszczanie wód opadowych z dróg, placów i parkingów
- tworzenie filtrów biologicznych w postaci zieleni izolacyjnej przy zbiornikach
- stosowanie szczelnych technologii sanitarnych w zabudowie sąsiadującej ze zbiornikami wodnymi
- budowę zbiorników retencyjnych umożliwiających gromadzenie nadmiaru wód i ograniczanie lokalnych podtopień.

Powietrze

Zanieczyszczenie powietrza stanowi jeden z najpoważniejszych problemów środowiskowych w Polsce, wynikający m.in. z wieloletnich zaniedbań w rozwoju energetyki zarówno na poziomie krajowym, jak i indywidualnym. Dlatego kluczowe jest ograniczanie emisji zanieczyszczeń poprzez stosowanie paliw o niskiej emisyjności w urządzeniach o wysokiej sprawności oraz rozwój odnawialnych źródeł energii, takich jak:

- nowoczesne kotły na paliwa stałe lub biomasę
- kolektory słoneczne
- pompy ciepła
- mikroinstalacje fotowoltaiczne i turbiny wiatrowe.

Podczas budowy lub modernizacji obiektów należy stosować technologie ograniczające zużycie energii elektrycznej i ciepłej, prowadzić termomodernizację istniejących budynków oraz wdrażać rozwiązania energooszczędne i pasywne. W zakresie ograniczania emisji z transportu drogowego wskazane są:

- poprawa płynności ruchu
- rozbudowa dróg i budowa obwodnic
- promowanie ruchu pieszego i rowerowego

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- rozwój transportu publicznego
- zagospodarowanie terenów przydrogowych zielenią.

W dokumentach planistycznych należy uwzględnić zapisy sprzyjające poprawie jakości powietrza, w tym:

- zachowanie korytarzy przewietrzających
- wprowadzanie zieleni w obrębie zabudowy
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych
- stosowanie technologii budowlanych ograniczających emisję zanieczyszczeń
- rekomendowanie efektywnych energetycznie systemów grzewczych i dobrej izolacji budynków.

Krajobraz

Ochrona krajobrazu Gminy Lubasz winna obejmować działania, polegające na świadomym kształtowaniu przestrzeni gminy poprzez eksponowanie obszarów atrakcyjnych krajobrazowo takich, jak: panoramy, osie, punkty i strefy widokowe, czy dominanty oraz zwiększanie powierzchni najcenniejszych krajobrazowo form. Należy również systemowo włączać je w pozostałą przestrzeń gminy, by tworzyły harmonijną całość i nadawały prezentowały charakterystyczny krajobraz gminy.

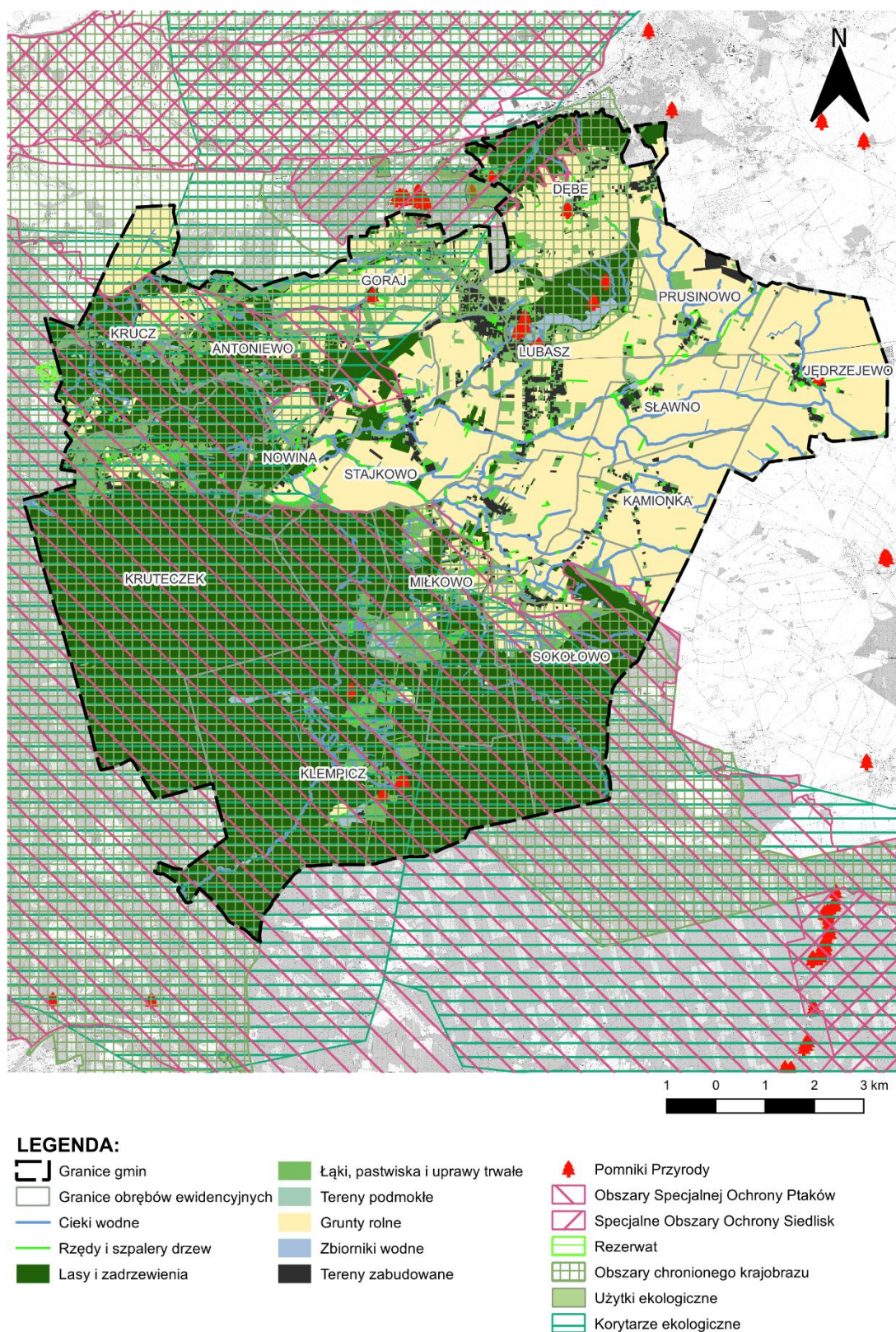
Kształtowanie i ochrona krajobrazu przyrodniczego terenów gminy prowadzone będzie poprzez:

- ochronę miejsc eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed zabudową oraz elementami infrastruktury zaburzającymi ład przestrzenny
- zalesianie słabych gruntów ornich i terenów powyrobowiskowych, a także wybranych fragmentów obrzeży zbiorników wodnych i dolin rzecznych – przy jednoczesnym zachowaniu otwartych panoram
- zadrzewianie terenów wokół zbiorników wodnych oraz wzdłuż dróg, tworząc ciągi drzew
- zachowanie, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i terenów podmokłych dla utrzymania ciągłości krajobrazu i korzystnych warunków wodnych
- uatrakcyjnienie terenów eksponowanych poprzez włączenie ich do systemu tras pieszych i rowerowych
- ograniczenie lokalizacji obiektów wymagających znacznych przekształceń ukształtowania terenu
- nadawanie obiektom kubaturowym i urządzeniom technicznym form harmonizujących z otoczeniem i nawiązujących do lokalnego stylu
- prowadzenie nowej infrastruktury z poszanowaniem obszarów chronionych i potrzeb rozwoju mieszkaniowego i rekreacyjnego
- łączenie terenów zielonych w spójny system poprawiający estetykę i walory krajobrazowe terenów zurbanizowanych.

Przyroda

Na terenie Gminy Lubasz znajduje się kilka form ochrony przyrody (powierzchniowe i punktowe). Zostały one opisane w podrozdziale 3.4.4.

Rysunek 12. Elementy środowiskowe podlegające ochronie w Gminie Lubasz

Źródło: Opracowanie własne

3.6.3. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków określa Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2025 r. poz. 537 i 1168 ze zm.). Głównymi zadaniami, mającymi na celu ochronę zabytków, są: wpisy do rejestru zabytków, wpisy na Listę Skarbów Dziedzictwa, uznanie obiektu za pomnik historii oraz utworzenie parku kulturowego.

Ustawa ustanawia zadania i obowiązki, które wykonuje gmina, dotyczące opieki nad obiektami zabytkowymi:

- możliwość utworzenia przez radę gminy parku kulturowego, stanowiącego specyficzną formę ochrony krajobrazu kulturowego gminy, zachowującego wyróżniające się krajobrazowo tereny z zabytkami nieruchomymi, które są charakterystyczne dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej
- prowadzenie gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych, znajdujących się na terenie gminy i objętych wojewódzką ewidencją zabytków
- sporządzanie raz na cztery lata gminnego programu opieki nad zabytkami.

Ustala się zasady zapewniające ochronę i opiekę nad zabytkami znajdującymi się na terenie gminy Lubasz:

- obiekty o walorach zabytkowych lub architektonicznych, stanowiące charakterystyczne elementy historycznej zabudowy, w szczególności ujęte w ewidencji zabytków, należy przeznaczyć do trwałej adaptacji, przy zachowaniu tradycyjnych dla lokalnej architektury form i faktur
- adaptacja i modernizacja powinny być prowadzone w sposób gwarantujący zachowanie istotnych elementów miejscowej tradycji architektonicznej, w tym proporcji, detalu, użytych materiałów oraz faktur wykończenia elewacji
- wszelkie działania dotyczące zmiany gabarytów obiektów oraz ingerencji w sposób kompozycji i artykulacji elewacji (w tym proporcje otworów czy formy stolarki zewnętrznej) wymagają uzgodnienia lub opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków
- konieczność rozbiórki obiektu wpisanego do ewidencji zabytków (uzasadniona względami technicznymi i brakiem możliwości usunięcia zagrożenia dla bezpieczeństwa) wymaga uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków, który określi warunki i procedurę wyłączenia obiektu z ewidencji
- wszelkie zmiany w otoczeniu i sąsiedztwie zabytków, a także na obszarach zabytkowych (objętych rejestrem lub ewidencją), które mogą wpływać na ich walory – w tym przebudowa, budowa nowych obiektów oraz sposób zagospodarowania przestrzeni – nie mogą pogarszać stanu zachowania zabytku ani naruszać jego wartości, dlatego wymagają uzgodnień z wojewódzkim konserwatorem zabytków
- nowa zabudowa na obszarach zabytkowych oraz w ich sąsiedztwie powinna tworzyć harmonijną całość z historyczną zabudową, uwzględniając jej układ, skalę, gabaryty, proporcje, kompozycję oraz charakter wykończenia elewacji

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- w sytuacjach wątpliwych dla nowych inwestycji należy uzyskać wytyczne konserwatorskie do projektu budowlanego, a następnie zgodnie z przepisami – uzgodnienie lub opinię w toku procedury pozwolenia na budowę.

Dla ochrony posiadanych zasobów kulturowych gmina powinna realizować następujące działania:

- bezwzględnie przestrzegać stref ochrony konserwatorskiej i związanych z nimi obowiązków ścisłej współpracy z organami ochrony zabytków
- uzgadniać ze służbami archeologicznymi wszelkie prace ziemne prowadzone w strefach ochrony archeologicznej oraz na stanowiskach archeologicznych
- wnioskować o potrzebę tworzenia nowych stref ochrony konserwatorskiej, we współpracy z państwową służbą ochrony zabytków
- opracować kompletną ewidencję obiektów architektury, zabytków techniki, krajobrazów komponowanych oraz obiektów archeologicznych o istotnych wartościach kulturowych
- przygotowywać długofalowe projekty zagospodarowania obszarów o wysokich wartościach kulturowych
- aktywnie wspierać działania służące utrzymaniu i przywracaniu jak najlepszego stanu terenów i obiektów o wyjątkowych walorach kulturowych, wskazywanych przez właściwe instytucje konserwatorskie
- zapewniać harmonijne wkomponowanie nowych, niezbędnych obiektów (szczególnie z zakresu gospodarki czy użyteczności publicznej), nawet jeśli odbiegają od tradycyjnych form zabudowy
- kontynuować tradycyjne formy architektoniczne w zabudowie współczesnej
- unikać realizacji zabudowy wielkogabarytowej w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów i zespołów zabytkowych
- przeciwdziałać rozpraszaniu zabudowy i procesowi zanikania podziałów śródpolnych
- tworzyć strefy zieleni o charakterze neutralnym (filtry) wokół zespołów o szczególnej wartości, zgodnie z wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej
- dostosowywać elementy małej architektury do istniejących form zabudowy oraz właściwie komponować je w przestrzeniach o wysokich walorach krajobrazowo-kulturowych
- przeciwdziałać samowoli budowlanej, szczególnie w odniesieniu do obiektów zabytkowych.

Poniżej zamieszczono zestawienie tabelaryczne zabytków w Gminie Lubasz, wpisanych do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych (stan na 30.09.2022 r.).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 15. Zabytki wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych

Lokalizacja	Obiekt	Numer rejestru
Bzowo	Zespół pałacowy: - pałac - park	A-1380 z 23.02.1973 A-410 z 12.03.1982
Dębe	Park dworski, 2 poł. XIX	A-411 z 12.03.1982
	Wiatrak koźlak, XIX	A-318/18/77 z 23.09.1977
Klempicz	Cmentarz ewangelicki	A-706 z 13.06.1990
Krucz	Zespół dworski, 1 poł. XIX: - dwór - park	7/Wlkp/A z 21.05.1999
Lubasz	Kościół pw. Narodzenia NMP, ul. Kościelna, 1750-61	1093/Wlkp/A z 16.01.1953
	Cmentarz przy kościele, ob. nieczynny, 1761	1094/Wlkp/A z 13.06.1990
	Dzwonnica, ul. Kościelna 7 (na przeciw kościoła), 1856	1092/Wlkp/A z 17.06.2020
	Plebania, poł. XIX	1095/Wlkp/A z 29.11.1968
	D. cmentarz żydowski, 2 poł. XVIII	A-673 z 10.04.1990
	Zespół pałacowy: - pałac - oficyna - park	I/4/4/52 z 31.01.1952 6/A z 30.10.1964 6/A z 30.10.1964
Sławno	Zespół pałacowy, XIX: - pałac - park	A-1522 z 31.05.1974 A-422 z 28.11.1968
Stajkowo	Zespół dworski, XVIII-2 poł. XIX: - dwór, mur.-drewn. (nie istnieje), - park	73/1/58 z 3.11.1958 A-463 z 12.10.1983

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu

Na terenie Gminy Lubasz znajduje się jedno stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 16. Stanowiska archeologiczne w Gminie Lubasz, wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków archeologicznych

Dokładność położenia	Nazwa	Obszar AZP	Nr stanowiska	Chronologia	Funkcja	Wykaz dokumentów	Data wpisu
Przybliżony	Lubasz, st. 2	43-24	37	średniowiecze	grodzisko	118 z 1934-04-18, 238/Wlkp/C z 2008-03-14, 118 z brak daty	18.04.1934

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Rejestru zabytków archeologicznych

Zasady ochrony zabytków archeologicznych

Ochroną zabytków archeologicznych są objęte:

- stanowiska archeologiczne oraz zespoły stanowisk archeologicznych, ujęte w rejestrze zabytków
- stanowiska archeologiczne oraz zespoły stanowisk archeologicznych, ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

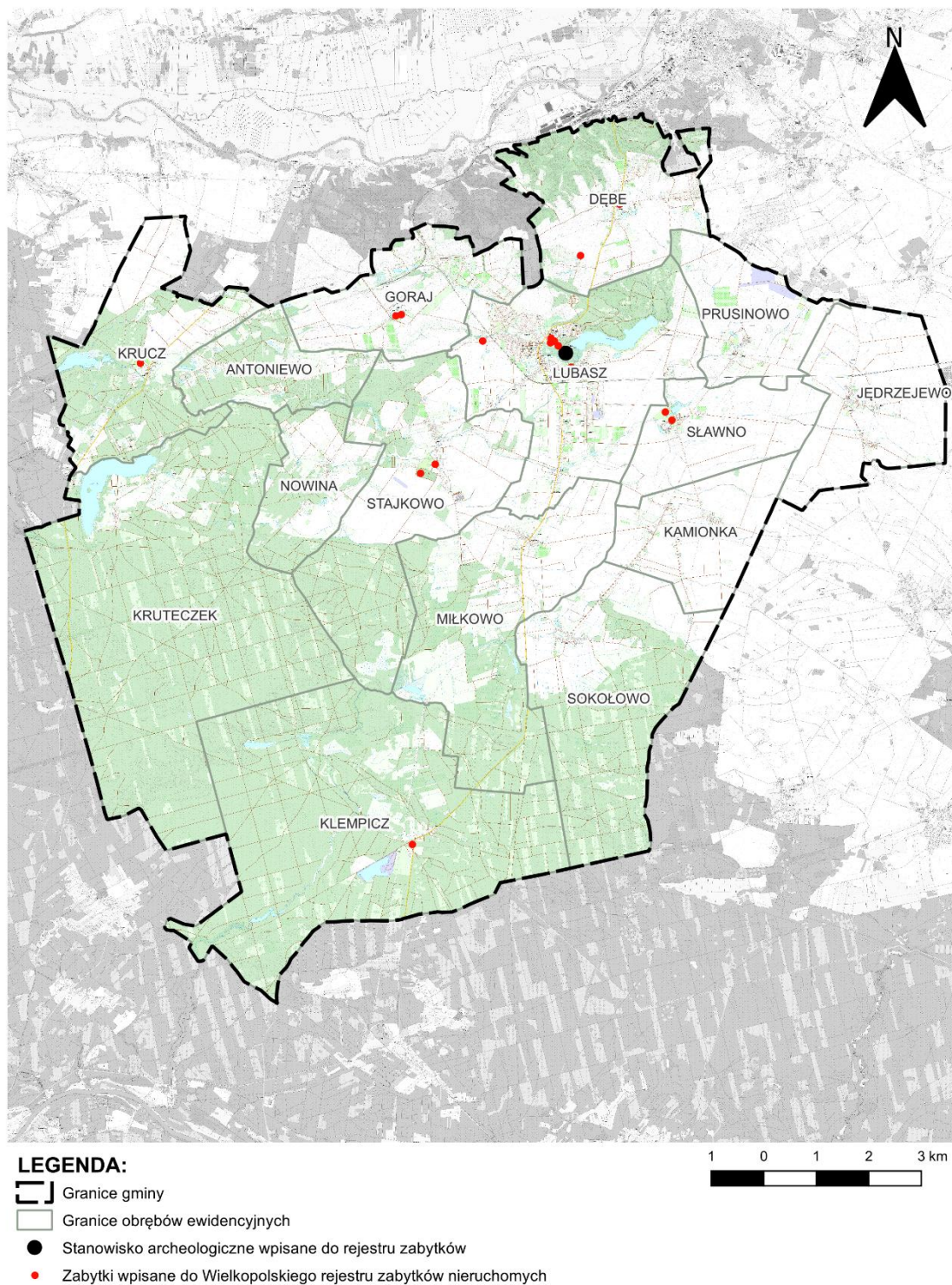
Dla stanowisk oraz zespołów stanowisk archeologicznych wpisane do rejestru zabytków ustala się:

- zakaz zabudowy oraz prowadzenia wszelkich inwestycji budowlanych na obszarze stanowisk i ich stref ekspozycji
- nakaz przeznaczenia ich pod tereny rolne, nieużytki lub tereny zieleni naturalnej,
- zakaz nasadzeń
- zakaz niwelacji terenu
- nakaz uzyskania pozwolenia konserwatora zabytków na prace porządkowe prowadzone w ich obrębie.

Zasady ochrony dóbr kultury współczesnej

Na terenie Gminy Lubasz brak jest wartościowych dóbr kultury współczesnej, które mogłyby być wskazane do objęcia ochroną.

Rysunek 13. Zabytki na terenie Gminy Lubasz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Narodowego Instytutu Dziedzictwa

3.6.4. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania przestrzennego na poziomie gminy wynikają z dążenia zarówno władz samorządowych, jak i mieszkańców oraz potencjalnych inwestorów do wszechstronnego rozwoju przestrzeni – zarówno pod względem jakości, jak i ilości. Celem jest optymalne wykorzystanie dostępnych terenów oraz zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności, szczególnie w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej. Kluczowe kierunki tych działań obejmują:

- rozwój i zagęszczanie zabudowy mieszkaniowej, uzupełnianie luk w istniejącej strukturze przestrzennej oraz wyznaczanie nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę w oparciu o prognozy demograficzne i migracyjne
- definiowanie nowych obszarów pod zabudowę produkcyjną i usługową wpływające pozytywnie na tworzenie nowych miejsc pracy i rozwój gospodarczy gminy
- rozwój innych form zabudowy – poprzez intensyfikację i uzupełnianie przestrzeni oraz wyznaczanie nowych terenów zgodnie z istniejącym zapotrzebowaniem
- promowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego – polegającego nie tylko na wskazywaniu terenów pod przyszłe inwestycje, lecz także na ochronie cennych zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych
- dostosowanie przestrzeni do potrzeb mieszkańców – poprzez rozwój obiektów użyteczności publicznej oraz kształtowanie otoczenia sprzyjającego codziennemu życiu i pracy, zarówno dla mieszkańców, jak i osób dojeżdżających do Gminy Lubasz
- harmonijny rozwój infrastruktury transportowej, technicznej i społecznej – wspierający funkcjonowanie przestrzeni mieszkalnych i zawodowych, a jednocześnie zwiększający atrakcyjność i konkurencyjność gminy w odniesieniu do sąsiednich jednostek.

Głównymi czynnikami wpływającymi na dalszy rozwój struktury przestrzennej i zabudowy w Gminie Lubasz są:

- Rolniczy charakter gminy, co z jednej strony ogranicza ofertę i możliwości rozwoju dla młodych ludzi, a z drugiej zabezpiecza możliwości prowadzenia działalności z zakresu rolnictwa i rozwoju własnych gospodarstw rolnych, wspomagając lokalny rozwój gospodarczy
- Względnie stabilna sytuacja demograficzna w gminie, która powoduje wymóg pojawiania się nowej, wysokojakościowej zabudowy mieszkaniowej (jak również modernizacji i rozbudowy istniejącej) a także innej towarzyszącej, która ma na celu spełniać zapotrzebowanie ludności na wszelkiego rodzaju usługi
- Brak dużego ośrodka miejskiego w pobliżu – powoduje zdecydowanie mniejszą migrację ludności z obszarów miejskich do wiejskich w celu utworzenia tzw. sypialni miasta,
- Układ komunikacyjny – w gminie układ drogowy bazuje tylko na drogach powiatowych i gminnych, brak jakichkolwiek dróg wyższego rzędu, które ułatwiłyby dostępność komunikacyjną obszarów gminy, a co za tym idzie rozwoju obszarów produkcyjnych, magazynowych czy logistycznych

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- Formy ochrony przyrody oraz uwarunkowania środowiskowe, z których mogą wynikać szczegółowe ograniczenia w zagospodarowaniu terenu, jej intensywności i różnorodności funkcji w poszczególnych rejonach gminy
- Wysokie walory turystyczne, krajobrazowe oraz kulturowe, wynikające z mnogości form ochrony przyrody, lasów i jezior, mogące wpłynąć na rozwój zabudowy oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy, generującej nowe miejsca pracy i zyski dla gminy.

Aktualnie widoczne jest nierównomierne zagospodarowanie przestrzenne gminy, szczególnie pod kątem zabudowy i jej dominującej funkcji. Widoczne są trzy rodzaje jednostek osadniczych:

1. Wieś Lubasz – największa miejscowość gminna, ze scentralizowanymi funkcjami administracyjnymi, socjalnymi i kulturowymi w skali gminy. Dalszy ich rozwój będzie powodował umocnienie jednostki jako głównego ośrodka gminy i podnoszenie jego rangi w regionie oraz wspierał pojawianie się nowych dominujących funkcji, np. produkcyjnych czy turystycznych.
2. Wsie Dębe i Stajkowo – jednostki średniej wielkości w gminie, zlokalizowane przy drogach prowadzących do miejscowości Lubasz. Ze względu na liniowe położenie względem Lubasza mogą w miarę rozwoju wzmacniać swoją rolę jako miejscowości towarzyszących i uzupełniających Lubasz o niektóre funkcje, np. mieszkaniowe, turystyczne czy produkcyjne.
3. Pozostałe miejscowości – jednostki z niewielkim potencjałem, głównymi kierunkami zmian będzie modernizacja i poprawa jakości zabudowy oraz infrastruktury. Wykorzystanie walorów krajobrazowych może wpłynąć na rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych, a potencjału rolniczego na dalszy rozwój produkcji z tego sektora gospodarki.

Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową

Zgodnie z wieloletnimi danymi, pochodzącymi z Głównego Urzędu Statystycznego, widoczna jest stabilna sytuacja ludności w Gminie Lubasz. Na podstawie aktualnie dostępnych danych do roku 2024 r. w podrozdziale 3.5.1. została przedstawiona i szerzej omówiona dynamika zmian w liczbie ludności w latach poprzednich.

Biorąc pod uwagę zakres lat 2014-2024, średnioroczny współczynnik tempa wzrostu populacji w Gminie Lubasz wyniósł niemal 0%. Co oznacza niemalże zupełne ustabilizowanie się liczby ludności. Współczynnik został obliczony według poniższego wzoru:

$$T = \left(\sqrt[t]{\frac{L_t}{L_0}} - 1 \right) * 100,$$

gdzie:

T – średnioroczny współczynnik tempa zmiany liczby ludności wyrażony w %

L₀ – liczba ludności w pierwszym analizowanym roku

L_t – liczba ludności w ostatnim analizowanym roku

t – liczba analizowanych lat.

Przyjmując ten wariant zachowania dotychczasowego średniorocznego współczynnika tempa zmian liczby ludności, populacja Gminy Lubasz w 2034 r. wyniesie około 7.513 mieszkańców.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Zgodnie z danymi GUS, dotyczącymi populacji Polski, liczba ludności w kraju rok rocznie będzie spadać. Spadek oczywiście nie będzie równomierny dla każdego regionu, czy gminy. Spora część gmin, szczególnie duże miasta i obszary zlokalizowane wokół dużych ośrodków miejskich będą utrzymywać stały wzrost liczby ludności. Biorąc jednak pod uwagę ogólny trend spadkowy można założyć, że **rozpocznie się spadek liczby ludności**. Dlatego przyjmuje się, że bardziej miarodajną prognozą ludnościową dla gminy są dane udostępniane przez GUS, w którym **średnioroczny współczynnik tempa zmiany ludności wynosi około -0,2%**. Zgodnie z tymi danymi w 2034 roku liczba mieszkańców Gminy Lubasz wyniesie 7.361 osób.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, wynikające z obecnej dynamiki zmian w liczbie ludności gminy, a także prognozowane zmiany określone przez Główny Urząd Statystyczny, przy opracowywaniu Planu Ogólnego gminy należy uwzględnić zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową.

Liczba ludności Gminy Lubasz w nadchodzących latach będzie charakteryzowała się stabilną sytuacją (brak prognoz dotyczących znaczącego wzrostu, bądź spadku liczby mieszkańców). Równocześnie, zgodnie z krajowymi prognozami demograficznymi, postępować będzie proces starzenia się społeczeństwa, co przełoży się na konieczność rozwoju różnorodnych usług społecznych, szczególnie skierowanych do osób starszych.

W odpowiedzi na te zmiany, gmina powinna skoncentrować się na rozwoju funkcji mieszkaniowej, dostosowanej do lokalnych potrzeb. Rozwój ten powinien obejmować zarówno modernizację i wymianę starszego zasobu mieszkaniowego, jak i uzupełnianie zabudowy w obrębie już istniejącej, zwartej struktury wsi. Nowa zabudowa powinna przyjmować formę mieszanej struktury: wiejskiej, jednorodzinnej i zagrodowej (w tym również agroturystycznej), z możliwością lokalizacji usług podstawowych oraz drobnej, nieuciążliwej działalności gospodarczej.

Wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych powinno następować głównie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, co sprzyja spójnemu i zrównoważonemu rozwojowi przestrzennemu. Przy planowaniu nowej zabudowy należy także brać pod uwagę potrzeby wynikające z prognoz migracyjnych oraz zaspokajanie rosnącego zapotrzebowania na infrastrukturę społeczną, techniczną i transportową.

Rozwój funkcji mieszkaniowej powinien uwzględniać również tworzenie przestrzeni wspólnych i miejsc integracji społecznej, które przyczynią się do podnoszenia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczych terenów Gminy Lubasz, wspierając jej zrównoważony rozwój w długofalowej perspektywie.

Zapotrzebowanie na zabudowę usługową

Dotychczasowa infrastruktura usługowa w Gminie Lubasz, obejmująca głównie podstawowe funkcje, pozostaje niewystarczająca względem potrzeb mieszkańców oraz zakładanego kierunku rozwoju przestrzennego gminy. Szczególnie zauważalna jest nierównomierność rozmieszczenia usług, której zdecydowana większość pod postacią obiektów usługowych i instytucji publicznych koncentruje się w miejscowości Lubasz, co ogranicza dostęp do nich mieszkańcom pozostałych sołectw.

W związku z tym konieczne jest dążenie do bardziej zrównoważonego rozmieszczenia usług na obszarze całej gminy, zwłaszcza w powiązaniu z istniejącymi i planowanymi strefami zabudowy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

mieszkaniowej. Usługi powinny pełnić rolę funkcji uzupełniających dla nowych osiedli, zapewniając ich codzienną, lokalnie dostępną obsługę.

Zapotrzebowanie na rozwój nowych usług, zarówno w zakresie ich rodzaju, jak i skali, powinno być określone przede wszystkim na etapie opracowywania Planu Ogólnego Gminy Lubasz, który ustali podstawowe ramy zagospodarowania przestrzennego. Następnie niezbędne będzie doprecyzowanie ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które wskażą konkretne lokalizacje, przeznaczenie terenów usługowych oraz odpowiednie standardy urbanistyczne i architektoniczne.

W dłuższej perspektywie rozwój równomiernie rozmieszczonego i zróżnicowanego zaplecza usługowego stanie się jednym z kluczowych elementów zrównoważonego rozwoju gminy, poprawiając jej atrakcyjność inwestycyjną, jakość życia mieszkańców i spójność przestrzenną.

Zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną

Gmina Lubasz posiada dogodne warunki do rozwoju nowych terenów o dominującej funkcji produkcyjnej, szczególnie związanej z rolnictwem. Podstawowe kierunki rozwoju powinny obejmować wzmocnienie istniejącej zabudowy produkcyjnej w rejonie funkcjonujących gospodarstw rolnych. Jednocześnie konieczne jest wyznaczenie nowych obszarów produkcyjnych, które zwiększą atrakcyjność inwestycyjną gminy i pozwolą na pozyskanie nowych przedsiębiorców. Szczególne znaczenie ma zapewnienie dogodnych powiązań komunikacyjnych oraz odpowiedniego uzbrojenia technicznego.

Zapotrzebowanie na nowe tereny produkcyjne powinno zostać określone w pierwszej kolejności w Planie Ogólnym Gminy Lubasz, natomiast ich szczegółowe parametry należy ustalić na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Główne kierunki zmian i rozwoju w strukturze zagospodarowania terenów Gminy Lubasz

Uregulowanie struktury przestrzennej zagospodarowanych terenów

Struktura przestrzenna terenów zabudowanych, szczególnie w miejscowościach północnej i zachodniej części gminy, wykazuje brak spójności oraz cechy rozproszenia typowe dla obszarów wiejskich. Dalszy rozwój miejscowości powinien opierać się na zasadach ładu przestrzennego i w pierwszej kolejności obejmować zabudowę wolnych terenów w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej infrastruktury. Pozwoli to ograniczyć koszty budowy infrastruktury technicznej i drogowej oraz zwiększyć spójność przestrzenną układu osadniczego.

Wyznaczenie nowych terenów o dominujących funkcjach

Nowe tereny inwestycyjne powinny być planowane w sposób przemyślany, zgodnie z wyraźnie określoną funkcją dominującą. Takie podejście pozwoli uzyskać większy ład przestrzenny, poprawić funkcjonalność i estetykę układu osadniczego oraz zwiększyć przejrzystość i efektywność zagospodarowania.

W szczególności należy unikać dalszego rozpraszania zabudowy mieszkaniowej, które w przeszłości generowało chaos przestrzenny oraz utrudniało zapewnienie odpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej. Systematyczne lokalizowanie nowych inwestycji w powiązaniu z istniejącymi strefami

funkcjonalnymi umożliwi bardziej efektywne zarządzanie przestrzenią i podniesie dostępność usług publicznych.

Wyznaczenie dominujących funkcji w poszczególnych miejscowościach

Dalszy rozwój przestrzenny gminy powinien odbywać się zgodnie z przypisaną funkcją poszczególnych miejscowości lub ich grup. Największe wsie gminy, w tym Lubasz, powinny kontynuować rozwój funkcji usługowych – społecznych, kulturalnych i oświatowych, uzupełniając je o zabudowę mieszkaniową i produkcyjną. Mniejsze miejscowości w zachodniej i południowej części gminy powinny koncentrować rozwój na funkcjach turystycznych i rekreacyjnych, wynikających z ich walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

Wyznaczenie dominujących obszarów zabudowy mieszkaniowej

Nowe obszary zabudowy mieszkaniowej oraz tereny konieczne do jej uzupełniania powinny opierać się na istniejących głównych strefach mieszkalnych, stanowiąc ich spójną kontynuację. W przypadku pełnego wykorzystania potencjału mieszkaniowego dopuszcza się wyznaczanie nowych obszarów, pod warunkiem zachowania zasad ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju i uwzględnienia obowiązujących decyzji lokalizacyjnych.

Wyznaczenie dominujących obszarów z zabudową usługową i produkcyjną

Rozwój terenów usługowych i produkcyjnych powinien koncentrować się w obrębie istniejących stref oraz wzdłuż głównych dróg wylotowych, na terenach otwartych, co pozwoli ograniczyć uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej. Jednocześnie należy uwzględnić dobrą dostępność transportową i techniczną tych obszarów.

Określenie terenów z ograniczeniem w zabudowie i zagospodarowaniu terenu

Ograniczenia w zabudowie i użytkowaniu terenów wynikają głównie z istniejącej i planowanej infrastruktury kolejowej, drogowej oraz technicznej, a także z form ochrony przyrody oraz stref ochronnych i terenów zamkniętych. Obowiązujące ograniczenia określają przepisy odrębne oraz regulacje dotyczące lokalizacji i funkcjonowania danej infrastruktury, w tym wytyczne zarządców i operatorów.

Określenie zabudowy i terenów o specjalnych warunkach zagospodarowania

Tereny o specjalnych warunkach zagospodarowania obejmują obszary, na których możliwa jest zabudowa, lecz z określonymi ograniczeniami w zakresie funkcji lub intensywności. Dotyczy to m.in. terenów cmentarzy, zieleni urządzonej, ogródków działkowych oraz obszarów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Określenie terenów wyłączonych z zabudowy

Tereny wyłączone z zabudowy to obszary, które ze względu na swoje walory przyrodnicze, rolnicze lub ochronne powinny pozostać nieurbanizowane. Obejmują one m.in. grunty rolne o wysokiej klasie bonitacyjnej, lasy, obszary obecnego i planowanego zalesienia, powierzchniowe wody śródlądowe oraz tereny zieleni naturalnej.

Wyznaczenie tych terenów służy zachowaniu równowagi między rozwojem a ochroną środowiska, przeciwdziałaniu rozpraszaniu zabudowy oraz chroni zasoby przyrodnicze i funkcje rolnicze. Ma to także

znaczenie społeczne i gospodarcze – wpływa na retencję wód, łagodzenie skutków zmian klimatu i zapewnia dostęp mieszkańców do otwartych terenów zielonych.

Wytyczne do Planu Ogólnego gminy

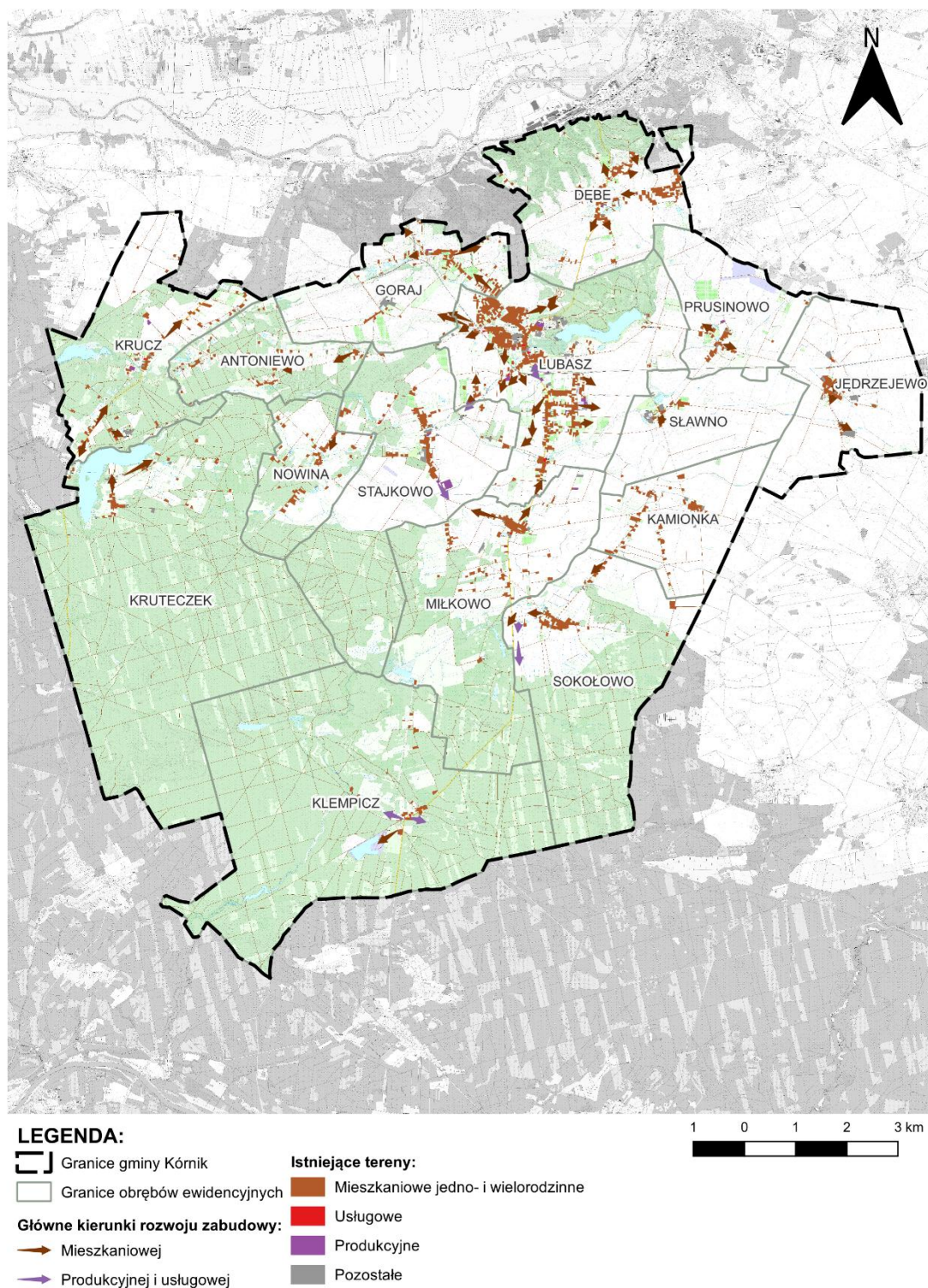
Szczegółowe określenie terenów, kierunków ich rozwoju, funkcji i wskaźników powinno zostać wykonane na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy, na podstawie wcześniejszych analiz obejmujących:

- istniejącą zabudowę i zagospodarowanie terenu
- poziom realizacji obowiązujących miejscowych planów
- stopień niewykorzystania terenów w mpzp
- wydane decyzje o warunkach zabudowy
- analizę demograficzną
- prognozę demograficzną
- dynamikę rozwoju jednostek osadniczych
- bilans i chłonność terenów
- zapotrzebowanie na zabudowę usługową i produkcyjną.

Dalsze uszczegółowienie tych parametrów powinno nastąpić na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych obszarów gminy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 14. Główne prognozowane kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy Lubasz

Źródło: Opracowanie własne

3.6.5. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz.1130)

Na terenie Gminy Lubasz nie wyznacza się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego powyżej 2.000 m² w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 t.j.).

3.6.6. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Cele publiczne wskazane w niniejszej Strategii zostały określone w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Zasady lokalizacji inwestycji służących realizacji tych celów reguluje art. 50 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Podstawowe zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego obejmują:

- **Zgodność z dokumentami planistycznymi** – inwestycje powinny być realizowane na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego (w przypadku braku planu).
- **Ochrona interesu publicznego** – inwestycje muszą odpowiadać na istotne potrzeby lokalnej społeczności.
- **Ochrona środowiska i zasobów naturalnych** – lokalizacja musi być zgodna z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, przyrody, klimatu i zasobów naturalnych.
- **Preferencja terenów publicznych** – inwestycje powinny być sytuowane przede wszystkim na gruntach publicznych.
- **Dostępność** – o ile to możliwe, inwestycje celu publicznego powinny być ogólnodostępne.
- **Zasada zrównoważonego rozwoju** – zarówno proces realizacji, jak i późniejsze użytkowanie inwestycji powinny opierać się na zasadach równoważenia interesów społecznych, środowiskowych i ekonomicznych.
- **Udział społeczeństwa** – proces planowania inwestycji celu publicznego powinien uwzględniać opinię mieszkańców.
- **Bezpieczeństwo** – lokalizacja musi spełniać wymagania w zakresie bezpieczeństwa, w tym ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Realizacja inwestycji celu publicznego stanowi jedno z podstawowych zadań samorządu gminnego, mających na celu rozwój przestrzenny gminy oraz poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Głównymi aspektami przestrzeni i społecznymi gminy, które należy obejmować inwestycjami celu publicznego są:

- **Infrastrukturalne drogowe:**
 - Budowa dróg na terenie Gminy (Projekt Kluczowy nr 4):
 - planowanie obwodnicy Lubasza
 - budowa drogi Lubasz-Antoniewo
 - budowa drogi w ulicy Akacyjowej w Lubaszu
 - budowa drogi w ulicy Wierzbowej w Lubaszu

- budowa drogi w ulicy Promiennej i Słonecznej w Lubasz
- budowa drogi w ulicy Łąkowej w Lubasz
- budowa drogi w ulicy Widokowej w Dębe
- budowa drogi w ulicy Zawilcowej w Dębe
- budowa drogi w ulicy Polnej w Dębe
- budowa drogi Miłkowo-Stajkowo
- budowa drogi w Nowinie – II etap
- budowa drogi Kruteczek-Krucz
- Przebudowa nawierzchni dróg na terenie Gminy (Projekt Kluczowy nr 5):
 - przebudowa drogi wojewódzkiej Lubasz-Goraj
 - przebudowa drogi powiatowej Lubasz-Sławno-Prusinowo-Śmieszkowo
 - przebudowa drogi powiatowej w Bzowie
- Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy (Projekt Kluczowy nr 6):
 - budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej na odcinku Lubasz-Dębe
 - budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej na odcinku Lubasz-Miłkowo-Klempicz-Piotrowo
 - budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej na odcinku Lubasz-Goraj
 - budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi powiatowej na odcinku Lubasz-Stajkowo
 - budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi powiatowej na odcinku Lubasz-Sławno
 - budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu drogi powiatowej w Jędrzejewie
- Budowa i remont chodników na terenie Gminy (Projekt Kluczowy nr 7):
 - w Lubasz ul. Wiejska, ul. Stajkowska, ul. Kolejowa, ul. Parkowa, u. Kościelna
 - w Kruczu
 - w Sławnie
 - w Miłkowie
 - w Stajkowie
 - w Goraju
 - w Jędrzejewie
- **Infrastrukturalne techniczne:**
 - Rozbudowa i modernizacji oczyszczalni ścieków w Jędrzejewie (Projekt Kluczowy nr 8)
 - Budowa kanalizacji w miejscowościach: Miłkowo, Dębe (Projekt Kluczowy nr 9)
 - Przebudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Sławienku (Projekt Kluczowy nr 10)
 - Rozbudowa i modernizacja SUW w Stajkowie (Projekt Kluczowy nr 11)
 - Modernizacja oświetlenia na terenie gminy (Projekt Kluczowy nr 13):
 - Lubasz
 - Miłkowo
 - Stajkowo

- Antoniewo
- Krucz
- Kruteczek
- Nowina
- Miłkówko
- Bończa
- Sławno
- Prusinowo
- Jędrzejewo
- Kamionka
- Sokołowo
- Stajkowo
- Goraj
- Bzowo
- Budowa sieci światłowodowej na terenie całej gminy Lubasz (Projekt Kluczowy nr 17)
- Program retencji i melioracji poprzez odtworzenie rowów melioracyjnych na terenie gminy (Projekt Kluczowy nr 3)
- **Sportowo-rekreacyjne i kulturowe:**
 - Budowa Centrum Kulturalno-Administracyjnego w Lubasz (Projekt Kluczowy nr 14).
 - Przebudowa obiektów na terenie ośrodka wypoczynkowego w Lubasz (Projekt Kluczowy nr 15)
 - Modernizacja i rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej nad jeziorem w Lubasz (Projekt Kluczowy nr 16)
- **Spółeczne:**
 - Budowa żłobka w Lubasz (Projekt Kluczowy nr 12)
- **Modernizacyjne:**
 - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym wymiana systemów ogrzewania, wymiana oświetlenia oraz instalacja fotowoltaiki: szkoła podstawowa w Lubasz, przedszkole w Lubasz, szkoła podstawowa w Miłkowie, oczyszczalnia ścieków w Stajkowie, oczyszczalnia ścieków w Jędrzejewie, SUW w Lubasz, SUW w Stajkowie, SUW w Sokołowie (Projekt Kluczowy nr 2)
- **Rewitalizacyjne i planistyczne:**
 - Rewitalizacja zdegradowanych terenów gminy poprzez realizację projektów wpisanych do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy (Projekt Kluczowy nr 1).

Powyższe przykładowe inwestycje celu publicznego wynikają z określonych przez Gminę projektów kluczowych. Zasady ich realizacji są uniwersalne i obejmują niezdefiniowany w sposób zamknięty zbiór działań, które mogą być realizowane na terenie Gminy Lubasz. Możliwe jest realizowanie wszelkich innych inwestycji celu publicznego o ile są zgodne z założeniami niniejszej Strategii oraz innych dokumentów planistycznych i strategicznych gminy.

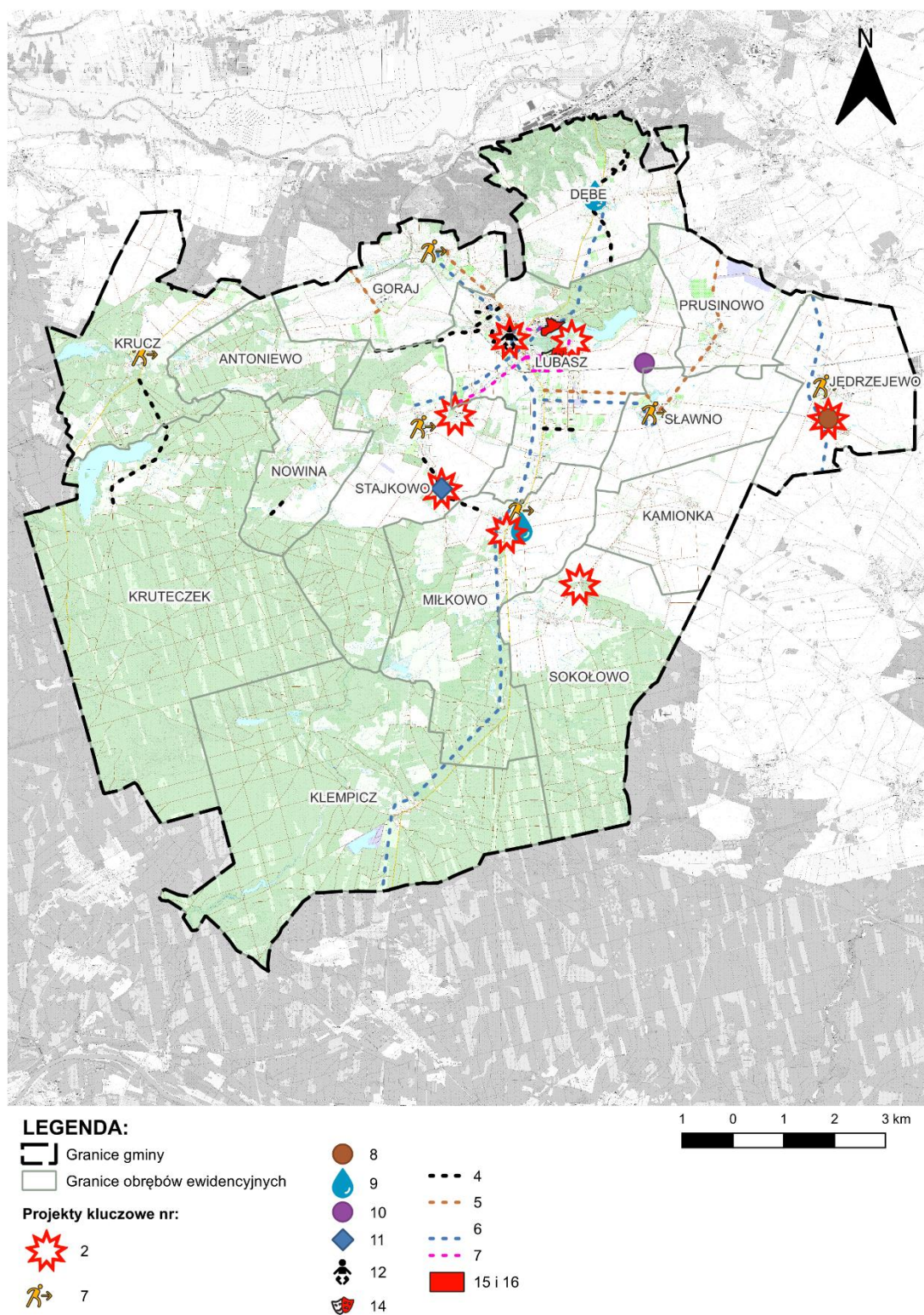
STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

W przypadku realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z obowiązującym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego na terenie gminy wyróżnia się:

- **gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa:**
 - Regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych – Odbudowa rzeki Gulczanki 00+000 do 19+100 (20+270).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 15. Lokalizacje wybranych obiektów inwestycji celu publicznego w Gminie Lubasz

Źródło: Opracowanie własne

3.6.7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura transportowa

Układ drogowy w Gminie Lubasz składa się sieci dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych oraz wewnętrznych. Drogi wojewódzkie pełnią rolę tranzytową i komunikują głównie miejscowość Lubasz z większymi miejscowościami i miasteczkami poza granicami gminy. Drogi powiatowe oraz gminne pełnią i dalej będą pełnić funkcję obsługującą cały ruch na terenie gminy. Mają one na celu obsługę ruchu lokalnego i kierowanie go dalej do dróg wojewódzkich oraz dróg najwyższych kategorii znajdujących się poza terenem gminy. W przypadku istniejących dróg w pierwszej kolejności należy uwzględniać ich przebudowę i modernizację wpływające na poprawę parametrów, przepustowość i bezpieczeństwo, z uwzględnieniem zmiany ich kategorii.

Główne kierunki rozwoju systemu komunikacji w Gminie Lubasz:

- Drogi wojewódzkie:
 - Utrzymanie przebiegu i parametrów istniejących dróg wojewódzkich oraz respektowanie norm technicznych i pasa drogowego przy projektach lokalnych (uwzględnianie ograniczeń i stref ochronnych przy planowaniu inwestycji)
 - Koordynacja lokalnych przebudów (np. włączeń, zjazdów) z zarządcą drogi wojewódzkiej tak, aby poprawiać bezpieczeństwo ruchu (np. pasy skrajne, korekty lokalizacji zjazdów)
 - W dokumentach planistycznych zabezpieczać rezerwy terenów pod układy zbiorczo-rozprowadzające (drogi wewnętrzne równoległe) wzdłuż dróg wojewódzkich, aby ograniczyć liczbę bezpośrednich zjazdów i poprawić płynność ruchu
- Drogi powiatowe:
 - Priorytetowe modernizacje odcinków powiatowych łączących miejscowości i powiązania z siecią wojewódzką
 - Realizacja większych przebudów i remontów, głównie w zakresie odtworzenia nawierzchni i odwodnienia
 - Uporządkowanie punktów włączeń i zjazdów z dróg powiatowych — ograniczanie bezpośrednich wjazdów z działek przy równoczesnym tworzeniu dróg dojazdowych i parkingów poza pasem drogowym
- Drogi gminne:
 - Intensyfikacja budowy i przebudowy lokalnych dróg dojazdowych; kładzenie nacisku na nawierzchnie bitumiczne, odwodnienia i kanalizację deszczową przy nowych inwestycjach
 - Realizacja inwestycji drogowych „nadążających” za rozwojem zabudowy mieszkaniowej i produkcyjnej
 - Rozwój infrastruktury towarzyszącej: budowa kanałów deszczowych, miejsc parkingowych na działkach prywatnych, modernizacja przejść i poprawa bezpieczeństwa pieszych.

Planowane rozwiązania komunikacyjne są tylko propozycją, a dokładne przebiegi, oznaczenie kategorii lub klasy oraz właściwego zarządcę drogi należy ustalić zgodnie z przepisami. Warunki budowy dróg publicznych, parametry tych dróg, jak i warunki urządzania zjazdów na drogi publiczne określają

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

przepisy odrębne. Dopuszczone są również inne działania, mające na celu rozwój sieci dróg na terenie Gminy Lubasz, które nie zostały zawarte w tym dokumencie.

Drogi rowerowe

Rozwój infrastruktury rowerowej powinien następować równolegle z rozbudową sieci drogowej. Wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg powiatowych i gminnych należy przewidywać budowę ścieżek rowerowych, tworząc tym samym realną alternatywę komunikacyjną dla mieszkańców gminy.

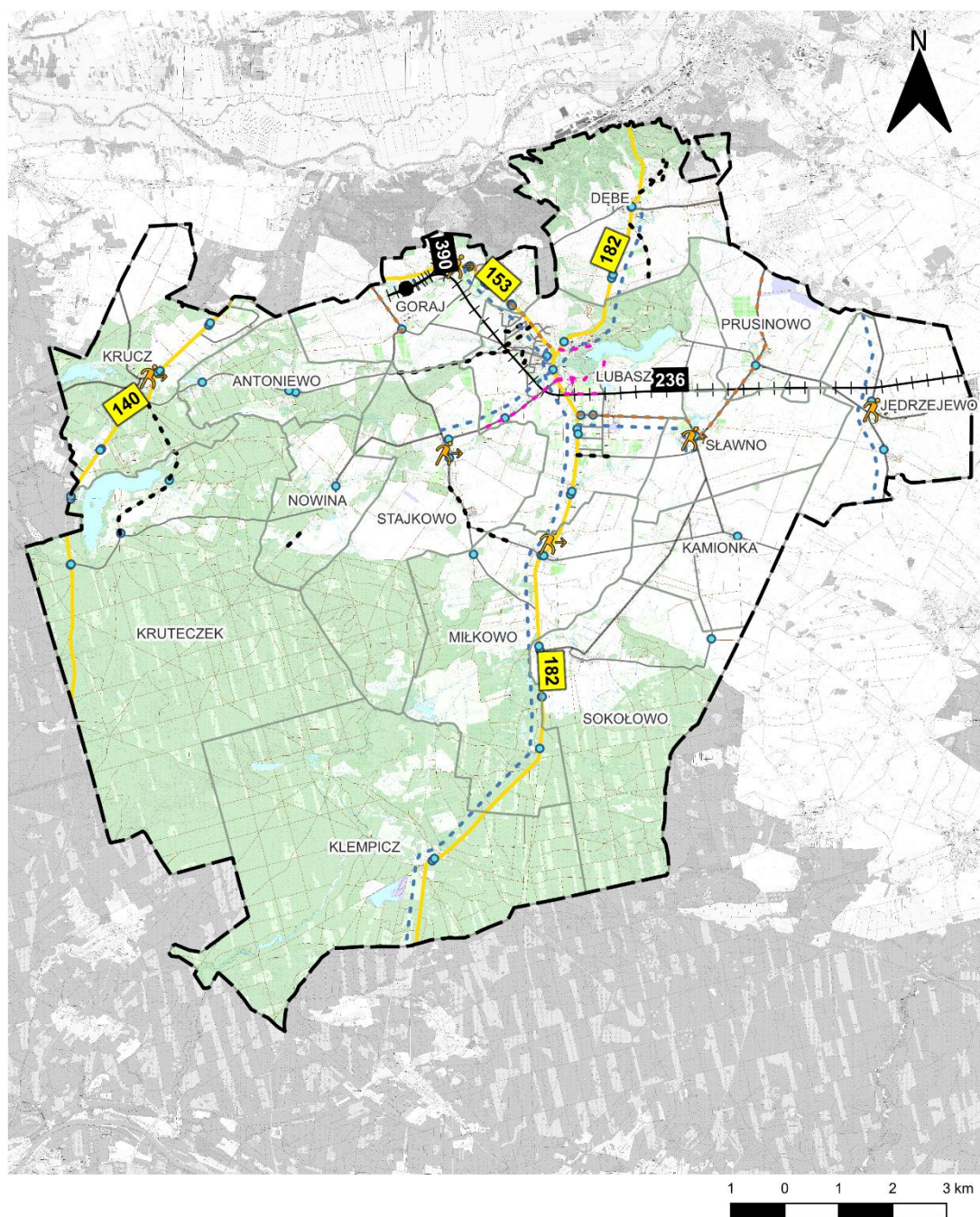
Projektowane trasy rowerowe powinny spełniać wymagane standardy techniczne oraz zapewniać pełne bezpieczeństwo użytkowników. Szczególnie istotne jest tworzenie spójnego systemu dróg rowerowych w rejonie najbardziej atrakcyjnych miejsc gminy. Tego typu rozwiązania poprawią dostępność tych obszarów i zachęcą mieszkańców oraz turystów do korzystania z roweru jako środka transportu.

Ruch pieszy

Podobnie jak w przypadku infrastruktury rowerowej, istotne znaczenie ma rozwój sieci komunikacji pieszej, która zapewni mieszkańcom bezpieczne i wygodne przemieszczanie się po terenie gminy. Szczególny nacisk należy położyć na poprawę dostępności najbardziej atrakcyjnych obszarów, zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Stanowi to istotny atut w kontekście rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych na jej obszarze.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 16. Główne kierunki rozwoju układu drogowego w Gminie Lubasz

LEGENDA:

- Granice obrębów ewidencyjnych
- Granice gminy

Przystanki:

- autobusowe
- kolejowe
- + + Linie kolejowe

- Drogi wojewódzkie
- Drogi powiatowe
- Drogi gminne

Rozwój sieci drogowej:

- ➡ Budowa chodników i ciągów pieszych w miejscowościach

- - - Budowa dróg
- - - Przebudowa nawierzchni dróg
- - - Budowa ścieżek rowerowych
- - - Budowa i remont chodników

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Infrastruktura techniczna

Główne kierunki zmian w rozwoju infrastruktury technicznej na terenie Gminy Lubasz:

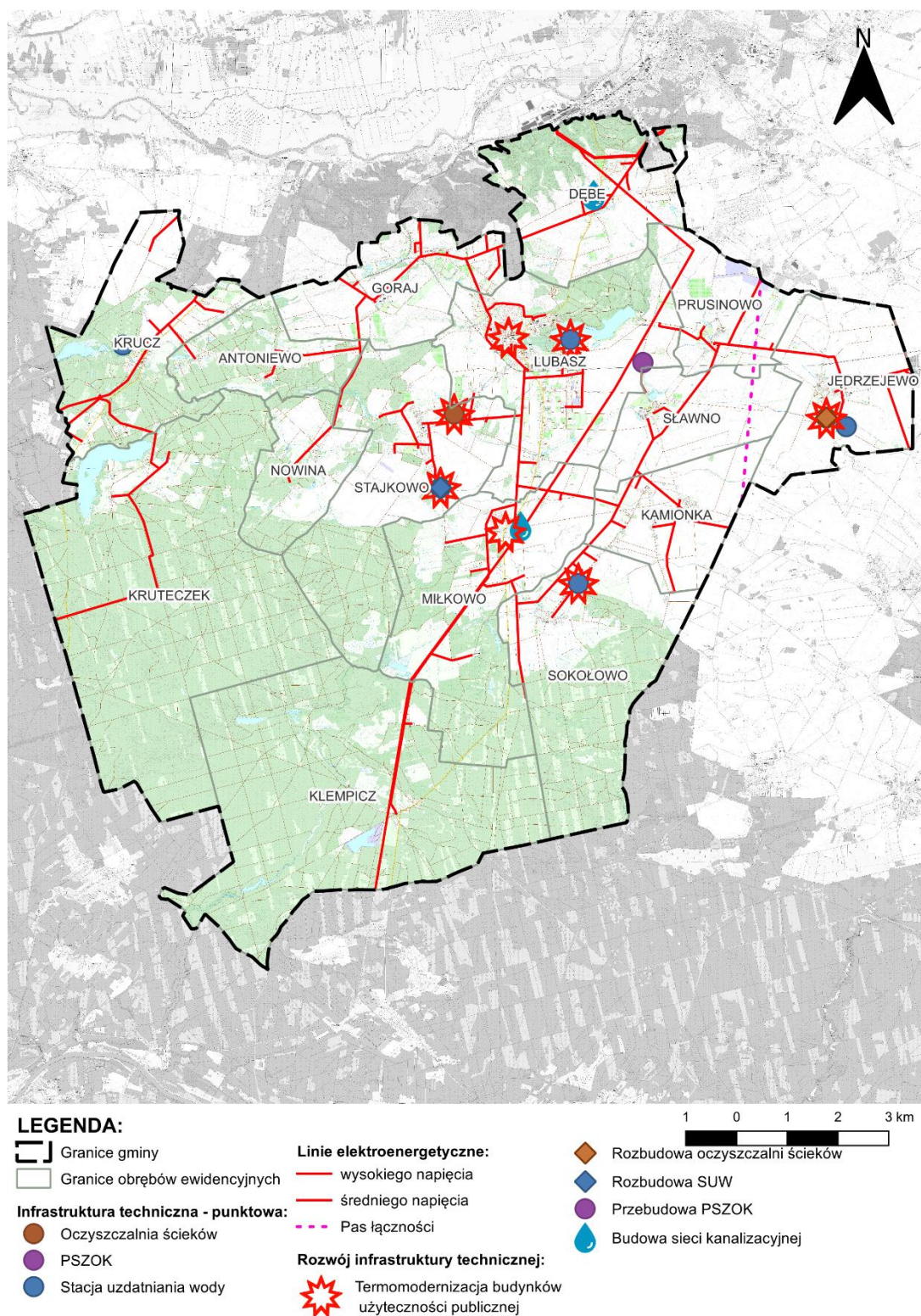
- Infrastruktura wodociągowa:
 - Utrzymanie wysokiego poziomu działania infrastruktury poprzez systematyczną modernizację istniejącego systemu, w tym rozbudowa SUW-ów
 - Stworzenie i utrzymanie potencjału sieci do podłączania nowej zabudowy mieszkaniowej oraz innej, w tym wielkopowierzchniowej produkcyjnej pozwalający na rozwój gospodarczy gminy
 - Postuluje się dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej na terenie gminy, aż do pełnego nasycenia gminy.
- Infrastruktura kanalizacyjna – sanitarna:
 - Przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie ich parametrów, skuteczności i zastosowanie nowoczesnych technologii oczyszczania
 - Budowa, rozbudowa i modernizacja pompowni sieciowych zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem
 - Stworzenie i utrzymanie potencjału sieci do podłączania nowej zabudowy mieszkaniowej oraz innej, w tym wielkopowierzchniowej produkcyjnej pozwalający na rozwój gospodarczy gminy
 - Postuluje się dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej na terenie gminy, aż do pełnego nasycenia gminy.
- Infrastruktura kanalizacyjna – deszczowa:
 - W terenach zwartej, intensywnej zabudowy odwodnienie ulic i placów powinno odbywać się poprzez sieć kanalizacji deszczowej.
 - Na obrzeżach wsi oraz na drogach o mniejszym znaczeniu zaleca się rozwiązania niekonwencjonalne, takie jak nawierzchnie przepuszczalne, rowy żwirowe, rowy otwarte, czy rynsztoki przykrawężnikowe, dostosowane do warunków gruntowo-wodnych.
 - Wody opadowe z działek zabudowy jednorodzinnej należy odprowadzać do kanalizacji deszczowej/ogólnospławnej, a w razie jej braku – na teren własny, do dołów chłonnych lub zbiorników retencyjnych.
 - Na terenach produkcyjnych i magazynowych wody deszczowe powinny być zagospodarowane na terenie działki lub odprowadzane poprzez obiekty spowalniające odpływ (np. zbiorniki retencyjne, rowy, studnie chłonne).
- Infrastruktura elektroenergetyczna przesyłowa i dystrybucyjna:
 - Możliwość budowy Głównych Punktów Zasilania, szczególnie w rejonach o najwyższym zapotrzebowaniu na energię elektryczną
 - Dopuszcza się także odbudowę, rozbudowę i przebudowę istniejącej linii.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- Ustala się możliwość eksploatacji i modernizacji istniejącej elektroenergetycznej linii przesyłowej oraz nowych linii po ich ewentualnym wybudowaniu.
- Dalszy rozwój sieci dystrybucyjnej na terenie gminy winien być szczególnie dostosowywany do rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej, a rozwiązania technologiczne winny zależeć od aktualnie dostępnych nowoczesnych rozwiązań.

Dalszy rozwój sieci infrastruktury technicznej nieuwzględniony w Strategii winien być rozstrzygany na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem na dalszy rozwój sieci infrastruktury technicznej w Gminie Lubasz, również biorąc pod uwagę inwestycje ponadlokalne, a także ponadregionalne, czy krajowe oraz wszelkie zapotrzebowania, wynikające z opracowań odrębnych.

Rysunek 17. Rozwój infrastruktury technicznej na terenie Gminy Lubasz

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

Podstawowymi i najważniejszymi kierunkami zmian, jakie powinny zachodzić w rozwoju infrastruktury społecznej są:

- Poprawa dostępności do infrastruktury
- Zwiększenie jej jakości
- Rozszerzenie dostępnych funkcji
- Odpowiednia kampania informacyjna pozwalająca na dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców
- Wysoko wyspecjalizowana kadra obsługująca mieszkańców.
- Partycypacja społeczna – włączenie mieszkańców w proces rozwoju.

Główne kierunki rozwoju infrastruktury społecznej obejmują:

- Edukację i wsparcie społeczne – rozbudowę szkół, bibliotek i ośrodków pomocy społecznej oraz działania ukierunkowane na wsparcie seniorów
- Sport i rekreację – budowę i modernizację boisk, hal sportowych, parków, ścieżek rekreacyjnych, placów zabaw oraz infrastruktury kulturalnej
- Zdrowie i bezpieczeństwo – wzmacnianie zaplecza OSP, rozwój usług medycznych oraz realizację działań z zakresu profilaktyki społecznej
- Administrację publiczną – modernizację budynków, poprawę dostępności infrastrukturalnej i cyfrowej oraz podnoszenie kompetencji pracowników
- Turystykę i wypoczynek – rozwój ośrodków wypoczynkowych, bazy noclegowej oraz infrastruktury rekreacyjnej
- Energię i termomodernizację – modernizację obiektów publicznych wraz z promocją odnawialnych źródeł energii.

Najważniejsze inwestycje w zakresie infrastruktury społecznej planowane na terenie Gminy Lubasz przedstawiono w podrozdziale dotyczącym Projektów Kluczowych.

Dalszy, niewskazany w Strategii rozwój infrastruktury społecznej powinien być określany na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy lub miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z bieżącymi potrzebami Gminy Lubasz oraz z uwzględnieniem inwestycji ponadlokalnych, ponadregionalnych, krajowych i ustaleń wynikających z opracowań odrębnych.

3.6.8. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Uwarunkowania przestrzenne, infrastrukturalne oraz zasobowe ograniczają możliwość lokalizowania urządzeń przede wszystkim do instalacji należących do odnawialnych źródeł energii (OZE). Zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2015 poz. 478 z późn. zm.) OZE definiuje się jako „odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich oraz energię uzyskiwaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego i biopłynów”.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Energetyka słoneczna wykorzystuje ogniwa fotowoltaiczne przetwarzające promieniowanie słoneczne na energię elektryczną.

Energetyka wiatrowa opiera się na wykorzystaniu ruchu mas powietrza, który przekształcany jest w energię mechaniczną lub elektryczną.

Biomasa stosowana jest na cele energetyczne poprzez bezpośrednie spalanie biopaliw stałych (np. drewna, słomy, osadów ściekowych, odpadów spożywczych) oraz spalanie biomasy przetworzonej na paliwa ciekłe (np. estry oleju roślinnego, alkohole) lub gazowe (np. biogaz rolniczy, biogaz z oczyszczalni ścieków, gaz wysypiskowy, gaz drzewny).

Energetyka wodna wykorzystuje budowle hydrotechniczne wyposażone w turbiny służące do przetwarzania energii płynącej lub opadającej wody na energię mechaniczną lub elektryczną.

W przypadku energetyki wiatrowej lokalizacja elektrowni oraz ich oddziaływanie muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami, w szczególności z ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2023 poz. 553 z późn. zm.) oraz innymi przepisami odrębnymi określającymi warunki sytuowania elektrowni wiatrowych. Ustawa ta reguluje:

- warunki i procedury lokalizowania, budowy i przebudowy elektrowni wiatrowych
- zasady konsultacji społecznych dotyczących lokalizacji elektrowni wiatrowych
- reguły lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej w ich sąsiedztwie
- zasady sytuowania i przebudowy sieci elektroenergetycznych najwyższych napięć w pobliżu elektrowni wiatrowych
- zasady udziału mieszkańców gminy w korzyściach wynikających z lokalizacji elektrowni
- zasady bezpiecznej eksploatacji elementów technicznych tych instalacji.

Podstawowe zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej powyżej 500 kW:

- Konieczne jest uzyskanie odpowiedniej decyzji lokalizacyjnej – w formie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku, decyzji o warunkach zabudowy, o ile przepisy dopuszczają jej stosowanie dla danego przedsięwzięcia.
- W dokumentach planistycznych należy jednoznacznie wskazać rodzaj planowanej instalacji – urządzenia różnią się bowiem mocą, źródłem energii oraz technologią jej wytwarzania.
- Wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a w określonych przypadkach – sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko.
- Wybór lokalizacji powinien uwzględniać istniejącą infrastrukturę techniczną, zwłaszcza energetyczną (w celu ułatwienia przyłączenia i poprawy opłacalności inwestycji) oraz drogową (zapewniającą właściwy dojazd).
- Należy minimalizować potencjalne konflikty przestrzenne oraz ograniczać negatywne oddziaływania inwestycji na obszary sąsiednie – urządzenia powinny być sytuowane w miejscach nieuciążliwych dla zabudowy mieszkaniowej i terenów cennych przyrodniczo.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- Lokalizacja musi uwzględniać istniejące i planowane formy ochrony przyrody, aby ograniczyć wpływ inwestycji na obszary chronione zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentami ochronnymi.
- W określonych sytuacjach konieczne jest wykonanie audytu krajobrazowego oceniającego wpływ inwestycji na otaczający krajobraz.
- Podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy przeprowadzić konsultacje społeczne, co umożliwi uwzględnienie opinii mieszkańców w procesie decyzyjnym dotyczącym lokalizacji inwestycji.

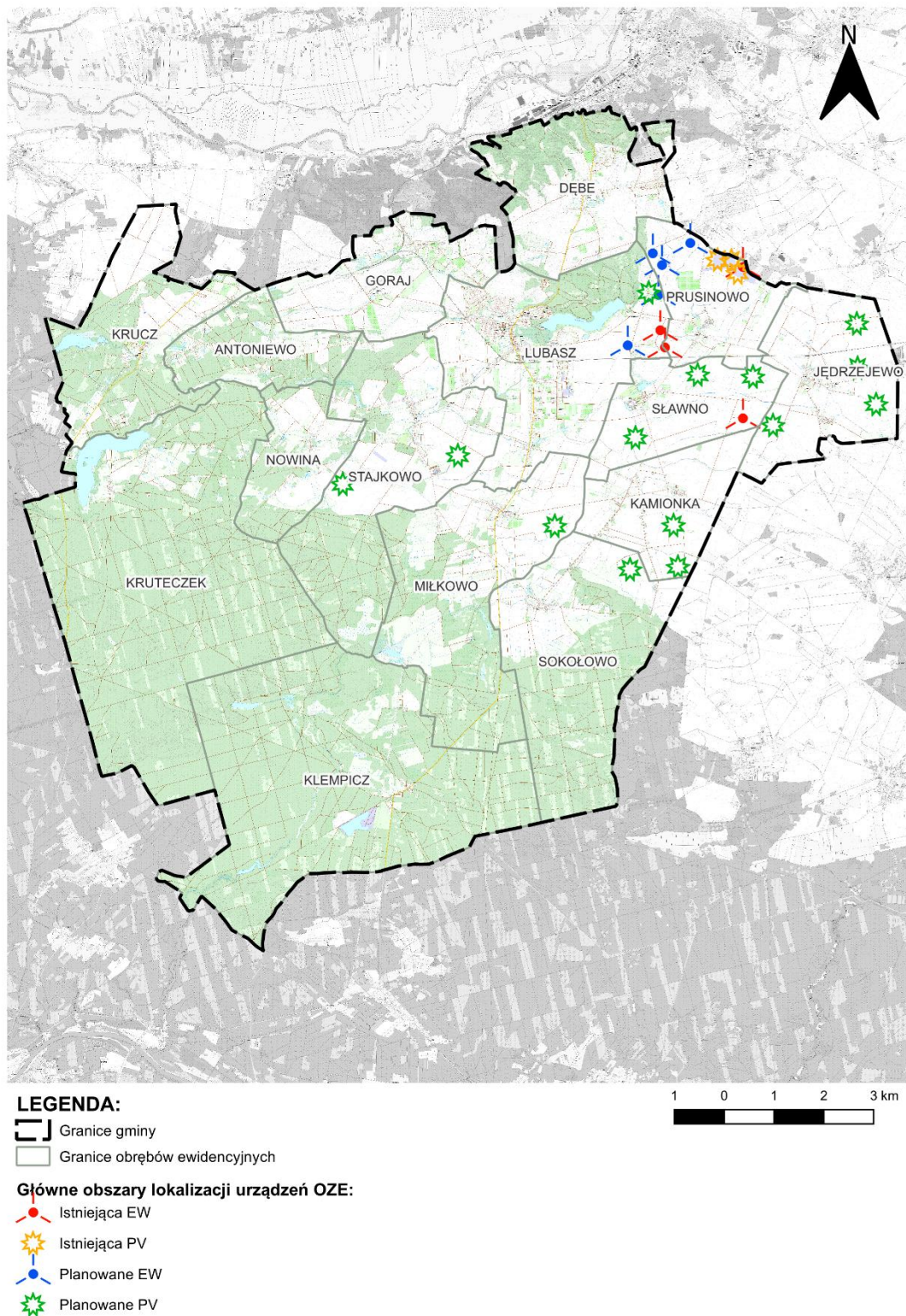
W północnej i wschodniej części gminy tereny rolne pokrywają znaczną część jej powierzchni i charakteryzują się przyzwoitą przydatnością do produkcji rolnej. Oznacza to, że zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (rozwój energetyki odnawialnej) głównie powinna się odbywać na gruntach o niższych klasach gruntów. Biorąc pod uwagę ukształtowanie terenu, rozległe tereny rolne wokół miejscowości ze zwartą zabudową minimalizującą negatywny wpływ instalacji, brak wysokich przeszkód naturalnych i sztucznych, na terenie Gminy Lubasz występują korzystne warunki do lokalizowania urządzeń wytwarzających energię elektryczną z wiatru, promieniowania słonecznego, natomiast utrzymujący się wysoki charakter rolniczy w gminie do lokalizowania biogazowni.

W związku z powyższym urządzenia wytwarzające energię należy lokalizować:

- W pobliżu potencjalnych punktów przyłączenia przyszłych urządzeń – na terenie Gminy Lubasz preferowaną infrastrukturą przyłączeniową są linie elektroenergetyczne oraz Główne Punkty Zasilania znajdujące się w gminach sąsiednich.
- Na użytkach rolnych o niskich klasach (RIV, RV i RVI) oraz nieużytkach
- Wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, przy których uciążliwość infrastruktury drogowej uniemożliwia lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej
- Poza panoramami, osiami, punktami i strefami widokowymi; w szczególnych przypadkach należy wykonać przedinwestycyjne studium krajobrazowe, określające realny wpływ inwestycji na krajobraz gminy
- Bez ingerencji w elementy środowiska naturalnego, m. in. w odpowiedniej odległości od krawędzi lasów, szpalerów drzew, jezior, stawów i innych zbiorników wodnych; w szczególnych przypadkach należy wykonać przedinwestycyjne monitoringi środowiskowe, dotyczące lokalizacji siedlisk, miejsc żerowania zwierząt, a także miejsc występowania chronionych gatunków roślin i grzybów.
- Z zachowaniem odpowiednich wymogów odległościowych i lokalizacyjnych wynikających z przepisów odrębnych, uwzględniających m in. odległość od dróg, linii elektroenergetycznych, gazociągów, zabudowy, lasów, jezior i rzek
- W niektórych przypadkach lokalizacja urządzeń zostanie określona poprzez procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.
- Jeśli nie zakazują tego przepisy odrębne oraz zapisy dokumentów planistycznych, na terenach przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną wyznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 18. Proponowane obszary oraz wyłączone z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Źródło: Opracowanie własne

3.6.9. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko to grupa inwestycji, które na etapie realizacji i eksploatacji mogą wywierać negatywny wpływ na klimat, środowisko przyrodnicze oraz jakość życia mieszkańców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2024 poz.; 1839 z późn. zm.), dzielą się one na dwie kategorie:

- przedsięwzięcia zawsze mogące znacząco oddziaływać na środowisko
- przedsięwzięcia potencjalnie mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Akt ten obejmuje ponad 50 rodzajów inwestycji kwalifikowanych jako zawsze znacząco oddziałujące oraz ponad 100 zaliczonych do przedsięwzięć potencjalnych, co daje łącznie ponad 150 typów działań mogących wywierać wpływ na środowisko, klimat oraz zdrowie i życie ludzi.

Zasady prowadzenia postępowań w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, w tym również postępowań transgranicznych, określa ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (Dz. U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.), udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Ustawa ta formułuje podstawy identyfikacji oraz kwalifikacji przedsięwzięć, które mogą generować negatywne oddziaływania.

Dla inwestycji zaliczonych do kategorii „zawsze mogących znacząco oddziaływać na środowisko” przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) jest obowiązkowe. W przypadku przedsięwzięć potencjalnie oddziałujących obowiązek ten jest ustalany w drodze postanowienia właściwego organu, który ocenia charakter przedsięwzięcia, jego lokalizację oraz możliwy zakres oddziaływań.

Każda inwestycja kwalifikowana jako mogąca znacząco oddziaływać na środowisko wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, określającej zasady jej realizacji zgodnie z przepisami ochrony środowiska.

Na terenie Gminy Lubasz w części terenów obowiązuje zakaz lokalizowania inwestycji należących do grupy „zawsze mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, o ile przepisy szczególne nie przewidują odstępstw, np. po przeprowadzeniu procedury OOŚ lub w przypadku inwestycji celu publicznego, takich jak drogi, czy infrastruktura techniczna. Zakaz ten obejmuje w szczególności tereny przeznaczone pod:

- zabudowę mieszkaniową (jednorodzinną, wielorodzinną, zagrodową)
- usługi na obszarach przeznaczonych dla ludzi
- zabudowę lotniskową
- zieleń parkową
- cmentarze
- lasy.

Dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć potencjalnie mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami szczególnymi, przy wymaganym sporządzeniu raportu OOŚ. Dotyczy to w szczególności obiektów produkcyjnych, magazynowych, usługowych, zabudowy produkcyjno-usługowej oraz terenów rolnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Na wszystkich formach ochrony przyrody, także na obszarach Natura 2000, obowiązuje – poza przypadkami, w których procedura OOS wykaże brak istotnego oddziaływania lub gdy inwestycja stanowi cel publiczny – zakaz realizacji przedsięwzięć, które:

- Mogłyby pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków chronionych, bądź naruszyć integralność obszaru Natura 2000.
- Są objęte zakazami wynikającymi z art. 24 ust. 1 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.).
- Nie spełniają wymagań ograniczających ich negatywne oddziaływanie zgodnie z przepisami odrębnymi.

Potencjalne obszary, na których mogą być realizowane tego rodzaju przedsięwzięcia, przedstawiono na rysunku dot. kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, obejmującym przede wszystkim tereny o funkcji produkcyjnej.

Doprecyzowanie wskazań i zasad zawartych w niniejszym opracowaniu powinno nastąpić w procesie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w ramach Planu Ogólnego Gminy obejmującego cały jej obszar.

3.6.10. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Dla obszarów, na których dominuje użytkowanie rolnicze, wprowadza się następujące zasady ochrony i kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- Najlepsze klasy gruntów (RII, RIIL) oraz gleby pochodzenia organicznego powinny być objęte szczególną ochroną, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości dalszego, racjonalnego rozwoju struktury przestrzennej gminy.
- W uzasadnionych przypadkach, wynikających z potrzeb rozwoju przestrzennego, dopuszcza się zmianę przeznaczenia gruntów chronionych na cele nierolnicze.
- Należy zwiększać powierzchnie zadrzewień i zakrzewień na terenach rolniczych, zwłaszcza tam, gdzie brakuje naturalnych barier ograniczających procesy eoliczne.
- Kluczowe jest zachowanie i rozwój oczek wodnych oraz mokradeł wraz z towarzyszącą im roślinnością.
- Cieki odwadniające pola powinny być zabezpieczane przed nadmiernym dopływem biogenów.
- Wskazane jest racjonalne wykorzystanie potencjału gleb i ich klas bonitacyjnych.
- Zwartych kompleksów gruntów rolnych o wysokiej jakości nie należy przekształcać na cele nierolnicze.
- Łąki i pastwiska, zwłaszcza na terenach podmokłych, powinny być zachowane i poddawane działaniom poprawiającym ich stan.
- Należy zapobiegać ruchom masowym ziemi oraz minimalizować ich skutki.
- Zmiany naturalnego ukształtowania terenu, zwłaszcza w rejonach zbiorników wodnych i dolin rzecznych, powinny być ograniczane do niezbędnego minimum.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- Konieczna jest realizacja programów działań dla wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami, a także przywracanie właściwych standardów jakości tych wód.
- Rozwój wsi powinien odbywać się z poszanowaniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej, poprzez kształtowanie zwartych układów zabudowy związanej z produkcją rolną i unikanie nadmiernego odralniania terenów.
- Należy stosować najlepsze dostępne praktyki rolnicze ograniczające zużycie wody i emisję zanieczyszczeń do wód i gleb.
- Istotne jest zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania rodzinnych ogrodów działkowych i ogrodów przydomowych.
- Konkurencyjność gospodarstw rolnych powinna być zwiększana poprzez promowanie nowoczesnych, wydajnych technologii produkcji, rozwój szkoleń, doradztwa rolniczego oraz upraw niekonwencjonalnych.

Zgodnie z obowiązującym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Gmina Lubasz objęta jest strefą ekstensywnego (głównie tereny leśne i objęte formami ochrony przyrody) oraz umiarkowanego rozwoju działalności rolniczej.

W Gminie Lubasz obszary leśne w większości pokrywają tereny w zachodniej i południowej części gminy. Składają się z jednego rozległego kompleksu leśnego i kilku mniejszych, pomiędzy którymi widoczne są tereny podmokłe oraz łąki i pastwiska. Dla tych terenów, wprowadza się poniższe zasady ochrony i kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Prowadzenie zrównoważonej i racjonalnej gospodarki leśnej
- Ochrona lasów oraz, w przypadku ryzyka obniżenia stopnia lesistości, powiększanie zasobów leśnych m.in. poprzez realizację programu ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do 2030 roku, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień wspierających funkcje lasów oraz właściwe kształtowanie granicy polno-leśnej
- Objęcie szczególną ochroną najbardziej wartościowych kompleksów leśnych znajdujących się w gminie
- Zachowanie i wspieranie różnorodności biologicznej
- Utrzymanie oraz wzmacnianie ekologicznej stabilności lasów poprzez ograniczanie fragmentacji drzewostanów i tworzenie korytarzy ekologicznych
- Zalesianie gruntów zagrożonych erozją w celu zapewnienia ciągłości przestrzennej obszarów leśnych
- Ograniczanie stosowania zrębów zupełnych
- Zwiększanie zalesienia terenów o niskich klasach bonitacyjnych
- Odtwarzanie lasów na wylesionych obszarach wododziałowych w celu poprawy retencji wodnej
- Rekreacyjne użytkowanie lasów z zachowaniem zgodności z ich naturalną chłonnością i odpornością na antropopresję, przy jednoczesnym poszanowaniu funkcji ochronnych ekosystemów leśnych

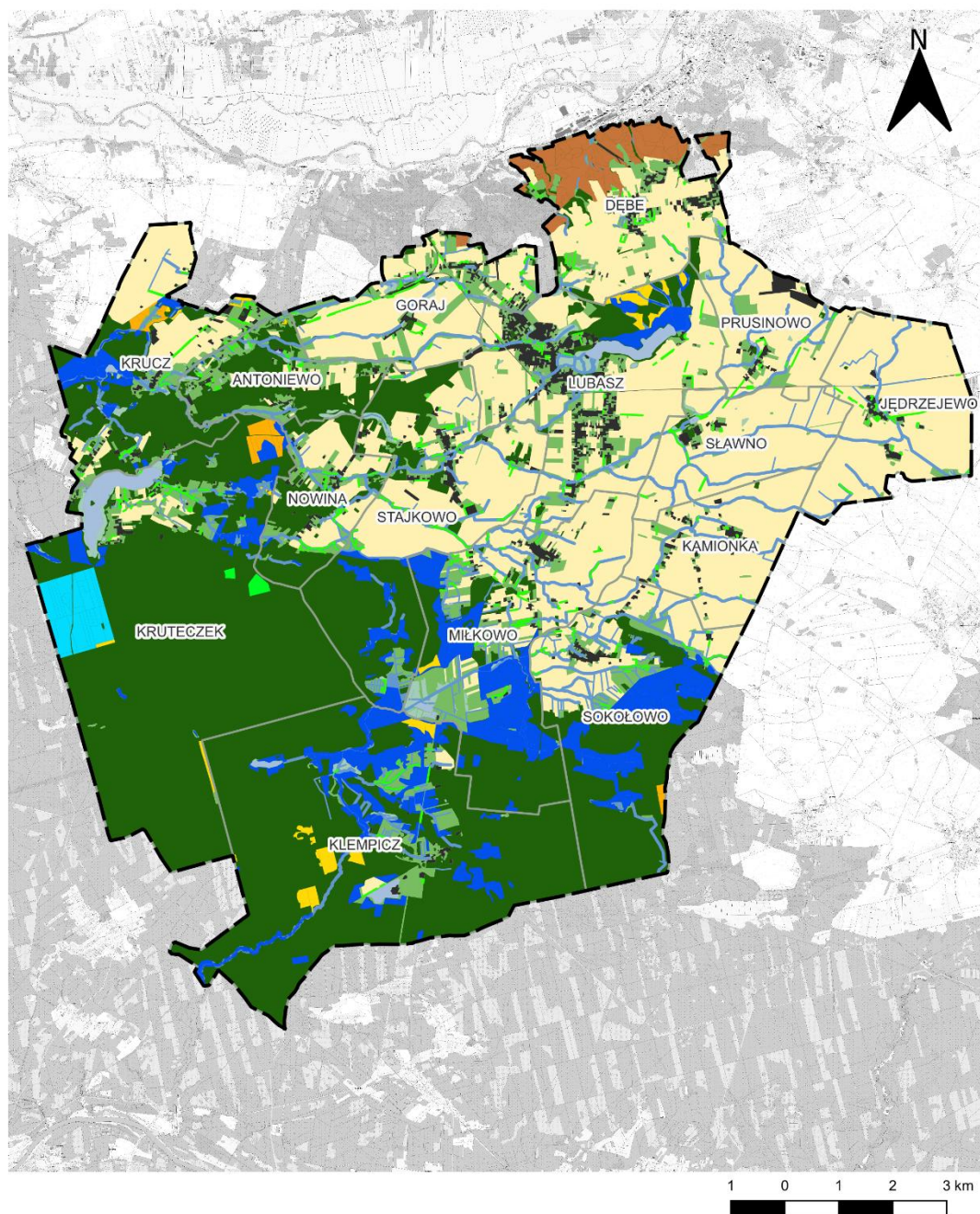
STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- Rozwój sieci dróg leśnych w celu usprawnienia dostępu do terenów wymagających ochrony i zabiegów gospodarczych
- Zachowanie i wzmacnianie funkcji ochronnych lasów
- Kształtowanie sposobów zagospodarowania i produkcji leśnej z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przyrodniczych, gospodarczych i społecznych oraz w zgodzie z ekologiczno-społecznymi funkcjami lasów.

Gospodarkę leśną winno się prowadzić na warunkach określonych w planach urządzeniowych lasów (Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictw Krucz i Wronki).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 19. Obszary objęte zasadami kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej w Gminie Lubasz

LEGENDA:

Granice gmin	Grunty rolne	Glebochronne
Granice obrębów ewidencyjnych	Zbiorniki wodne	W miastach i wokół miast
Cieki wodne	Tereny zabudowane	Nasienne
Rzędy i szpalery drzew	Lasy chronione:	Ostoje zwierząt
Lasy i zadrzewienia	Stałe powierzchnie badawcze i doświadczalne	Wodochronne
Łąki, pastwiska i uprawy trwałe	Cenne fragmenty rodzimej przyrody	
Tereny podmokłe		

Źródło: Opracowanie własne

3.6.11. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji ujęte zostaną w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Lubasz.

3.7. Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Lubasz

Zintegrowanie planowania rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego na poziomie gminy miało na celu powiązanie tych dwóch kluczowych procesów w jednym, obligatoryjnym dokumencie strategicznym.

Pierwszym elementem planowania przestrzennego w Strategii Rozwoju Gminy jest Model Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej, omówiony w poprzednim podrozdziale. Obejmuje on zarówno aktualny obraz zagospodarowania przestrzennego, jak również dominujące funkcje i specyficzne cechy obszaru. Model umożliwia ponadto identyfikację kluczowych zagrożeń, ograniczeń oraz potencjału rozwojowego.

Drugim komponentem planowania przestrzennego są ustalenia kierunkowe i rekomendacje określające kierunki rozwoju gminy w oparciu o jej zasoby przestrzenne i walory, przy jednoczesnym ograniczaniu barier i niekorzystnych oddziaływań.

Integracja tych dwóch części, modelu przestrzennego oraz wskazań strategicznych, w powiązaniu z nadrzędnymi celami strategicznymi gminy pozwala uzyskać spójny i docelowy obraz jej rozwoju. W rezultacie powstaje hybrydowy model planistyczny, łączący perspektywę społeczno-gospodarczą z planowaniem przestrzennym, stanowiący podstawę długoterminowych działań rozwojowych gminy. Na bazie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, w tym badań ankietowych oraz wywiadów opisanych szczegółowo w rozdziałach 1. i 2., określono następujące cele strategiczne i cele szczegółowe:

1. Estetyczna i bezpieczna przestrzeń sprzyjająca codziennemu komfortowi mieszkańców:

- 1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna
- 1.2. Bezpieczny i funkcjonalny system drogowy i komunikacyjny

2. Aktywna i solidarna wspólnota mieszkańców:

- 2.1. Wysoka aktywizacja społeczna
- 2.2. Wysoka integracja społeczna
- 2.3. Nowoczesna opieka i edukacja dzieci i młodzieży
- 2.4. Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego
- 2.5. Atrakcyjna oferta kulturalna
- 2.6. Atrakcyjna oferta sportowo-rekreacyjna

3. Silna i dynamiczna lokalna przedsiębiorczość:

- 3.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjale lokalnej gospodarki

4. Zmniejszanie skutków zmian klimatu i troska o środowisko:

4.1. Adaptacja do zmian klimatu

4.2. Czyste środowisko naturalne.

Przekładając cele strategiczne i cele szczegółowe na rozwój przestrzenny gminy określono kierunki w rozwoju gminy i warunki, które muszą zostać spełnione by gmina była w stanie osiągnąć wszystkie założone cele określone w niniejszej Strategii.

Cel strategiczny nr 1 w zakresie zmian w strukturze przestrzennej i funkcjonalnej gminy koncentruje się na uporządkowaniu przestrzeni oraz przypisaniu dominujących funkcji poszczególnym miejscowościom. Dotyczy to zarówno ogólnego zagospodarowania, jak i konkretnych obiektów, których właściwe rozmieszczenie ma prowadzić do poprawy oraz utrwalenia wysokiej jakości warunków życia mieszkańców, a także sprzyjać rozwojowi gminy jako całości. Integralnym uzupełnieniem przestrzeni będzie bezpieczny, nowoczesny i dobrze rozwinięty system komunikacyjny oparty na infrastrukturze drogowej (w tym rowerowej i pieszej) oraz transporcie zbiorowym. Cel ten zostanie zrealizowany poprzez:

- Jednoznaczne określenie funkcji miejscowości, oparte na ich potencjale rozwojowym oraz specyficznych uwarunkowaniach przestrzennych i społecznych. Zakłada się rozróżnienie:
 - Lubasz jako miejscowości centralnej o funkcji administracyjnej i usługowej
 - miejscowości o przeważającej funkcji mieszkaniowej i rolniczej
 - miejscowości o dominującym charakterze turystycznym i rekreacyjnym.
- Porządkowanie oraz dogęszczanie zabudowy poprzez racjonalne wykorzystywanie przestrzeni i wyznaczanie jednoznacznych stref funkcjonalnych dla różnych typów zabudowy
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz modernizację istniejących zasobów mieszkaniowych, z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, estetyki i poszanowania lokalnego dziedzictwa architektonicznego
- Ograniczanie rozpraszania zabudowy poprzez promowanie zwartej i spójnej struktury przestrzennej sprzyjającej efektywnemu wykorzystaniu infrastruktury technicznej i społecznej
- Uzupełnianie istniejącej zabudowy m.in. poprzez zagospodarowywanie wolnych działek inwestycyjnych w celu tworzenia spójnych kwartałów i domykania układów urbanistycznych
- Wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych w pierwszej kolejności na obszarach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami o warunkach zabudowy, zgodnie z realnymi potrzebami rozwojowymi
- Zwiększanie atrakcyjności gminy poprzez realizację inwestycji publicznych wykorzystujących lokalne walory przyrodnicze, kulturowe i rekreacyjne, w tym przedsięwzięć wskazanych jako Projekty Kluczowe w Strategii Rozwoju Gminy
- Ochronę zasobów środowiska przyrodniczego, z zachowaniem równowagi między rozwojem a ochroną. Każda inwestycja powinna być spójna z obowiązującymi i planowanymi formami ochrony przyrody.
- Wykorzystywanie potencjału przyrodniczego i kulturowego do tworzenia przyjaznych przestrzeni publicznych sprzyjających mieszkańcom oraz atrakcyjnych dla turystów

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

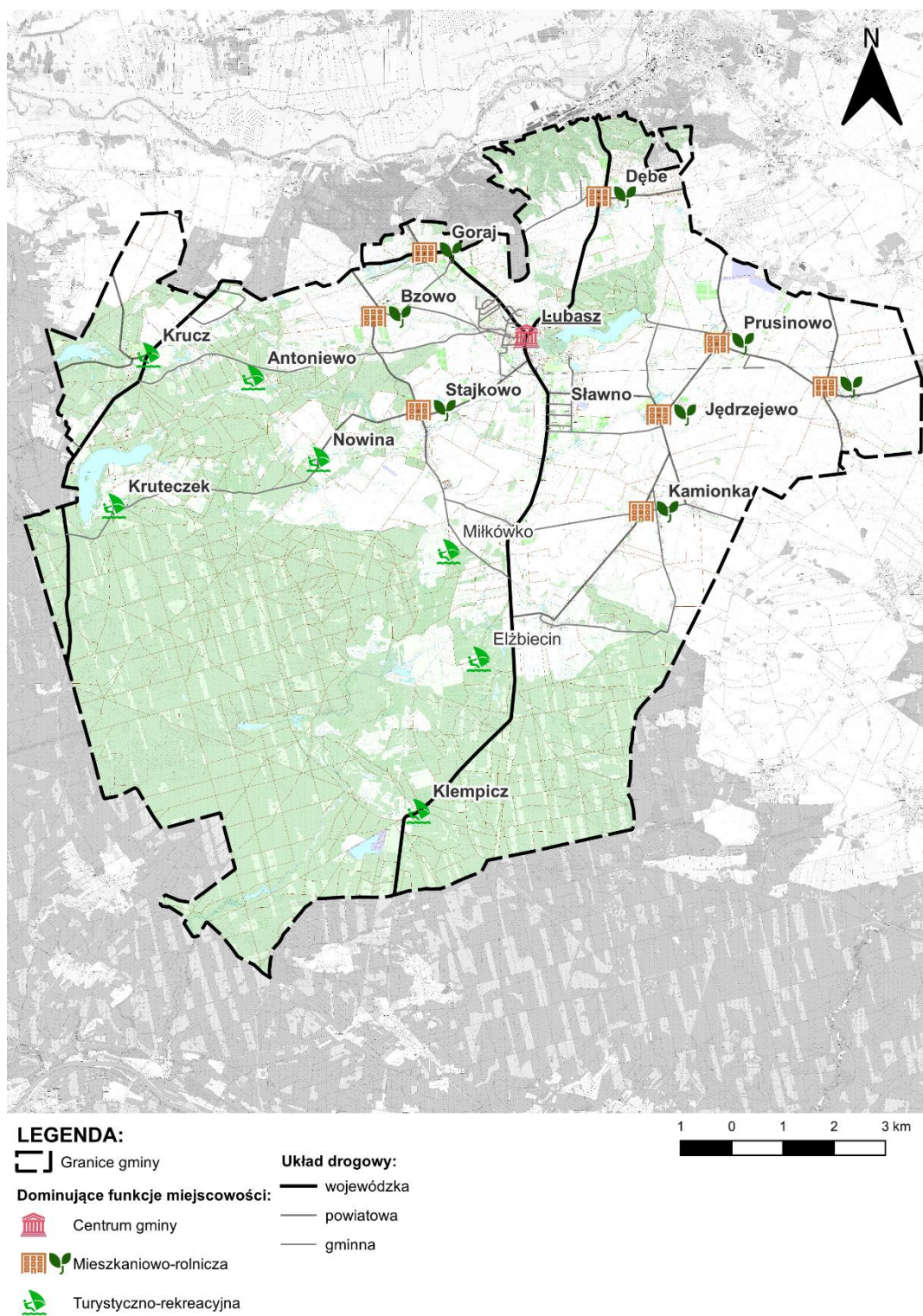
- Zachowanie wysokiej jakości gruntów rolnych, w szczególności klas I–III, jako kluczowych dla lokalnej produkcji rolnej i bezpieczeństwa żywnościowego
- Realizację założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubasz
- Rozwój miejscowości Lubasz jako centralnego ośrodka gminnego poprzez:
 - kształtowanie przestrzeni i obiektów w oparciu o lokalne dziedzictwo kulturowe
 - budowę obiektów użyteczności publicznej poprawiających jakość życia i funkcjonalność miejscowości
 - modernizację przestrzeni publicznych z zapewnieniem dostępności dla wszystkich użytkowników
 - rozwój usług handlowych, kulturalnych, społecznych, sportowych i zdrowotnych wraz z odpowiednią infrastrukturą towarzyszącą (parkingi, infrastruktura techniczna)
 - rozwój terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną
 - powiększanie obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych, z pełnym wykorzystaniem potencjału zieleni i terenów wodnych
 - tworzenie miejsc integracji społecznej wzmacniających lokalną tożsamość kulturową
 - wzmacnianie walorów lokalizacyjnych dla rozwoju działalności społeczno-kulturalnej oraz turystyczno-rekreacyjnej
 - wspieranie rolnictwa jako istotnego elementu struktury gospodarczej gminy
 - rozwój terenów produkcyjnych i usługowych dla przyciągania inwestorów i poszerzania oferty gospodarczej
 - rozbudowę infrastruktury technicznej odpowiadającej wysokiej jakości życia i rozwojowi nowych terenów inwestycyjnych
- Miejscowości o funkcji mieszkaniowo-rolniczej:
 - obszary położone głównie w północnej i wschodniej części gminy, otoczone rozległymi terenami rolnymi
 - uzupełnianie istniejącej zabudowy mieszkaniowej
 - wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę jedno- i wielorodzinną
 - możliwość lokalizacji usług towarzyszących zabudowie mieszkaniowej
 - poprawę skomunikowania z Lubaszem i większymi miejscowościami gmin sąsiednich
 - równoległy rozwój infrastruktury drogowej i technicznej wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej
 - kształtowanie lokalnych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych
 - budowę oraz modernizację obiektów użyteczności publicznej podnoszących jakość usług lokalnych
- Miejscowości o funkcji turystyczno-rekreacyjnej:
 - obszary zlokalizowane w południowej i zachodniej części gminy
 - rozwój terenów letniskowych jako istotnego elementu tożsamości turystycznej

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- wzrost znaczenia zabudowy letniskowej i turystycznej w strukturze przestrzennej
- ochronę terenów rekreacyjnych i przyrodniczych przed zabudową zakłócającą krajobraz i środowisko
- zwiększanie dostępności terenów zielonych i wodnych dla funkcji turystyczno-rekreacyjnych
- zagospodarowywanie terenów leśnych z przeznaczeniem rekreacyjnym i edukacyjnym
- wykorzystywanie cieków i zbiorników wodnych w celach turystycznych i rekreacyjnych
- utrzymanie oraz rozwój infrastruktury turystycznej (szlaki piesze, rowerowe, trasy konne, itp.)
- rozwój usług dostosowanych do potrzeb ruchu turystycznego
- stosowanie nowoczesnych, ekologicznych technologii przy realizacji inwestycji
- rozbudowę infrastruktury drogowej i technicznej wynikającą z potrzeb obszarów rekreacyjnych
- ochronę najcenniejszych terenów gminy, szczególnie objętych formami ochrony przyrody
- Rozwój i poprawę bezpieczeństwa układu komunikacyjnego gminy:
 - budowę nowych odcinków dróg zwiększających dostępność przestrzenną
 - rozbudowę, modernizację oraz renowację istniejących dróg
 - podnoszenie parametrów technicznych dróg publicznych
 - separację ruchu pieszych, rowerów i pojazdów poprzez budowę chodników i ścieżek rowerowych
 - rozwój i modernizację tras pieszych i rowerowych w szczególnie atrakcyjnych krajobrazowo częściach gminy w celu zwiększenia dostępności i promocji aktywnego wypoczynku
 - rozbudowę oraz modernizację infrastruktury przystankowej w celu podniesienia bezpieczeństwa i komfortu podróżnych
 - rozwój transportu zbiorowego poprzez uruchamianie nowych połączeń zarówno wewnątrz gminy, jak i w kierunku gmin sąsiednich.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Rysunek 20. Docelowa struktura funkcji miejscowości na terenie Gminy Lubasz

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Zrealizowanie celów strategicznych nr 2 i 3 jest w dużej mierze uzależnione od wdrożenia pozostałych dwóch celów w kontekście rozwoju funkcjonalno-przestrzennego Gminy Lubasz. Wynika to z faktu, że cele 2 i 3 mają głównie charakter pozaprzestrzenny, który koncentruje się na jakości organizacji życia społecznego w gminie, zarówno pod względem działań instytucji publicznych, jak i samych mieszkańców, bądź dotyczą bardzo konkretnych obiektów lub niewielkich grup obiektów. W tych celach wymiar przestrzenny obejmuje przede wszystkim wybrane obszary i miejsca, które sprzyjają rozwojowi integracji lokalnej społeczności oraz wzmacniają przedsiębiorczość.

W przypadku Celu nr 2 – silna, aktywna i dobrze zintegrowana społeczność lokalna jest fundamentem długofalowego rozwoju Gminy Lubasz. Tworzenie warunków sprzyjających aktywności obywatelskiej, wspieranie dialogu międzypokoleniowego oraz zapewnienie wysokiego poziomu edukacji, usług społecznych, kultury i sportu to kluczowe działania prowadzące do wzrostu jakości życia i wzmocnienia kapitału społecznego. Wprowadzane rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne mogą wpływać na poszczególne elementy Celu nr 2 poprzez:

- **Wysoką aktywizację społeczną** – rozwój nowych, ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, takich jak place, skwery, centra wsi czy świetlice wiejskie, które sprzyjają integracji i inicjatywom oddolnym.
- **Wysoką integrację społeczną** – właściwe sytuowanie zabudowy mieszkaniowej i usługowej w powiązaniu z obszarami wspólnotowymi wzmacnia więzi sąsiedzkie.
- **Nowoczesną opiekę i edukację dzieci i młodzieży** – wyznaczanie terenów pod żłobki, przedszkola i szkoły w obszarach rozwijającej się zabudowy odpowiada na potrzeby demograficzne.
- **Rozwinięty system usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego** – lokalizowanie usług w punktach dobrze skomunikowanych usprawnia dostęp mieszkańców do opieki i bezpieczeństwa.
- **Atrakcyjną ofertę kulturalną** – sytuowanie obiektów kultury w przestrzeniach o wysokim potencjale integracyjnym zwiększa aktywność społeczną i uczestnictwo mieszkańców.
- **Atrakcyjną ofertę sportowo-rekreacyjną** – powiązanie obszarów mieszkalnych z terenami zieleni, wodami powierzchniowymi, trasami pieszo-rowerowymi i obiektami sportowymi sprzyja aktywnemu stylowi życia.

Właściwie ukształtowana struktura przestrzenna, czytelny układ funkcji oraz wzajemne powiązania pomiędzy zabudową, infrastrukturą transportową i środowiskiem przyrodniczym tworzą przestrzeń sprzyjającą integracji społecznej, zaangażowaniu mieszkańców oraz budowaniu poczucia wspólnoty.

W odniesieniu do Celu nr 3 – rozwinięta drobna przedsiębiorczość stanowi jeden z kluczowych filarów wzrostu społeczno-gospodarczego gminy. Wysoki poziom rozwoju lokalnej gospodarki opiera się na wykorzystaniu lokalnego potencjału oraz wsparciu mikro-, małych i średnich firm. Realizacja tego celu wymaga skoordynowanych działań jednostek organizacyjnych gminy, ukierunkowanych na wzmacnianie inicjatyw gospodarczych i zapewnianie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości.

Istotnym obszarem działań jest także aktywna polityka proinwestycyjna, której celem jest tworzenie dogodnych warunków dla nowych inwestycji oraz rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Obejmuje ona m.in. promocję terenów inwestycyjnych, wyznaczanie nowych obszarów w dokumentach planistycznych (Planie Ogólnym Gminy Lubasz oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), usprawnianie procedur administracyjnych, a także rozwój infrastruktury transportowej i technicznej niezbędnej dla funkcjonowania przedsiębiorstw. Umożliwienie lokalizacji instalacji OZE – takich, jak elektrownie wiatrowe, fotowoltaika czy biogazownie może dodatkowo obniżyć koszty energii, co stanowi istotny impuls rozwojowy dla lokalnych firm.

Racjonalne ukształtowanie struktury przestrzennej – poprzez odpowiedni podział i zagospodarowanie terenów zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami – pozwala wyznaczyć najbardziej korzystne miejsca dla rozwoju funkcji produkcyjnych. Ich wsparcie, połączone z rozwojem infrastruktury drogowej i technicznej oraz wykorzystaniem potencjału odnawialnych źródeł energii, czyni gminę bardziej przyjazną dla lokalnych przedsiębiorców oraz atrakcyjną dla nowych inwestorów, sprzyjając zarówno wzrostowi przedsiębiorczości mieszkańców, jak i napływowi nowych działalności gospodarczych.

Cel strategiczny nr 4 wraz z celami szczegółowymi koncentruje się przede wszystkim na działaniach związanych z przeciwdziałaniem zmianom klimatycznym oraz ochroną środowiska i jego zasobów na obszarze gminy, a także na ograniczaniu negatywnych oddziaływań wykraczających poza jej granice. Realizacja tego celu strategicznego przyczyni się zarówno do poprawy jakości życia mieszkańców, jak i zmniejszenia presji działalności człowieka na otaczającą przyrodę. Osiągnięcie zakładanego efektu będzie możliwe dzięki:

- Wspieraniu rozwoju zeroemisyjnych źródeł energii, takich jak elektrownie wiatrowe i instalacje fotowoltaiczne, przy jednoczesnym ograniczaniu ich wpływu na warunki życia mieszkańców, środowisko i krajobraz
- Stworzeniu warunków do lokalizowania niewielkich instalacji fotowoltaicznych i turbin wiatrowych na obiektach użyteczności publicznej
- Termomodernizacji budynków użyteczności publicznej
- Wymianie systemów ogrzewania na nowoczesne, nisko- lub bezemisyjne technologie, ograniczające emisję szkodliwych substancji
- Usprawnieniu układu komunikacyjnego na terenie gminy, co umożliwi redukcję emisji związanych z nieefektywnym ruchem pojazdów spalinowych
- Rozwoju transportu publicznego oraz poszerzeniu oferty przewozowej zarówno w granicach gminy, jak i poza jej obszarem
- Rozbudowie tras pieszych i rowerowych, służących zarówno codziennemu przemieszczaniu się, jak i poprawie dostępności najatrakcyjniejszych obszarów gminy, co wesprze aktywność fizyczną mieszkańców i turystów
- Budowie, modernizacji i konserwacji infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej w celu zmniejszenia ryzyka awarii oraz ograniczenia przedostawania się zanieczyszczeń do gleby i wód
- Wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań służących ochronie wszystkich elementów środowiska przyrodniczego, w tym rzeźby terenu, gleb, wód, powietrza, roślinności i fauny
- Możliwości ustanawiania przestrzennych form ochrony przyrody obejmujących najcenniejsze fragmenty obszaru gminy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- Realizacji działań pozaprzestrzennych, takich jak edukacja ekologiczna oraz upowszechnianie wiedzy na temat sposobów ograniczania negatywnego wpływu na środowisko i klimat, a także metod adaptacji do zmian klimatycznych.

4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ORAZ OSI NA TERENIE GMINY

4.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego – Wielkopolska 2030

Zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów określających kierunki strategicznego rozwoju poszczególnych województw, powiatów i gmin, poniżej uwzględniono i wskazano w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Lubasz cele szczegółowe zbieżne ze strategicznymi planami rozwoju województwa.

Strategia regionalna pod nazwą „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku” (w skrócie „Strategia Wielkopolska 2030”) została przyjęta 27 stycznia 2020 roku.

W ramach dokumentu Strategii, wizja województwa wielkopolskiego brzmi następująco:

WIELKOPOLSKA W 2030 ROKU

TO REGION PRZODUJĄCY W KRAJU, LICZĄCY SIĘ W EUROPIE I SZANUJĄCY JEJ UNIWERSALNE WARTOŚCI, ŚWIADOMY SWOJEGO DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I CYWILIZACYJNEGO, SPÓJNY, ZRÓWNOWAŻONY I DOSTĘPNY TERYTORIALNIE, OTWARTY NA NOWE IDEE I LUDZI, SILNY NOWOCZESNĄ GOSPODARKĄ, ASPIRACJAMI I WIEDZĄ SWOICH MIESZKAŃCÓW, ZAPEWNIAJĄCY IM BARDZO DOBRE WARUNKI ŻYCIA, PRACY I WYPOCZYNKU NA CAŁYM OBSZARZE WOJEWÓDZTWA.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliły na wyznaczenie czterech celów strategicznych:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

1

WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI
BAZUJĄCY NA WIEDZY SVOICH MIESZKAŃCÓW

2

ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY
NA ZASOBACH MATERIALNYCH
I NIEMATERIALNYCH REGIONU

3

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY
Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA
PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI

4

WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH
INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA
REGIONEM

Każdemu z celów strategicznych jest podporządkowanych od dwóch do trzech celów operacyjnych.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Lubasz cele szczegółowe są w pełni zgodne z celami strategicznymi i operacyjnymi, przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia tabela.

Tabela 17. Zgodność celów szczegółowych Strategii Rozwoju Gminy Lubasz z celami strategicznymi i operacyjnymi Województwa Wielkopolskiego

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Lubasz
1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SVOICH MIESZKAŃCÓW	1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	3.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjale lokalnej gospodarki
2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH	2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom	2.3. Nowoczesna opieka i edukacja dzieci i młodzieży 2.4. Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego

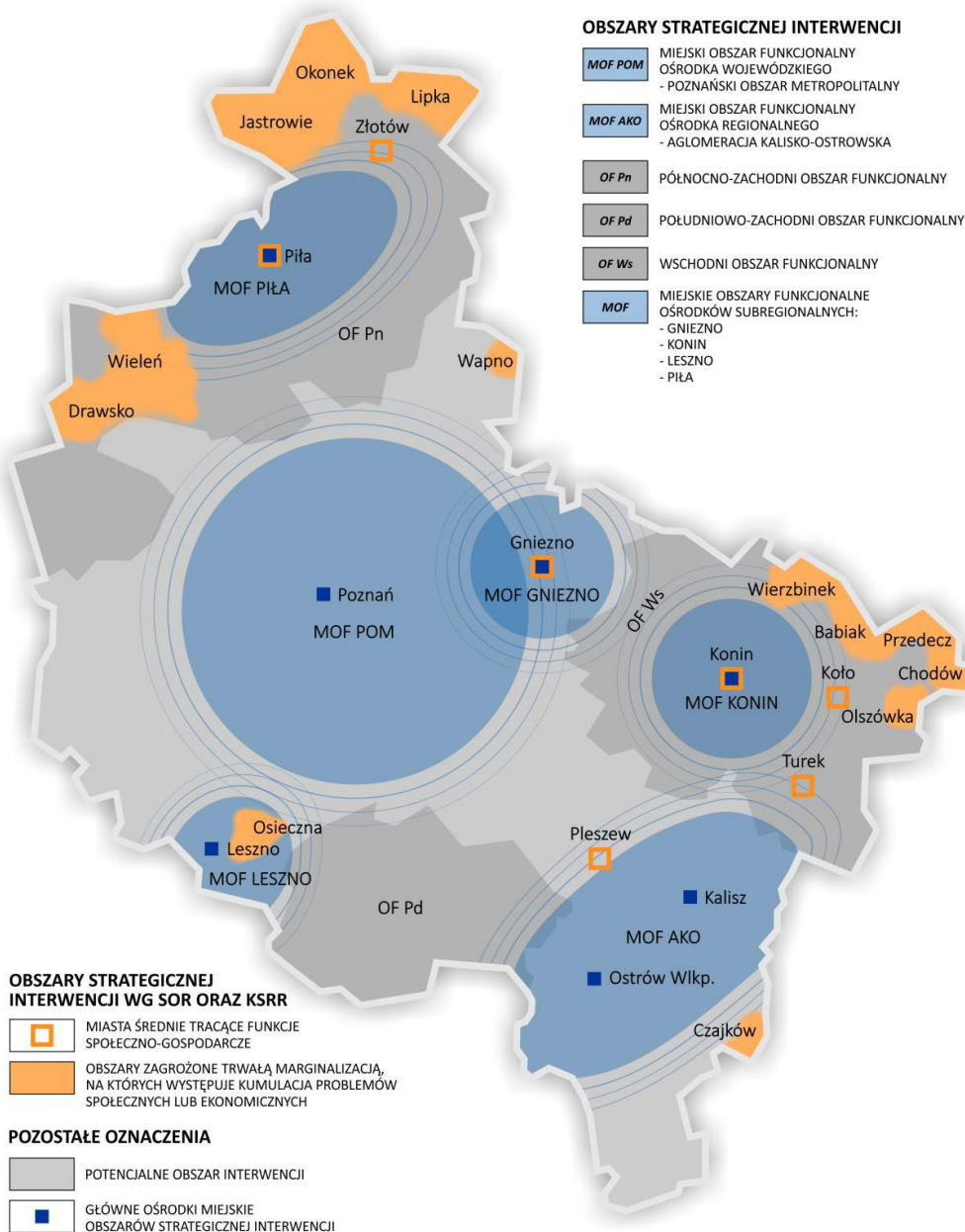
STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	2.1. Wysoka aktywizacja społeczna 2.2. Wysoka integracja społeczna 2.5. Atrakcyjna oferta kulturalna 2.6. Atrakcyjna oferta sportowo-rekreacyjna
3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna 1.2. Bezpieczny i funkcjonalny system drogowy i komunikacyjny 4.1. Adaptacja do zmian klimatu 4.2. Czyste środowisko naturalne
4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	2.1. Wysoka aktywizacja społeczna 2.2. Wysoka integracja społeczna

4.2. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - wojewódzkie

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Wyróżnienie OSI wynika z konieczności stymulowania określonych zmian na tych obszarach, aby skuteczniej osiągać cele rozwojowe „Strategii Wielkopolska 2030”. Obszary strategicznej interwencji to wyraz zróżnicowanego i nierównomiernie rozłożonego potencjału rozwojowego Wielkopolski – należą do nich zarówno miejskie ośrodki funkcjonalne – bieguny wzrostu, jak i obszary skumulowanych problemów rozwojowych. W przyjętym modelu realizacji Strategii (modelu funkcjonalnym) zakłada się zrównoważony terytorialnie rozwój regionu. Oznacza to z jednej strony wspieranie przez Samorząd Województwa ośrodków wzrostu w ich zdolności do wywierania korzystnego wpływu na otoczenie, z drugiej – włączanie w procesy rozwojowe obszarów słabszych gospodarczo, o niższym poziomie rozwoju i niskiej odporności na zjawiska kryzysowe dla zachowania spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej.

Rysunek 21. Obszary strategicznej interwencji (OSI) w Wielkopolsce

Źródło: „Strategia Wielkopolska 2030”

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW)⁶, **Gmina Lubasz** zaliczona została do:

- **Północno-zachodniego obszaru funkcjonalnego**

Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny zajmuje powierzchnię 6.155 km², co stanowi 20,6% powierzchni województwa, i zamieszkuje go blisko 380 tys. osób, tj. 11% mieszkańców województwa. Wyróżnia się on w województwie wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu udziale użytków rolnych. Obszar jest niejednorodny. Można go podzielić na rejony o dużych, zwartych kompleksach leśnych (Puszcza Notecka, Puszcza nad Drawą, Puszcza nad Gwdą, Pojezierze międzychodzko-pniewskie, dolina Noteci, zaliczane do obszarów o najwyższych w regionie wartościach kulturowych i historycznych) oraz rejony dobrych gleb w północno-wschodniej części tego obszaru.

Obszar ten, ze względu na koncentrację terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni do potencjalnego zainwestowania, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru, wynikającą m.in. ze znacznej odległości od stolicy regionu i braku dogodnych rozwiązań komunikacyjnych, stanowi istotne ograniczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Działalność inwestycyjna w tym rejonie wymaga równoważenia zamierzeń gospodarczych z potrzebami ochrony dla zachowania stabilnego i trwałego funkcjonowania ekosystemów oraz stworzenia spójnego systemu przyrodniczego województwa, uwzględniającego powiązania przyrodnicze w granicach regionu oraz z obszarami województw sąsiednich.

Najważniejszą jednostką osadniczą Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego jest miasto Piła – ośrodek subregionalny, koncentrujący funkcje społeczno-gospodarcze. Innymi ważnymi ośrodkami są miasta powiatowe: Czarnków, Chodzież, Międzychód, Trzcianka i Złotów.

W granicach Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego znalazły się 24 gminy, w tym **Gmina Lubasz**.

- **Wiejskiego obszaru funkcjonalnego**

Wiejski obszar funkcjonalny na terenie Wielkopolski obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe, które znalazły się poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. Obszary te znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu, a tym samym wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące.

W obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazły się ośrodki powiatowe, które w hierarchii jednostek osadniczych pełnią rolę uzupełniającą w stosunku do ośrodków subregionalnych. Oferują usługi publiczne podstawowe i ponadlokalne, w szczególności w zakresie edukacji, kultury, transportu publicznego, usług teleinformatycznych oraz administracyjnych. Ośrodki te mają szczególne znaczenie dla obszarów wiejskich, przede wszystkim jako miejsca koncentracji i tworzenia funkcji pozarolniczych.

⁶ Uchwała Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 roku w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania

Jednocześnie miasta powiatowe wymagają szeregu działań, aktywizujących rozwój społeczno-gospodarczy, a także wymagają poprawy jakości przestrzeni miejskiej, czy też rozbudowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Wiejski obszar funkcjonalny jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju tych obszarów wskazuje: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych oraz słabą jakość infrastruktury technicznej.

Wsparcie wiejskiego obszaru funkcjonalnego służyć będzie eliminowaniu dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność całego województwa wielkopolskiego. W granicach wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazło się **137 gmin**, w tym: **Gmina Lubasz**.

- **Obszarów wiejskich wymagających wsparcia procesów rozwojowych**

Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych na terenie Wielkopolski obejmują wszystkie jednostki gminne wiejskie i miejsko-wiejskie, które nie są pod bezpośrednim wpływem najważniejszych ośrodków gospodarczych regionu. To obszary, w których potencjał endogeniczny wymaga wsparcia o czynniki aktywizujące i zasilające w nowe cechy i wartości.

Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych są niezwykle istotne z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Powyższe obszary wiejskie są znacznie oddalone od najważniejszych ośrodków rozwoju w województwie, a co za tym idzie, nie są pod wpływem bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego tychże biegunów wzrostu. Ponadto ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem gospodarczym i społecznym, powodując depopulację terenów wiejskich.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju tych obszarów wskazuje: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych, co wiąże się między innymi ze słabą jakością infrastruktury technicznej. Wsparcie obszarów wiejskich pomoże eliminować dysproporcje w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność województwa wielkopolskiego.

- **Obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej**

Rolnicza przestrzeń produkcyjna oraz prowadzona na gruntach rolnych intensywna produkcja rolnicza to jeden z elementów wyróżniających Wielkopolskę. Województwo należy pod tym względem do liderów nie tylko w kraju, ale także w Europie. Wysoka wydajność oraz kultura rolnicza, wynikająca z tradycji dobrego gospodarowania, pozwalają na osiąganie wysokich plonów produkcji roślinnej pomimo średniej w skali kraju jakości gleb w województwie. Przestrzeń rolnicza to także element charakterystyczny dla krajobrazu regionu i jeden z najbardziej rozpoznawalnych typów zagospodarowania przestrzeni. Znaczenie rolnictwa w gospodarce Wielkopolski wymaga

zdecydowanych działań, zmierzających do ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej nie tylko do celów gospodarczych, ale również jako element ochrony krajobrazu.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 określiła, że obszar ochrony gleb dla celów produkcji rolnej dotyczy gleb wysokiej jakości, niezbędnych do zachowania ich w użytkowaniu rolniczym jako elementu bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Istotne są również wymogi ochrony funkcji towarzyszących produkcji żywności, takich jak: zachowanie powiązanych z ekstensywnym rolnictwem walorów środowiska przyrodniczego, krajobrazu rolniczego, a także kształtowania zielonych pierścieni wokół miast wojewódzkich i regionalnych. Działania związane z niniejszym obszarem mają dotyczyć również zachowania ciągłości użytków zielonych. Istota obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej nie odnosi się wyłącznie do ochrony gleb, ale dotyczy szeregu innych funkcji powiązanych z szeroko rozumianym rolnictwem.

Głównymi przesłankami do wydzielenia obszaru ochrony gleb dla produkcji rolnej jest zapewnienie i zachowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej niezbędnej dla rozwoju rolnictwa, będącego głównym źródłem utrzymania i miejscem pracy dla znacznej grupy mieszkańców Wielkopolski. Jednocześnie istotne jest przeciwdziałanie presji inwestycyjnej na tereny użytkowane rolniczo, w tym ograniczenie negatywnych skutków urbanizacji. Otwarte tereny rolnicze niezbędne są również dla właściwego funkcjonowania środowiska, szczególnie systemu przyrodniczego. Zachowanie w użytkowaniu rolniczym, np. ekosystemów łąkowych, jest niezbędne dla utrzymania stabilności systemu przyrodniczego, a także wartości przyrodniczych form ochrony przyrody. Wspieranie działań służących ochronie gleb będzie sprzyjać racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią, ale także będzie narzędziem ochrony innych walorów, np. krajobrazowych, rekreacyjnych, istotnych dla Wielkopolski. Należy podkreślić, że zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego regionu, co ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo rynku żywności w kraju, jest obok zagadnienia bezpieczeństwa i stabilności systemu energetycznego zadaniem priorytetowym i długofalowym.

Gminy, należące do obszaru ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, zajmują około 75% powierzchni regionu. Potwierdza to duże znaczenie rolnictwa w Wielkopolsce, ale również wskazuje na to, że produkcja rolnicza i związane z nią funkcje wymagają zintegrowanych działań, wynikających ze złożonego zakresu obszaru. Działania służące ochronie gleb nie tylko pozwolą na prowadzenie produkcji rolniczej, ale również będą elementem zrównoważonej polityki przestrzennej, ukierunkowanej na ochronę środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu.

- **Obszarów ochrony krajobrazów kulturowych**

Dziedzictwo kulturowe stanowi ważny element struktury przestrzennej krajobrazu Wielkopolski. Jest świadectwem historii, wpływającym na jakość życia lokalnych społeczności. Zintegrowana ochrona środowiska kulturowego oraz kompleksowe gospodarowanie całym krajobrazem umożliwiają harmonijny i zrównoważony rozwój oraz wpływają na wzrost rozpoznawalności i atrakcyjności miast, miasteczek i obszarów wiejskich.

Zasoby kulturowe województwa wielkopolskiego wpływają na kształtowanie tożsamości narodowej i regionalnej. Wykorzystanie historii, zabytków i tradycji podkreśla odrębność kulturową i istnienie regionalnej różnorodności. Ochrona wartości dziedzictwa kulturowego oraz oparte na niej działania na rzecz pielęgnowania i kształtowania tożsamości wymagają wskazania obszarów ochrony krajobrazu kulturowego.

- **Obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe**

Za obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe wskazano gminy charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami dostępności do kanalizacji, opieki przedszkolnej, usług zdrowotnych, usług kultury oraz najwyższym czasem dojazdu do miast subregionalnych (tj. Gniezno, Kalisz, Konin, Leszno, Piła) i do miasta wojewódzkiego (Poznań).

Wyznaczony obszar obejmuje gminy, których poziom dostępu do usług wymaga szczególnej interwencji. Konsekwencją obecnej sytuacji są liczne problemy społeczne związane między innymi z emigracją ludności oraz wolniejszym niż w pozostałych częściach województwa rozwojem społeczno-gospodarczym. Zjawiska te mają bezpośredni wpływ na atrakcyjność inwestycyjną wskazanych gmin.

- **Obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich**

Sprawność i szybkość pokonywania przestrzeni, mierzona czasem dojazdu różnymi środkami transportu, jest obecnie jednym z najistotniejszych czynników rozwoju i warunkiem osiągnięcia efektywności układu komunikacyjnego. Obszary o bardzo słabej dostępności czasowej (90 minut) i słabej dostępności (60 minut) w relacjach komunikacyjnych ze stolicą regionu są bardziej ograniczone w zakresie dostępu do usług podstawowych, usług wyższego rzędu, które koncentrują się w większych ośrodkach osadniczych, w tym przede wszystkim w miastach.

Transport indywidualny w skali województwa jest najbardziej konkurencyjnym czasowo rodzajem transportu. Atrakcyjność transportu kolejowego jest porównywalna lub nieco gorsza – w zależności do stanu technicznego linii. Transport autobusowy nie jest konkurencyjny czasowo w stosunku do samochodu osobowego i kolei na długich dystansach.

Układ granic województwa wielkopolskiego oraz rozciągłość obszaru w kierunku północnym, południowym i wschodnim, skazują położone tam tereny na pogorszenie dostępności do miasta wojewódzkiego z uwagi na czas dojazdu.

Wyznaczenie obszarów charakteryzujących się najniższą dostępnością transportową do ośrodka wojewódzkiego, stanowiących peryferyjne obszary regionu, ma na celu określenie obszarów interwencji koniecznych dla zapewnienia spójności terytorialnej województwa przez rozwój sieci komunikacyjnej (drogowej i kolejowej).

4.3. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - gminne

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Obszar zdegradowany to obszar, w którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujący z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W ramach obszaru zdegradowanego, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, biorąc pod uwagę także szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, wyznacza się Obszar Rewitalizacji. Obszar Rewitalizacji nie może obejmować

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Może on stanowić część lub całość obszaru zdegradowanego.

Gmina Lubasz wyznaczyła **obszar rewitalizacji**⁷, stanowiący **gminy obszar strategicznej interwencji (OSI gminne)**. Ponadto, Gmina Lubasz przystąpiła do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lubasz na lata 2026-2035⁸.

⁷ Uchwała nr XVI/122/2025 Rady Gminy Lubasz z dnia 16 września 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Lubasz. Granice obszaru określone zostały w załączniku graficznym do przedmiotowej uchwały.

⁸ Uchwała nr XVII/134/2025 Rady Gminy Lubasz z dnia 23 października 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lubasz na lata 2026-2035.

5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

5.1. Wdrażanie zapisów Strategii

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się w pierwszej kolejności do opracowania szczegółowej Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubasz, a następnie Strategii jej rozwoju na kolejne lata zostanie stracony, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie kierunki działania oraz projekty kluczowe nie będą realizowane. Niestety, często zdarza się, że strategia po uchwaleniu staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym – powinna być podstawowym planem działania, **wyznaczającym kluczowe kierunki rozwoju samorządu lokalnego** i wskazującym sposoby ich osiągania.

Aby zaakceptowane przez Radę Gminy zapisy Strategii były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. W przypadku Gminy Lubasz **organem** tym jest **Wójt. Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Lubasz**, powołany przez Wójta, w ramach zakresu swoich obowiązków, będzie m.in. przygotowywał sprawozdania z realizacji Strategii w poprzednim roku, zawierające informacje o przedsięwzięciach (projektach) ukończonych, przedsięwzięciach będących w trakcie realizacji oraz przedsięwzięciach nie rozpoczętych, wynikających z przyjętych kierunków działań, wraz z wyjaśnieniem przyczyn ewentualnych opóźnień.

Konsekwencją wniosków, zawartych w sprawozdaniach, może być okresowa propozycja nanoszenia zmian w dokumencie Strategii, polegających m.in. na zmianach terminów, usuwaniu, czy też dodawaniu określonych zapisów.

5.2. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii

Ewaluacja to badanie, którego zadaniem jest ocena jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania danej polityki czy interwencji publicznej. Nie jest ona badaniem naukowym, audytem ani monitoringiem, choć dzieli z tymi narzędziami wspólne cechy. Służy nie tylko zdobywaniu wiedzy, lecz również formułuje specyficzne rekomendacje dla konkretnych zadań. Bierze pod uwagę zgodność działań z procedurami oraz ocenia je także w kontekście efektów, które przynoszą.

Ewaluacja *ex ante* jest próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy działania planowane w ramach strategii przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Jej rolą jest dostarczenie oceny trafności tych założeń, ich spójności i planowanego sposobu realizacji Strategii.

Wyniki przeprowadzonej ewaluacji *ex ante* Strategii Rozwoju Gminy Lubasz wskazują, iż **na moment jej przyjęcia jest ona w pełni wykonalna, gdyż:**

- Istnieją bezpośrednie powiązania między diagnozą, zidentyfikowanymi problemami i wyzwaniem, a celami strategicznymi, celami szczegółowymi i kierunkami działań.

- Istnieją bezpośrednie powiązania między diagnozą, zidentyfikowanymi problemami i wyzwaniem, a projektami kluczowymi.
- Istnieje spójność wewnętrzna między celami a kierunkami działań.
- Zidentyfikowane projekty kluczowe w zdecydowanej większości dotyczą zadań własnych gminy.
- Samorząd posiada zasoby organizacyjne, niezbędne do prawidłowej realizacji Strategii, potwierdzone ewaluacją dotychczasowej Strategii rozwoju i programów sektorowych.
- Samorząd posiada środki finansowe, niezbędne do wdrażania Strategii.
- Istnieje pełna spójność założeń Strategii wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu, m.in. takich, jak Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.
- W ciągu całego procesu strategicznego następowały konsultacje społeczne oraz eksperckie, badające plany pod względem ich realności wykonania oraz aktualności.

5.3. Monitoring realizacji Strategii

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania Strategii, prowadzony w trakcie jej realizacji. **Ma on odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, faktycznie zostało zrobione.**

Monitoring jest rodzajem „alarmu”, który informuje, gdy wdrażanie przebiega niezgodnie z planem. Dzięki niemu można:

- Podjąć działania zaradcze
- Skorygować plany
- Zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Proces monitorowania obejmuje:

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Trzeba zdawać sobie sprawę, że mogą się zdarzyć odchylenia, należy więc określić, jaka skala tych odchyleń będzie akceptowalna.

Po to, aby dokument Strategii pełnił faktyczną rolę podstawowego narzędzia zarządzania gminą, powinien on być zaopatrzony w mierniki, za pomocą których będzie można śledzić, czy realizowane zadania faktycznie przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, zapisanego w wizji rozwoju gminy.

Do monitoringu wykorzystywane są tzw. wskaźniki produktu, przypisane w szczególności do poszczególnych projektów kluczowych i obrazujące bezpośrednie efekty ich wykonania. Odpowiadają więc one na pytanie „Co zrobiono?”. Najczęściej sama nazwa danego przedsięwzięcia wskazuje, w jaki sposób mierzymy osiągnięty efekt, który jest „zero-jedynkowy” – wykonano/opracowano lub nie wykonano/nie opracowano.

Monitoringiem realizacji Strategii zajmować się będzie **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Lubasz**. Jego pierwszym zadaniem powinno być podjęcie decyzji co do organizacji procesu monitoringu, w tym ewentualnego przygotowania zestawu wskaźników. Proces ten może zostać skoordynowany z procesem corocznego, obowiązkowego sporządzania dokumentu Raportu o stanie gminy, w którym należy zawrzeć informację o realizacji strategii rozwoju gminy w ciągu ostatniego roku.

Ponadto, w przypadku identyfikacji poważnych problemów w realizacji któregoś z przedsięwzięć (projektów), w tym w szczególności projektów kluczowych, mogących skutkować całkowitym lub częściowym niezrealizowaniem albo opóźnieniem, Przewodniczący Zespołu będzie zgłaszał ten fakt Wójtowi w celu omówienia zaistniałej sytuacji i podjęcia środków zaradczych.

5.4. Ewaluacja – ocena skutków wdrażania zapisów Strategii

Ocena *ex post* to spojrzenie na realizację Strategii z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów, wpływów i potrzeb, które miały być osiągnięte. Ma ona odpowiedzieć na pytanie, czy coś zostało zrobione dobrze. Ocena powinna być prowadzona przez cały okres wdrażania Strategii. Konsekwencjami negatywnej oceny w trakcie realizacji Strategii może być:

- Zakończenie danego przedsięwzięcia wcześniej
- Zmiana celów
- Zmiana sposobów realizacji.

Z kolei ocena końcowa nie wpływa na Strategię w trakcie jej realizacji, ale może skutkować nowymi projektami w nowej Strategii. Służy ona zbieraniu doświadczeń i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

W trakcie dokonywania oceny *ex post* należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

JEŚLI TAK	JEŚLI NIE, TO
	
CZY ZADANIA ZOSTAŁY ZREALIZOWANE ZGODNIE Z PLANEM, BUDŻETEM I CELOWYMI EFEKTAMI?	DLACZEGO TAK SIĘ STAŁO? CO MOŻEMY ZROBIĆ W PRZYSZŁOŚCI, ABY UNIKNĄĆ BŁĘDÓW?
CZY OSIĄGNIĘLIŚMY ZAPLANOWANE REZULTATY (EFEKTY)? CZY BENEFICJENCI SĄ ZADOWOLENI?	DLACZEGO TAK SIĘ STAŁO? CO MOŻEMY ZROBIĆ, ABY ZWIĘKSZYĆ SKUTECZNOŚĆ NASZYCH DZIAŁAŃ?
CZY REALIZACJA STRATEGII SKUTKOWAŁA OSIĄGNIĘCIEM CELÓW STRATEGICZNYCH? CZY REZULTATY I ICH WPŁYW NA CELE STRATEGICZNE MAJĄ DŁUGOFALOWY CHARAKTER?	DLACZEGO TAK SIĘ STAŁO? CO ZROBIĆ, ABY OSIĄGNAĆ DŁUGOTERMINOWE WYNIKI, LEPSZĄ OCENĘ ICH WPŁYWU? CO ZROBIĆ, ABY ZWIĘKSZYĆ DŁUGOTERMINOWE REZULTATY?

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Do podstawowego zestawu mierników rezultatów planowanych kierunków działań, w konsekwencji powodujących zmianę poziomu życia mieszkańców na terenie Gminy Lubasz, wybrano następujące:

Tabela 18. Oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia

L.p.	Miernik rezultatu	Wskaźnik rezultatu	Pożądane zmiany wskaźnika
1	Zaludnienie gminy	Liczba mieszkańców gminy	Wzrost
2	„Zamożność” budżetu samorządu	Poziom dochodów samorządu na 1 mieszkańca	Wzrost
3	Prorozwojowość budżetu samorządu	Udział wydatków majątkowych w łącznych wydatkach samorządu	Wzrost
4	Jakość dróg gminnych	Długość utwardzonych dróg gminnych	Wzrost
5	Poziom rozwoju infrastruktury rowerowej	Długość dróg rowerowych	Wzrost
6	Zamożność mieszkańców	Liczba beneficjentów usług pomocy społecznej	Spadek
7	Poziom bezpieczeństwa (1)	Liczba przestępstw	Spadek
8	Poziom bezpieczeństwa (2)	Liczba wykroczeń	Spadek
9	Jakość planowania przestrzennego	Powierzchnia Gminy, objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Wzrost
10	Aktywność gospodarcza na terenie Gminy (1)	Liczba podmiotów gospodarczych w (REGON) na 10 tys. mieszkańców	Wzrost
11	Aktywność gospodarcza na terenie Gminy (2)	Stopa bezrobocia	Utrzymanie obecnego poziomu lub spadek
12	Poziom nauczania	Wyniki sprawdzianu uczniów klas VIII	Przekroczenie średniej wojewódzkiej

Za ewaluację skutków wdrażania Strategii odpowiadać będzie **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Lubasz**.

5.5. Aktualizacja zapisów Strategii

Zapisy Strategii nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze - co jakiś czas powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe zagadnienia, wynikające z pojawiających się możliwości bądź zgłaszanych potrzeb. Przestankami aktualizacji dokumentu Strategii mogą być:

OBYWIAZUJĄCA STRATEGIA ZOSTAŁA OPRACOWANA CO NAJMNIEJ KILKA LAT TEMU I OD TEJ PORY NIE BYŁA AKTUALIZOWANA

NASTĄPIŁY ISTOTNE ZMIANY WEWNĄTRZ GMINY, A SZCZEGÓLNIE W JEJ TOCZENIU, KTÓRE NALEŻY UWZGLĘDNIĆ W DOKUMENCIE STRATEGII, NP. NOWA PERSPEKTYWA BUDŻETU UNIJNEGO, KRYZYS GOSPODARCZY

POCZĄTEK KOLEJNEJ KADENCJI SAMORZĄDU

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć także charakter kroczący. Najbardziej na początku każdej kolejnej kadencji samorządu, powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty, bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji Strategii będzie pełnić **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Lubasz**. Będzie on gromadzić propozycje zmian od szefów poszczególnych komórek organizacyjnych urzędu, przewodniczących komisji Rady Gminy oraz szefów jednostek gminnych, a następnie przedstawiać je Wójtowi.

6. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej („Strategia rozwoju gminy – poradnik praktyczny”, luty 2021 r.), jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju gminy należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w gminie.

Strategia Rozwoju Gminy Lubasz jest dokumentem kierunkowym i nadrzędnym w stosunku do wszystkich innych obowiązkowych i fakultatywnych planów i programów rozwojowych gminy, a w szczególności stanowi podstawę do sporządzenia planu ogólnego gminy.

Plan ogólny określa zasady zabudowy na obszarze gminy, które wynikają z uwarunkowań rozwoju gminy określonych w Strategii, w szczególności z **modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej** oraz **ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej**, szczegółowo przedstawionych w rozdziale 3. W ramach **modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy**, rozumianego jako **docelowy układ elementów składowych przestrzeni** i będącego obligatoryjnym elementem strategii, określona została struktura sieci osadniczej, powiązania przyrodnicze i główne korytarze, elementy sieci transportowych i główne elementy sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej. Ponadto w rozdziale 3. zawarto także **ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie**, w tym kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów gminy, zasad ochrony środowiska, przyrody i dziedzictwa, rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz pozostałych aspektów, które będą rzutowały na przyszłe rozstrzygnięcia zarówno strategiczne jak i przestrzenne.

Wieloletnia prognoza finansowa gminy oraz coroczne **uchwały budżetowe** powinny także być spójne ze Strategią jako dokumentem kierunkowym. Tylko zapewnienie przez Radę Gminy środków na realizację przedsięwzięć strategicznych da możliwość osiągnięcia najważniejszych celów, zidentyfikowanych w wielokierunkowym procesie strategicznym.

Należy także pamiętać, iż podczas **tworzenia nowych** bądź **aktualizacji istniejących sektorowych gminnych planów i programów**, powinny być **one spójne** ze Strategią Rozwoju Gminy Lubasz.

7. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

7.1. Ramy finansowe realizacji strategii

Kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Gminy Lubasz są poparte możliwościami i chęcią ich realizacji również w kontekście zapewnienia ich finansowania. **Ramy finansowe** należy traktować nie jako szczegółowy plan finansowy poszczególnych celów i kierunków działań, a jedynie jako **określenie potencjalnej i osiągalnej przez gminę skali wydatków i możliwości pozyskania środków na ich pokrycie**.

Przy tworzeniu ram finansowych realizacji strategii rozwoju gminy wzięto pod uwagę:

- 1 ANALIZĘ DOCHODÓW ORAZ WYDATKÓW GMINY W OSTATNICH KILKU LATACH
- 2 ANALIZĘ MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNYCH I PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ GMINY
- 3 ANALIZĘ ZADŁUŻENIA GMINY
- 4 ANALIZĘ AKTYWNOŚCI I SKUTECZNOŚCI GMINY W POZYSKIWANIU POZABUDŻETOWYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA DZIAŁAŃ
- 5 ZAPISY WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ GMINY

Ostatecznie, w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Lubasz na lata 2025-2036 (WPF)⁹ oszacowano, że **prognozowana zdolność finansowa Gminy Lubasz** w horyzoncie obowiązywania strategii wynosi **łącznie ok. 54,2 mln zł**. Na tę wartość składają się: skumulowana kwota niepodzielonych wydatków majątkowych oraz zdolność do spłaty i obsługi nowego długu. Szczegółowe dane przedstawia Tabela nr 19. Powyższa kwota może zatem zostać przeznaczona na finansowanie zadań ujętych w strategii. Środki, którymi dysponuje gmina, mogą zostać także wykorzystane na finansowanie wkładu własnego w projektach realizowanych ze środków zewnętrznych, w tym

⁹ Uchwała nr XIX/156/2025 Rady Gminy Lubasz z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lubasz na lata 2025-2036

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

w szczególności środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. W tym miejscu należy jednak zastrzec, że powyższe wartości wynikają z bieżącej WPF gminy i mogą ulegać zmianom w poszczególnych miesiącach oraz latach. W związku z tym, rekomenduje się monitorowanie na bieżąco sytuacji finansowej gminy, w tym jej zdolności finansowej oraz przyczyn i ryzyk mających na nią wpływ.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

Tabela 19. Prognozowana zdolność finansowa Gminy Lubasz

Wyszczególnienie	2025 (zł)	2026 (zł)	2027 (zł)	2028 (zł)	2029 (zł)	2030 (zł)	2031 (zł)	2032 (zł)	2033 (zł)	2034 (zł)	Wartość skumulowana (zł)
Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych (poz. 2.2 – 10.1. 2)	1.098.239,02	1.559.016,24	2.150.911,31	2.459.104,00	3.635.848,00	3.598.466,00	3.529.513,00	3.444.483,00	3.605.935,00	3.831.930,00	28.913.445,57
Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	1.346.346,89	1.122.002,37	1.788.653,01	2.073.106,57	2.504.561,12	2.547.888,06	3.214.573,17	3.220.470,46	3.674.084,90	3.763.711,69	25.255.398,24
Prognozowana zdolność finansowa gminy – łącznie											54.168.843,81

Źródło: Uchwała nr XIX/156/2025 Rady Gminy Lubasz z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lubasz na lata 2025-2036

7.2. Źródła finansowania strategii

Podstawowymi i potencjalnymi źródłami finansowania Strategii Rozwoju Gminy Lubasz, oprócz środków własnych gminy, będą w szczególności:

- środki finansowe w formie dotacji i instrumentów zwrotnych, wynikające z Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na lata 2021-2027 w Polsce, tj.: fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej
- środki finansowe pochodzące z budżetu Państwa
- środki finansowe jednostek samorządu terytorialnego: województwa, powiatu oraz innych gmin
- fundusze celowe, w tym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Funduszu Sprawiedliwości
- środki finansowe z Krajowego Planu Odbudowy (KPO)
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej, w tym Fundusze Norweskie, fundusze EOG oraz Fundusze Szwajcarskie
- środki finansowe sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego
- kredyty i pożyczki bankowe, obligacje komunalne, obligacje przychodowe oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Zestawienie celów szczegółowych i kierunków działań strategii.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 2. Tabela celu szczegółowego nr 1.1.</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 3. Tabela celu szczegółowego nr 1.2.</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 4. Tabela celu szczegółowego nr 2.1.</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 5. Tabela celu szczegółowego nr 2.2.</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 6. Tabela celu szczegółowego nr 2.3.</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 7. Tabela celu szczegółowego nr 2.4.</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 8. Tabela celu szczegółowego nr 2.5.</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 9. Tabela celu szczegółowego nr 2.6.</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 10. Tabela celu szczegółowego nr 3.1.</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 11. Tabela celu szczegółowego nr 4.1.</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 12. Tabela celu szczegółowego nr 4.2.</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 13. Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w Gminie Lubasz w latach 1995-2024.....</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 14. Zestawienie informacji o JCWP.....</i>	<i>60</i>
<i>Tabela 15. Zabytki wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych</i>	<i>89</i>
<i>Tabela 16. Stanowiska archeologiczne w Gminie Lubasz, wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków archeologicznych.....</i>	<i>90</i>
<i>Tabela 17. Zgodność celów szczegółowych Strategii Rozwoju Gminy Lubasz z celami strategicznymi i operacyjnymi Województwa Wielkopolskiego.....</i>	<i>128</i>
<i>Tabela 18. Oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia</i>	<i>141</i>
<i>Tabela 19. Prognozowana zdolność finansowa Gminy Lubasz</i>	<i>146</i>

SPIS RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1. Układ strategii.....</i>	<i>13</i>
<i>Rysunek 2. Źłoza kopalin na terenie Gminy Lubasz</i>	<i>51</i>
<i>Rysunek 3. Obszary oddziaływania istniejących farm wiatrowych na tle powiatów: chodzieskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, międzychodzkiego, obornickiego, pilskiego, strzelecko- drezdeneckiego, szamotulskiego i waleckiego</i>	<i>53</i>
<i>Rysunek 4. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w Gminie Lubasz</i>	<i>56</i>
<i>Rysunek 5. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Lubasz</i>	<i>59</i>
<i>Rysunek 6. Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych.....</i>	<i>63</i>
<i>Rysunek 7. Hierarchia sieci osadniczej w Gminie Lubasz</i>	<i>66</i>
<i>Rysunek 8. Elementy środowiska przyrodniczego w Gminie Lubasz</i>	<i>72</i>
<i>Rysunek 9. Infrastruktura transportowa w Gminie Lubasz</i>	<i>75</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

<i>Rysunek 10. Infrastruktura techniczna w Gminie Lubasz</i>	<i>79</i>
<i>Rysunek 11. Infrastruktura społeczna na obszarze Gminy Lubasz</i>	<i>81</i>
<i>Rysunek 12. Elementy środowiskowe podlegające ochronie w Gminie Lubasz</i>	<i>86</i>
<i>Rysunek 13. Zabytki na terenie Gminy Lubasz</i>	<i>91</i>
<i>Rysunek 14. Główne prognozowane kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy Lubasz</i>	<i>98</i>
<i>Rysunek 15. Lokalizacje wybranych obiektów inwestycji celu publicznego w Gminie Lubasz</i>	<i>103</i>
<i>Rysunek 16. Główne kierunki rozwoju układu drogowego w Gminie Lubasz.....</i>	<i>106</i>
<i>Rysunek 17. Rozwój infrastruktury technicznej na terenie Gminy Lubasz</i>	<i>109</i>
<i>Rysunek 18. Proponowane obszary oraz wyłączone z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW</i>	<i>113</i>
<i>Rysunek 19. Obszary objęte zasadami kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej w Gminie Lubasz</i>	<i>118</i>
<i>Rysunek 20. Docelowa struktura funkcji miejscowości na terenie Gminy Lubasz</i>	<i>123</i>
<i>Rysunek 21. Obszary strategicznej interwencji (OSI) w Wielkopolsce</i>	<i>130</i>

SPIS WYKRESÓW

<i>Wykres 1. Ogólna liczba mieszkańców w latach 2014-2024.....</i>	<i>67</i>
<i>Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Lubasz w latach 2014-2024.....</i>	<i>68</i>
<i>Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców Gminy Lubasz w 2014.....</i>	<i>69</i>
<i>Wykres 4. Piramida wieku mieszkańców Gminy Lubasz w 2024 r.</i>	<i>69</i>

Załącznik 1. Planowane realizacje projektów społecznych w Gminnym Ośrodku Kultury w Lubaszu

1. Lubaski Program Aktywności Lokalnej (LPAL)

Cel: integracja mieszkańców wszystkich 15 sołectw, wzmacnianie kapitału społecznego, aktywizacja grup wykluczonych

Zakres działań:

- cykl warsztatów i spotkań sąsiedzkich w świetlicach i przestrzeniach wspólnych
- szkolenia z animacji lokalnej i wolontariatu dla liderów KGW, młodzieży i seniorów
- mobilny punkt aktywności – np. bus z animatorami i sprzętem docierający do mniejszych wsi

Efekt: silniejsza tożsamość lokalna, zwiększenie udziału mieszkańców w inicjatywach oddolnych, zmniejszenie poczucia peryferyjności mniejszych sołectw

2. Akademia Umiejętności dla Mieszkańców

Cel: podnoszenie kompetencji mieszkańców w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy i społeczeństwa cyfrowego

Zakres działań:

- kursy komputerowe i cyfrowe (dla seniorów i osób 50+)
- warsztaty przedsiębiorczości, ekonomii społecznej i e-commerce (dla rolników i młodzieży)
- zajęcia z języków obcych i kompetencji miękkich (dla uczniów i osób pracujących)

Efekt: większa atrakcyjność mieszkańców na rynku pracy, rozwój lokalnych mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw gospodarczych

3. Lubasz – Gmina Aktywna i Zdrowa

Cel: promocja zdrowego trybu życia, sportu i rekreacji wśród wszystkich grup wiekowych

Zakres działań:

- program „Aktywne Sołectwo” – regularne zajęcia sportowe w każdej wsi (np. fitness, nordic walking, tenis stołowy, zajęcia dla seniorów)
- coroczny „Tydzień Zdrowia i Sportu” – warsztaty dietetyczne, zawody rekreacyjne, wykłady lekarzy
- rozwój oferty turystyki aktywnej – rajdy rowerowe i konne, spływy kajakowe, biegi terenowe

Efekt: poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców, budowanie marki Lubasza jako gminy aktywnego wypoczynku

4. Centrum Dziedzictwa i Kultury Lokalnej

Cel: ochrona i popularyzacja tradycji, integracja działalności KGW, stowarzyszeń, szkół i GOK

Zakres działań:

- cykl warsztatów rękodzieła, kulinarnych, muzycznych i historycznych
- stworzenie cyfrowego archiwum lokalnych historii i fotografii (projekt międzypokoleniowy – młodzież nagrywa wspomnienia seniorów)
- organizacja „Dni Dziedzictwa Lubaskiego” jako cyklicznej imprezy kulturalnej

Efekt: zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwój turystyki kulturowej, promocja regionu

5. Lubasz dla Młodych – Program Rozwoju Młodzieży

Cel: zatrzymanie młodych w gminie, rozwój ich kompetencji i zaangażowania społecznego

Zakres działań:

- wspieranie działań Młodzieżowej Rady Gminy
- warsztaty liderские, artystyczne i społeczne (np. debaty, projekty ekologiczne)
- organizacja młodzieżowego festiwalu talentów
- program wsparcia pierwszych inicjatyw młodzieżowych (mikrogrant)

Efekt: większa aktywność młodzieży w życiu publicznym, rozwój liderów lokalnych, zatrzymanie odpływu młodych

6. Gmina Lubasz – Zielona Edukacja

Cel: edukacja ekologiczna, adaptacja do zmian klimatu i rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców

Zakres działań:

- warsztaty ekologiczne w szkołach i sołectwach
- akcje „Zielony Lubasz” – sadzenie drzew, tworzenie łąk kwietnych, dbanie o czystość jezior i lasów
- eko-festiwal rodzinny z konkursami i pokazami dobrych praktyk

Efekt: poprawa jakości środowiska, edukacja dzieci i dorosłych, wzmocnienie wizerunku gminy jako przyjaznej naturze

7. Program Senior + Lubasz

Cel: aktywizacja i wsparcie osób starszych

Zakres działań:

- kluby seniora w sołectwach – spotkania, zajęcia ruchowe, kursy komputerowe
- program wolontariatu międzypokoleniowego („młodzi dla seniorów”)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- edukacja zdrowotna i profilaktyczna (warsztaty nt. zdrowego starzenia, wsparcie psychologiczne)

Efekt: poprawa jakości życia seniorów, zmniejszenie samotności, większa integracja społeczna

Załącznik 2. Planowane realizacje projektów społecznych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubaszu

1. Aktywizacja osób zagrożonych bezrobociem i wykluczeniem zawodowym

- **Projekt „Aktywna integracja w Gminie Lubasz”**

Zakres:

- indywidualne programy wychodzenia z bezrobocia
- szkolenia zawodowe i społeczne
- doradztwo zawodowe i psychologiczne
- staże i praktyki u lokalnych pracodawców
- usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne dla osób niesamodzielnych

- **Powstanie Centrum Integracji Społecznej (CIS)**

Planowane jako miejsce aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych i biernych zawodowo.

Cele:

- nauka kompetencji społecznych i zawodowych
- praca w ramach zajęć reintegracyjnych (np. ogrodnictwo, gastronomia, rękodzieło)
- współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami

2. Programy dla osób z niepełnosprawnościami:

- **„Usługi społeczne w Gminie Lubasz”** realizowane przez Ośrodek Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Niesamodzielnych

Zakres:

- mieszkania wspomagane
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (rehabilitacja, psycholog, logopeda)
- wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego
- szkolenia dla opiekunów faktycznych
- **Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”** – Indywidualne wsparcie w codziennym funkcjonowaniu

3. Integracja rodzin:

- **Programy profilaktyczne i edukacyjne:**

- warsztaty dla rodziców z zakresu wychowania, komunikacji i rozwiązywania konfliktów
- spotkania rodzinne i pikniki integracyjne
- wsparcie psychologiczne i mediacje rodzinne

4. Integracja i wsparcie seniorów:

- **Klub Seniora:**

- zajęcia ruchowe, warsztaty rękodzielnicze, spotkania tematyczne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBASZ NA LATA 2026-2034

- wycieczki i wydarzenia kulturalne
- wsparcie psychologiczne i zdrowotne
- **„Senior w trybie online”** Projekt przeciwdziałający wykluczeniu cyfrowemu
- **„Korpus Wsparcia Seniorów”:**
 - Moduł I: usługi sąsiedzkie i pomoc w codziennych czynnościach
 - Moduł II: opaski bezpieczeństwa z funkcją SOS, GPS i monitorowaniem zdrowia
- **Lubaska Rada Seniorów** Nowa inicjatywa partycypacyjna – seniorzy będą mieli wpływ na lokalne decyzje